

**SOSYAL BİLGİLER 6. VE 7.SINIF
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Mustafa BAŞOĞLU

Kütahya - 2009

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**SOSYAL BİLGİLER 6. VE 7.SINIF ÖĞRETİM
PROGRAMLARININ
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Danışman:
Doç. Dr. Ali ÖZEL

Hazırlayan:
Mustafa BAŞOĞLU

Kütahya – 2009

Kabul ve Onay

Mustafa BAŞOĞLU'nun hazırladığı "Sosyal Bilgiler 6. ve 7.Sınıf Öğretim Programlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

...../...../2009

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Doç. Dr. Ali ÖZEL		
Yrd. Doç. Dr. Nida BAYINDIR		
Yrd. Doç. Dr. Turan TEMUR		

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sosyal Bilgiler 6. ve 7.Sınıf Öğretim Programlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2009

Mustafa BAŞOĞLU

ÖZGEÇMİŞ

1978 Manisa doğumlu olup ilköğrenimini ve ortaöğrenimini 1994 yılında Demirci'de tamamladı. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 1999 yılında mezun oldu. Kütahya'nın Emet ilçesinde 1999 yılında öğretmenliğe başladı ve 2004 yılından itibaren Kütahya merkezde Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER 6. VE 7.SINIF ÖĞRETİM PROGRAMLARININ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

BAŞOĞLU, Mustafa
Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali ÖZEL
Kasım, 2009, 130 sayfa

Günümüzde her alanda çok hızlı bir değişim yaşanmakta ve bu değişim eğitim sistemlerini de etkilemektedir. Eğitimde yaşanan değişimler öğretim programlarında da değişimi kaçınılmaz kılmaktadır. 2005 -2006 eğitim öğretim yılından itibaren Sosyal Bilgiler Öğretim Programında değişiklik yapılmış ve yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak yeni öğretim programı hazırlanmıştır. Yeni programla; öğrenmeyi öğrenen, haklarını ve sorumluluklarını bilen, evrensel değerleri benimsemiş ve kendi kültürüne sahip çıkan etkili vatandaş yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu araştırma ile, Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve öğrenme-öğretme süreci değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre yapılmıştır. Öğretim programına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri iki farklı ölçekle alınmıştır. Öğrencilere yönelik ölçekte 47, öğretmenlere yönelik olan ölçekte ise 46 madde bulunmaktadır. Her iki ölçekte Likert tipindedir.

Araştırmanın evrenini Kütahya il merkezinde bulunan ilköğretim 6. ve 7. Sınıf öğrencileri ve Kütahya il merkezinde görev yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenleri oluşturmuştur. Örneklemi ise Kütahya il merkezinde bulunan ve seçkisiz yöntemle belirlenen 14 ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Belirlenen bu okulların 6.ve 7. sınıf öğrencileri araştırma kapsamına alınmıştır. Yine il merkezinde görev yapan 30 Sosyal Bilgiler öğretmeni araştırmanın örnekleminin bir bölümünü oluşturmuştur ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programına yönelik görüşleri alınmıştır. Verilerin analizi için SPSS kullanılmıştır. Veriler yüzde (%), frekans (f), Anova ve T testi ile çözümlenmiştir.

Anket sonuçlarına göre, öğrencilerin Sosyal Bilgiler Programına karşı olumlu tutum içerisinde olduğu, dersin konularını beğendikleri görülmektedir. Öğretmenler de programı ana hatlarıyla olumlu bulmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Program, Sosyal Bilgiler, Yapılandırmacı Yaklaşım.

ABSTRACT**THE EVALUATION OF THE CURRICULUM OF SOCIAL SCIENCES 6th AND 7th
GRADES AT THE ASPECT OF THE TEACHERS AND STUDENTS' POINT OF
VIEWS****BAŞOĞLU, Mustafa****Master Thesis, Social Sciences Teacher Department****Thesis Advisor: Associate Professor Ali ÖZEL****November, 2009 130 pages.**

Today we see fast changes in every field and these changes affect the educational systems. The changes in education make the changes in the curriculums unavoidable. Some changes have been made in Social Sciences Curriculum since 2005 -2006 educational year and a new curriculum has been prepared based on the constructivist approach. With the new curriculum it is planned to bring up an effective citizen who learns how to learn, knows his rights and responsibilities and adopts his own culture.

In this study, the new Social Sciences Curriculum and learning-teaching process were evaluated. The evaluations were based on the teacher-student point of views. The opinions of the teachers and the students about the curriculum were collected with the help of two different scales. In the scale for students there were 47 items and there were 46 items in the scale for teachers. Both of the scales were in Likert type.

The total field of the study was the 6th and 7th grade students in primary schools in Kütahya city centre and the Social Sciences Teachers charged in Kütahya city centre. The sample of the study was 14 primary schools located in Kütahya city centre and they were randomly determined. The 6th and 7th grade students were included in this study. 30 Social Sciences Teachers charged in Kütahya city centre constitute a part of the sample and their opinions about Social Sciences Curriculum were collected. SPSS was used for data analysis. Data were analysed with percentage (%), frequency (f), Anova and t-test.

According to the survey results it was determined that the students had positive attitudes towards Social Sciences Curriculum and they enjoyed the topics of the subject. Teachers found the curriculum generally positive.

Key Words: Curriculum, Social Sciences, Constructivist Approach.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TABLolar VE ŞEKİLLER.....	ix
KISALTMALAR	xi
TEZ HAKKINDA.....	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖĞRENME KURAMLARI

1.1. DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM.....	7
1.2. BİLİŞSEL YAKLAŞIM	7
1.3. YAPILANDIRMACILIK	8
1.3.1. Yapılandırıcılığın Tarihçesi	9
1.3.2. Yapılandırıcı Yaklaşımın Göre Öğrenmenin Temel İlkeleri	9
1.3.3. Yapılandırıcı Öğrenmenin Temel İlkeleri.....	12
1.3.4. Yapılandırıcı Öğretmenin Özellikleri.....	15
1.3.5. Yapılandırıcılık Yaklaşımına Göre Öğrenenlerin Özellikleri.....	18
1.3.6. Yapılandırıcı Yaklaşımın Göre Düzenlenmiş Bir Sınıfın Özellikleri	20

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI

2.1. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI	25
2.2. SOSYAL BİLGİLER İLE SOSYAL BİLİMLER ARASINDAKİ FARK	26
2.3. SOSYAL BİLGİLERİN DÜNYA'DAKİ GELİŞİM SERÜVENİ.....	28
2.4. SOSYAL BİLGİLERİN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ.....	29
2.5. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI.....	30
2.6. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ GETİRDİĞİ YENİLİKLER.....	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. KAZANIMLARA YÖNELİK ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ VE BU GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	36
3.2. ÖĞRENCİLERİN SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE GÖRÜŞLERİ.....	52
3.3. ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE FARKLILIĞI.....	68
3.4. ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİNE KATILIP KATILMAMALARINA GÖRE GÖRÜŞLERİ	71
3.5. ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE GÖRÜŞLERİ.....	76
3.6. ÖĞRETMENLERİN MEZUNİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE GÖRÜŞLERİ.....	82
3.7. ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	88
SONUÇ VE ÖNERİLER	91
EKLER.....	94
KAYNAKÇA	100
DİZİN.....	107

TABLOLAR VE ŞEKİLLER

TABLOLAR

	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 6.Sınıf Öğrenme Alanları, Üniteleri, Kazanım Sayıları ve Süreleri	33
Tablo 2.2. Sosyal bilgiler Öğretim Programı 7.sınıf Öğrenme Alanları, Üniteleri, Kazanım Sayıları ve Süreleri	34
Tablo 3.1: Öğrencilerin Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri	38
Tablo 3.1: Öğrencilerin Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri (Devamı) ...	40
Tablo 3.1: Öğrencilerin Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri (Devamı) ...	42
Tablo 3.1: Öğrencilerin Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri (Devamı) ...	44
Tablo 3.2: Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı, t Testi Sonuçları	46
Tablo 3.2: Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı, t Testi Sonuçları (Devamı)	48
Tablo 3.2: Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı, t Testi Sonuçları (Devamı)	50
Tablo 3.2: Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı, t Testi Sonuçları (Devamı)	51
Tablo 3.3: Öğrenci Görüşlerinin Sınıflara Göre Farklılığını Gösteren t Testi Sonuçları	53
Tablo 3.3: Öğrenci Görüşlerinin Sınıflara Göre Farklılığını Gösteren t Testi Sonuçları (Devamı)	55
Tablo 3.3: Öğrenci Görüşlerinin Sınıflara Göre Farklılığını Gösteren t Testi Sonuçları (Devamı)	56
Tablo 3.3: Öğrenci Görüşlerinin Sınıflara Göre Farklılığını Gösteren t Testi Sonuçları (Devamı)	57
Tablo 3.4: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Görüşleri ..	58
Tablo 3.4: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Görüşleri (Devamı)	62

Tablo 3.4: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Görüşleri (Devamı)	65
Tablo 3.5: Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığının t Testi Sonuçları.....	69
Tablo 3.6: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılıp Katılmamalarına Göre t Testi Sonuçları.....	72
Tablo 3.6: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılıp Katılmamalarına Göre t Testi Sonuçları (Devamı)	73
Tablo 3.6: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılıp Katılmamalarına Göre t Testi Sonuçları (Devamı)	75
Tablo 3.7: Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	76
Tablo 3.7: Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (Devamı)..	79
Tablo 3.7: Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (Devamı)..	81
Tablo 3.8: Kazanımlara ait Puanlarının Öğretmenlerin Mezuniyet Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	83
Tablo 3.8: Kazanımlara ait Puanlarının Öğretmenlerin Mezuniyet Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (Devamı).....	85
Tablo 3.8: Kazanımlara ait Puanlarının Öğretmenlerin Mezuniyet Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (Devamı).....	87

ŞEKİLLER

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1. Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulama Modeli Geliştirme Süreci	4
Şekil 2.1. Sosyal Bilgilerin Kapsamı	28

KISALTMALAR

<u>Kısaltma</u>	<u>Acıklama</u>
ANOVA	Varyans Analizi
Ed.	Editör
F	f değeri
f	Frekans
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
n	Öğrenci sayısı
Ort.	Ortalama
P	Anlamlılık Düzeyi
S.	Standart Sapma
S	Sayı
Sd.	: Serbestlik Derecesi
s.	Sayfa sayısı
t	t değeri
TTKB	Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
vd.	Ve diğerleri
Yay.	Yayınları
\bar{X}	Ortalama

TEZ HAKKINDA

1. Araştırmanın Problemi

Toplumların kalkınması ve gelişmesi bireylerin yetişmesine bağlıdır. Bireylerin yetiştirilmesinde ve topluma hazırlanmasında eğitim kurumları önemli bir işleve sahiptir. Bir eğitim kurumu olan okullarda; Sosyal Bilgiler dersi, bireylerin topluma hazırlanmasını ve onların etkili bir vatandaş olmasını amaçlamaktadır.

Bilgilerin sürekli değiştiği, yenilendiği bir ortamda, toplumların kendilerini yenileme ve geliştirme çabası içerisinde olduğu görülmektedir. Toplumlar bu değişimi öncelikle eğitim kurumlarıyla yapmaktadırlar. Globalleşen dünyayla beraber evrensel değerleri benimsemiş ve öz kültürüne sahip çıkan bireyler yetiştirilmeye çalışılmaktadır. İstikbalini doğru hesaplayabilenler, kaliteli ve ideal insan yetiştirmek durumundadır. Gelecek için, eğitimi planlamayan toplumları ise büyük felaketler beklemektedir.

Eğitim kurumlarındaki değişim öğretim programları ile kendini göstermektedir. 2005 yılından itibaren Sosyal Bilgiler Programında köklü değişiklikler yapılmış ve yapılandırmacı yaklaşım esas alınmıştır. Yeni programla davranışların yerini kazanımlar almıştır. Yeni programda; bilgi, bilgi işleme becerileri, demokratik değerler ve katılım becerileri kazanmış etkili bir vatandaşlık eğitimi amaçlanmaktadır. Bütün bu değerler, tutumlar ve beceriler eğitim kurumlarıyla kazandırılacak genel özellikleri oluşturmaktadır.

Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler dersinin içeriği, öğrencilerin derse karşı tutumu, dersin uygulanmasında karşılaşılan problemler, kazanımların edinilmesi değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bütün bu değerlendirmelerde 6 ve 7. Sınıf öğrencilerin öğrenme öğretme sürecine yönelik tutumları arasında fark olup olmadığı, sınıf mevcutlarına göre tutumlarının değişip değişmediği, cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin tutumlarında farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Sosyal Bilgiler dersine giren öğretmenlerin 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'na ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerin yeni öğretim programıyla ilgili görüşleri; cinsiyet, mezuniyet, yeterli hizmet içi eğitim almaları ve kıdemlerine göre anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

2. Araştırmanın Amacı

Eğitim alanında yapılan çalışmalar doğrultusunda, 2004 yılında Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında değişiklikler yapıldı ve öncelikle pilot okullarda uygulanmaya

başlanmıştır. 2006 -2007 eğitim öğretim yılından itibaren 6. Sınıflardan başlayarak tüm Türkiye’deki ilköğretim okullarında Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı uygulanmaya geçilmiştir.

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak içerikte bazı değişiklikler yapılmıştır. Hedef davranışların yerini kazanımlar almıştır ve öğrencilerden bilgileri kendilerinin oluşturması hedeflenmektedir. Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile öğretmenlerden yol gösterici ve rehber olmaları, öğrencilerden bilgileri kendilerinin oluşturması istenmektedir. Araştıran, sorgulayan, inceleyen, yorumlayan ve kendine göre fikirler oluşturabilen bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Öğrencilerin bunları, ancak bir öğretmen rehberliğinde gerçekleştirebilecekleri için, Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile öğretmenlerden; kendilerini geliştirmeleri, sınıf ortamını eğlenceli hale getirmeleri, öğrencilerin bireysel öğrenmelerini dikkate almaları ve öğrencilere rehberlik yapmaları istenmektedir.

Bu araştırma ile öğrencilerin; Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları, konuların öğrenciler tarafından nasıl öğrenildiği, kazanımların öğrencilere nasıl kazandırıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca; öğrenciler Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme öğretme süreci hakkında neler düşünmektedir, değerlendirmeler nasıl yapılmaktadır ve öğrencilerin öğretmenlerin dersleri işlemeyle ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin; yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı hakkında ne düşündükleri, içeriği nasıl buldukları, uygulamada ne gibi sorunlarla karşılaştıkları, öğretim sürecini nasıl yürüttükleri, etkinlikleri nasıl uyguladıkları ve dersin işlenişinin nasıl gerçekleştirildiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

3. Araştırmanın Önemi

İlköğretim kurumları, 6-14 yaş arası çocukların toplumda bir birey olarak yer edinmelerini sağlayan en etkili kurumlardır. İlk basamak ise öğrenme gereksinimlerinin karşılanması ve kişilere yön verecek olan bilgilerin ve olguların öğretilmesidir. Çocukların öncelikle kendileri ve sonra çevreleri için sosyo-kültürel bilgiye sahip, iyi bir vatandaş olmaları arzulanmaktadır. Bunun için gerekli olan; genel anlayış, bilgi, beceri, duygu, davranışların farkında olmaları ve bu bireylerin gerek iş yaşamlarında gerek ev yaşamlarında ekonomik ve kültürel alanda etken olmaları istenir. Bu düşünceyle, bireyler için önemli bir basamak vazifesi gören ilköğretim okullarında

uygulan sosyal bilgiler programına dikkat çekmek istedik. Aynı zamanda ilköğretim; çocuğun genel hayatında, üstleneceği görevler ve yaşayacağı olumlu olumsuz olaylar karşısındaki tutum ve davranışlarını belirlemede ana unsurdur. Burada kazanılan bilgiler ve beceriler bilhassa kişiler arası ilişkiler tüm yaşamında etkili olmaktadır.

İki binli yıllardaki bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler, yaşam standartlarının değişmesi eğitimde de bir yeniliği öngörmüştür. Hazırlanan öğretim programlarının yeni gelişmelerden haberdar olması bu gelişmeleri hem hayata hem aileye hem okula taşıması gerekmektedir. Bunlar gelecekteki Türkiye için vazgeçilmezdir. Yeni nesillerle çağdaş eğitim düzeyine geçilecek, böylece modern yaşama ulaşma imkânı bulunacaktır. Her gelişme bir adımla başladığı gibi eğitim alanında da Sosyal Bilgiler Öğretim Programının geliştirilmesi, küçük sayılmayacak bir adımdır.

Program geliştirme sürecinde en iyi yöntem uygulanma aşamasında devamlı yenilenmesidir. Bu nedenle programlar uygulanma süreci içerisinde sürekli olarak değerlendirilmeli, eksiklikler varsa giderilmelidir.

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı beceriler, kavramlar, değerler, etkinlikler ve genel amaçlardan oluşmaktadır. Programın kazanım, süreç, içerik, öz değerlendirme, ölçme ve değerlendirme aşamaları bulunmaktadır. Programın uygulanması sırasında karşılaşılan sorunlar, öğrencilerin derse karşı tepkisi, derslerde kullanılan araç gereç ve materyaller, öğrencilerin öğrenme sürecine katılıp katılmadıkları ve öğretmenlerin kendilerini yeni programa göre hazırlayıp hazırlamadıkları araştırılmalıdır.

Bu çalışmanın amacı 2005 – 2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlayan ve yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının öğretmen görüşlerine göre ve öğrenme – öğretme sürecinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Bu temel amaca yönelik aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

Araştırmanın problemleri şunlardır.

1.Sosyal Bilgiler dersi gören 6. ve 7. Sınıf öğrencilerinin öğrenme ve öğretme süreciyle ilgili görüşleri;

a-Öğrencilerin cinsiyetine göre,

b-Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılık göstermekte midir?

2.Sosyal Bilgiler 6.ve 7.sınıfların dersine giren öğretmenlerin yeni öğretim programıyla ilgili görüşleri nelerdir? Öğretmenlerin bu görüşleri;

a-Öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne,

b-Öğretmenlerin cinsiyetine

c-Öğretmenlerin yeni sosyal bilgiler öğretim programıyla ilgili yeterli hizmet içi eğitim faaliyeti alıp almamasına,

d-Öğretmenlerin kıdem yıllarına göre farklılaşmakta mıdır?

4. Araştırmanın Yöntemi

İlköğretim 6. ve 7.sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler öğrenme ve öğretme sürecine yönelik yaklaşımlarının nasıl olduğunu ve programın uygulayıcısı olan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin yeni öğretim programı görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Karasar, 1999: 77). Araştırma, tarama modeli kapsamında yer alan literatür tarama ve anket tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma konusu, içinde bulunduğu durumla tanımlanmaya çalışılmıştır. Taramaya, bu alanda yapılan bilimsel çalışmalar dâhil edilmiştir.

5. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni 2008 – 2009 eğitim ve öğretim yılı Kütahya il merkezinde bulunan 20 ilköğretim okuludur. Bu okullarda görev yapan 30 Sosyal Bilgiler Öğretmeni ve seçkisiz yöntemle belirlenen 14 ilköğretim okulu ve bu okullarda okuyan 6.ve 7. Sınıf öğrencileri ise örnekleme oluşturmaktadır.

Tablo 1.1: Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı

	N	%
Kız	178	49,4
Erkek	182	50,6
Toplam	360	100

Tablo 1.1 incelendiği zaman, toplam 360 öğrencinin 178'ini kız öğrenciler ve 182'sini erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. Bu dağılıma göre; öğrencilerin % 49,4'ünü kız ve % 50,6'sını da erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 1.2: Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı

	N	%
Kız	12	40
Erkek	18	60
Toplam	30	100

Tablo 1.2 incelendiği zaman, toplam 30 öğretmenin 12'sini bayan öğretmenler ve 18'ini erkek öğretmenlerin oluşturduğu görülmektedir. Bu dağılıma göre: öğretmenlerin % 40'ını bayan öğretmenler ve % 60'ını da erkek öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 1.3: Örneklemin Okullara Göre Dağılımı

	n	%
Zafer İlköğretim Okulu	30	8,33
Milli Egemenlik İlköğretim Okulu	20	5,56
Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	20	5,56
Emine Arıoğul İlköğretim Okulu	30	8,33
Evliya Çelebi İlköğretim Okulu	30	8,33
Fuat Paşa İlköğretim Okulu	30	8,33
Linyit İlköğretim Okulu	40	11,11
Şeker İlköğretim Okulu	30	8,33
Ortaca İlköğretim Okulu	10	2,78
Fatih İlköğretim Okulu	30	8,33
Şehitler İlköğretim Okulu	60	16,67
19 Mayıs İlköğretim Okulu	10	2,78
Ümran Aygen İlköğretim Okulu	10	2,78
Yunus Emre İlköğretim Okulu	10	2,78
Toplam	360	100

Tablo 1.3 incelendiği zaman, öğrencilerin okulların öğrenci sayılarına göre orantılı bir şekilde dağıtılmaya çalışılmıştır.

Tablo 1.4: Örneklemin Okullara Göre Dağılımı

	n	%
Zafer İlköğretim Okulu	1	3,33
Milli Egemenlik İlköğretim Okulu	1	3,33
Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	1	3,33
Emine Arıoğul İlköğretim Okulu	1	3,33
Evliya Çelebi İlköğretim Okulu	2	6,67
Fuat Paşa İlköğretim Okulu	2	6,67
Linyit İlköğretim Okulu	3	10
Şeker İlköğretim Okulu	2	6,67
Ortaca İlköğretim Okulu	1	3,33
Fatih İlköğretim Okulu	3	10
Şehitler İlköğretim Okulu	3	10
19 Mayıs İlköğretim Okulu	1	3,33
Ümran Aygen İlköğretim Okulu	1	3,33
Yunus Emre İlköğretim Okulu	1	3,33
Bahçelievler İlköğretim Okulu	1	3,33
Atatürk İlköğretim Okulu	2	6,67
Bölcek Ticaret Borsası İlköğretim Okulu	1	3,33
Adnan Menderes İlköğretim Okulu	1	3,33
Bahattin Çini İlköğretim Okulu	1	3,33
Özel Germiyan İlköğretim Okulu	1	3,33
Toplam	30	100

Tablo 1.5: Örneklemin Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf	N	%
6.	174	48,3
7.	186	51,7
Toplam	360	100

Tablo 1.5 incelendiği zaman, öğrencilerin % 48,3'ü (n= 174) 6. Sınıf öğrencilerinden ve % 51,7'si ise (n=186) 7. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Tablo 1.6: Öğretmenlerin Mezuniyetlerine Göre Dağılımı

Mezun Olunan Okul	n	%
Tarih Öğretmenliği	14	46,7
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	10	33,3
Coğrafya Öğretmenliği	6	20,0
Toplam	30	100

Tablo 1.6 incelendiği zaman, öğretmenlerin % 46,7'sini (n=14) tarih öğretmenliği mezunları, % 33,3'ü (n=10) sosyal bilgiler öğretmenliği mezunları ve % 20'sini (n=6) coğrafya öğretmenliği mezunları oluşturmaktadır.

Tablo 1.7: Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Dağılımı

	n	%
1-5	3	10
6-10	8	26,7
11-15	14	46,7
16-20	2	6,67
21-25	2	6,67
26+	1	3,33
Toplam	30	100

Tablo 1.7 incelendiği zaman, öğretmenlerin %10'unun (n=3) 1 -5 yıllık kıdeme sahip olduğu, öğretmenlerin %26,7'sinin (n=8) 6 -10 yıllık kıdeme sahip olduğu, öğretmenlerin %46,7'sinin (n=14) 11 -15 yıllık kıdeme sahip olduğu, öğretmenlerin %6,67'sinin (n=2) 16 -20 yıllık kıdeme sahip olduğu, öğretmenlerin %6,67'sinin (n=2) 21 -25 yıllık kıdeme sahip olduğu ve öğretmenlerin %3,33'ünün (n=1) 26 + yıllık kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 1.8: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Alıp Almama Durumlarına Göre Dağılımı

	n	%
Evet	5	16,7
Hayır	25	83,3
Toplam	30	100

Tablo 1.8 incelendiği zaman, öğretmenlerin ‘yeni öğretim programıyla ilgili yeterli hizmet içi eğitimi aldınız’ mı sorusuna %83,3’ü (n=25) hayır yanıtı verirken %16,7’si (n=5) evet yanıtı vermektedir.

5.1. Veri Toplama Aracı

Araştırma ile Sosyal Bilgiler Öğretim Programına yönelik öğretmenlerin görüşleri ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik öğrencilerin görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerle ve öğrencilerle yapılan ön görüşmelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda anket soruları hazırlanmıştır. Anket soruları hazırlanırken Öğretim Programının ana hedefleri, kazanımlar ve öğrenme öğretme süreci dikkate alınmıştır. Araştırmaya veri toplamak amacıyla öğrencilere yönelik 47 maddeden oluşan bir ölçek ve öğretmenlere yönelik 46 maddeden oluşan ayrı bir ölçek kullanılmıştır. Ölçeklerin Alpha güvenirlik katsayısı 87 olarak ölçülmüştür.

5.2. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Veri toplama aracının geliştirilmesi dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar sırasıyla kaynakların taranması, anket maddelerinin belirlenmesi ve oluşturulması, geçerliğin ve güvenirliğin belirlenmesi olarak adlandırılmıştır.

Anket maddeleri belirlendikten sonra beşli tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum şeklinde hazırlanmıştır.

Olumlu Madde		Olumsuz Madde	
Tamamen Katılıyorum	5		1
Katılıyorum	4		2
Kararsızım	3		3
Katılmıyorum	2		4
Hiç Katılmıyorum	1		5

5.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan anket uygulamaları için Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden izin alındıktan sonra örneklem olarak seçilen 14 ilköğretim okulunda araştırmacı denetiminde çalışma grubundaki toplam 500 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilere soruları cevaplamaları için bir ders saati süre verilmiştir. Uygulamalar

15.05.2009 tarihinden 05.06.2009 tarihine kadar toplam 3 haftalık süre içerisinde yapılmıştır. Uygulanan anketler tam olarak ve yönergeye uygun cevaplandığı için 360 tanesi değerlendirmeye alınmıştır. Öğretmenler için hazırlanan anket soruları 20 ilköğretim okulunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerine aynı tarihlerde uygulanmıştır.

Ölçeğin uygulanmaya başlamadan önce öğrencilere gerekli açıklamalar yapılarak itinalı bir şekilde cevaplamaları sağlanmaya çalışılmıştır.

Anket sonuçları SPSS 11.5 programı ile değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonuçlarının yorumlanmasında istatistikî işlemlerden bağımsız t testi Anova, Frekans ve yüzde analizi tekniklerinden yararlanmıştır. Araştırmada kullanılan istatistiksel çözümlemelerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

TEZ METNİ

GİRİŞ

İnsanların, yaşamlarındaki ihtiyaçları farklılık göstermeye başladıkça eğitimin önemi biraz daha artmaktadır. Bireylerin hayatlarındaki değişimlerin kazanılmasında, eğitim kurumlarının değeri giderek artmaktadır.

Bilginin çok hızlı bir şekilde yenilediği çağımızda bireylerin kendini gerçekleştirme, toplumu anlaması ve geleceği doğru okuması onun ilerlemeye ayak uydurması ve kendini geliştirmesiyle mümkün olacaktır. Günümüz toplumlarında bilginin değişimi çok hızlı bir şekilde olmaktadır. Bu değişim süreci eğitim kurumlarını, öğretim programları ve eğitime bakış açısını etkilemektedir. Eğitim kurumları, öğretim programları, öğretmenler bu değişime ayak uydurmak durumundadırlar. Bunun farkında olarak kendilerini yenilemeye çalışmaktadırlar.

Bilim çağında, bilgi herkes için ortak paydadır. Bilgiler çok hızlı bir şekilde üretilmekte, anında yayılmakta, paylaşılmakta, tartışılmakta ve geliştirilmektedir. Bunun sonucunda da bilgiler hızla değişmektedir. Becerilerin kazanılması ve hayat boyu sürdürülmesi ezbere dayalı değil üretime dayalı modern bir eğitimi gerektirmektedir. Ülkemizde de son yıllarda bu değişim ve gelişim sürecine uyum sağlamak için eğitim sisteminde köklü değişiklikler yapılmaktadır.

Eğitim bireylerin ve toplumların gelişmesinde her zaman en etkili yol olmuştur. Devletler, geleceğe yönelik planlamalar yaptıklarında eğitimi en önemli sıraya koymakta ve bireylerin yetiştirilmesi, geleceğe hazırlanması devletlerin birinci öncelikleri olmaktadır. Planlanan eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi ile eğitim faaliyetlerin bir program dâhilinde olması arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim faaliyetleri sonunda amaçlanan sonuçlara ulaşılması için, iyi bir planlama yapılması gerekmektedir (Çeliköz, 2004:101).

Günümüzde bireylerden; sorgulayan, araştıran, problem çözebilen, inceleyen, eleştirel düşünebilen, işbirliğine dayalı öğrenebilen fertler olması ve evrensel değerleri benimsemesi istenmektedir. Bireylerin kendini geliştirmesi ve çağın gereklerine ayak uydurması gerekmektedir. Çünkü teknolojik gelişmeler çok hızlı bir şekilde yaşanmakta ve değişim bireylerin yaşamını da etkilemektedir.

Öğrenciler okulda öğrendiklerini iş hayatlarında karşılaşılabilecekleri çeşitli ve değişik durumlarda uygulayabilmektedirler. Klasik eğitim yani öğretmenin aktarıcı ve öğrencinin pasif olduğu ders kitabına bağlı öğretim; düşünen, araştıran, analiz eden kendi görüşlerini ifade edebilen ve öğrendiklerini anlamlandıran öğrenciler yetiştirmede başarısız olmuştur. Bunun yerine öğretmenin rehberliğinde sınıfın merkezinde öğrenci yer almaktadır (Arslan, 2007: 44). Fakat şu an sınıf ortamları öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri şekilde düzenlenmemekte ve teknolojik gelişmeler derslerde yeterince kullanılmamaktadır. Ders öğretim programındaki konular öğrencilere sıkıcı gelmekte, onların ilgisini çekmemekte ve öğrenciler derslerde yeteri kadar aktif değildirler. Bu ve benzeri sorunlara çözüm bulmak amacıyla eğitimde yapılandırmacı yaklaşım kabul edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı 2005 yılından itibaren yukarıdakilere benzer sorunları gerekçe göstererek eğitimde geniş çaplı değişiklikler yapmıştır. Yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlere göre yorumlayıp kullanan, düzenleyen, eleştirel düşünen, özgün fikirler oluşturabilen, demokratik değerleri özümsemiş, insan haklarına saygılı, tarihini ve kültürünü kavramış ve vatandaşlık bilincine sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak program değişikliğine gidilmiştir.

Eğitimde Program Geliştirme

Bireylerin gelişiminde ve topluma hazırlanmasında ilköğretim çok önemlidir. Birey toplumdaki değer yargılarını anlamakta ve evrensel değer yargılarını da özümsemektedir. Sosyal Bilgiler dersi sayesinde vatandaşlık bilincine sahip bir birey olarak yetişmesi istenmektedir. Bireyin bu bilince ulaşmasında eğitim programları çok önemli rol oynamaktadır. Ülkemizde milli eğitim politikası, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde oluşturulmaktadır. Bakanlığın hazırlamış olduğu eğitim politikaları ülkenin tamamında eğitim programları vasıtasıyla uygulanmaktadır (Varış, 1998: 16).

Erden (1998: 39) ise eğitim programını ‘Bir eğitim kurumunun amaçları doğrultusunda düzenlenmiş planlı eğitim faaliyetlerinin tümü’ olarak tanımlamıştır. Varış’a (1998: 9-15) göre; ‘Bir eğitim kurumunun veya sosyal çevrenin, bireylerin yaşantılarını düzenlemek ve zenginleştirmek için yürüttüğü tüm etkinlikler eğitim programı kapsamına girmektedir.’ Program geliştirme uygulamalı bir süreçtir ve bu

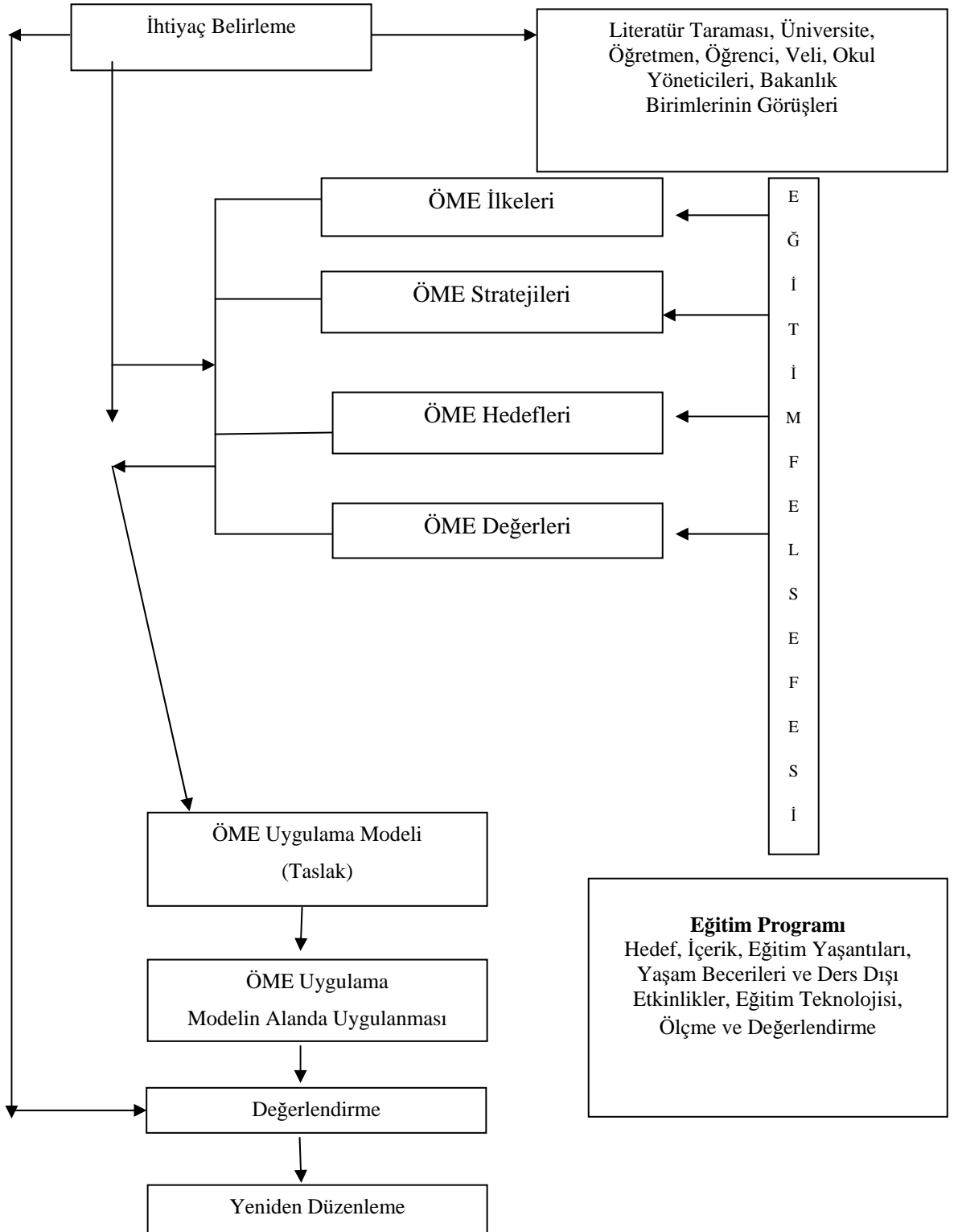
süreç içerisinde bütün unsurların, ülke koşullarının ve bilimsel yeniliklerin dikkate alınması gerekmektedir.

Program geliştirilmesi için amaçların, öğrencilerin, içeriğin, öğretim stratejilerinin, materyal ve araç geliştirmenin, zamanlamanın, maliyet analizinin, sosyal uğraşların, değerlendirmenin ve geliştirme programlarının yenilenmesinin dikkate alınması gerekmektedir (Varış, 1998: 9-15).

Program hazırlama ve geliştirmenin temel ilkelerinden biri de programın tüm öğelerinin amaca hizmet etmesi, birbirleriyle uyumlu ve kendi içerisinde tutarlı olması gerekmektedir (Sönmez, 1997: 19). Bir eğitim programı hazırlanırken tüm özelliklerinin dikkate alınması ve kendi içerisinde tutarlılık göstermesi çok önemlidir (Aykaç, 2007: 47).

Eğitim programları dar kapsamlı beceriler yerine; üretken, araştıran daha geniş kapsamlı bilgi ve becerilere doğru gelişmesi gerekmektedir. Okullardaki eğitim bilgilerin öğrencilere aktarılması, bunların öğrenciler tarafından ezberlenmesi ile sınırlıdır. Oysa programlar öğrencilere düşünme, problem çözme yeteneklerini geliştirici şekilde olmalıdır (Balay, 2004: 70). Eğitim programlarının amacı, bireyi yaşadığı toplumun etkin bir ferdi yapmaktır. Bu sayede birey, gelişmeleri yakından takip ederek karşılaştığı sorunların üstesinden gelir (Kan, 2006: 537).

Şekil 1. Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulama Modeli Geliştirme Süreci

Kaynak: <http://earged.meb.gov.tr>

Eğitimde merkezin, öğrenmeden yana değişmesinde, toplumsal yapıda meydana gelen değişmeler ve yenilikler etkili olmuştur. Bilginin doğası hakkında yeni değerler, öğrenme ve öğretme süreçlerini de etkilemiştir. En önemli değişimin de öğrenmenin merkeze alınması olmuştur. Öğrenme ve öğretme ortamındaki değişim, öğrenmenin bireye özgü olduğunu ve her bireyin gerekli ortam hazırlandığında öğrenebileceğini göstermektedir.

Kişinin kendine ait öğrenme yeteneklerinin ortaya çıkarılması yoluyla daha üst zihinsel yeteneklerinin geliştirilmesi ve yenilenen çevre koşullarına uyum sağlaması için gerekli bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazandırılması istenmektedir.

Program Geliştirme Modelleri

Program geliştirme modelleri çoğunlukla modeli ortaya koyan kişi veya kişilerin insanların isimleriyle belirtilmektedir. Tyler, Taba, Saylor ve Alezander, Goodland, Hunkis, Miller ve Seller, Olivia, Davis, Wulf, ve Schave, Popham – Schrang ve Blochus, Kerr, Butler, Tanner ve Tanner modelleri bunlardan birkaçıdır (Çeliköz, 2004: 101).

Genellikle eğitim programlarını konu merkezli, öğrenen merkezli, sorun merkezli, konu alan yaklaşımı, geniş alan yaklaşımı, ilgileşim desen yaklaşımı, disiplin alan yaklaşımı, etkinliğe dayalı yaklaşım, sosyal süreç ve yaşantılara dayalı program, teknolojik yaklaşım, çekirdek yaklaşım, fonksiyonel yaklaşım, diyalektik yaklaşım, varoluşçu program, olabilirlik şeklinde sınıflandırılmışlardır (Ekinci, 2007: 4).

Program geliştirme modeline göre: modelin birinci aşaması planlama ikinci aşaması ihtiyaçların tespit edilmesi ve değerlendirilmesi, üçüncü aşama hedef ve davranışların belirlenmesi, dördüncü aşama programın içeriğinin oluşturulması, beşinci aşama taslak programın pilot uygulamalarla denenmesi, altıncı aşama sonucun değerlendirilmesi, yedinci aşama programın okullarda uygulanması, sekizinci aşama programın geri bildirimini alınması eksik yönleri varsa bunların giderilmesi aşamalarını içermektedir (Demirel, 2007: 71).

BİRİNCİ BÖLÜM
ÖĞRENME KURAMLARI

1.1. DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM

Davranışçı Yaklaşımına göre öğrenme, uyarıcı ile tepki arasında kurulan bir bağ sonucunda oluşur. Davranışçı kuramlar öğrenmeyi gözlemlenebilen uyarıcı ile davranış arasındaki ilişkidir. Bir uyarıcının harekete geçirilmesinde etkili olan iç ve dış faktörlerdir (Öztürk, 2006: 86). Eğitimde duyuşsal ve duygusal özelliklerin kazandırılmasında çok etkilidir.

Davranışçı yaklaşımdaki klasik koşullanmada organizmanın uyarıcıya karşı tepkide bulunması çok önemlidir. Edimsel koşullanmada ise uyarıcı, tepki ve pekiştirme süreci önemlidir. Davranışların biçimlendirilmesi için pekiştirme önemlidir (Fidan ve Erden,1994: 162-164).

Davranışçı yaklaşımın eğitim ortamına uygulanmasında:

- Öğrenci yaparak, yaşayarak öğrenir yani birey öğrenme sürecinde aktif olduğundan kendi yaptığı çok önemlidir.
- Öğrenmede pekiştirme çok önemli yer tutmaktadır.
- Davranışların kazanılmasında tekrar çok önemlidir.
- Öğrencinin bir davranışı yapıp yapmamasında güdülenmesi çok önemlidir. Olumlu pekiştirenler güdülenmeyi artırmaktadırlar.

1.2. BİLİŞSEL YAKLAŞIM

Dünyayı ve insanın çevresindeki olayları anlamaya yönelik insan zihninin yaptığı tüm işlemlerdir (Fidan ve Erden, 1994: 168). Öğrenilmiş davranışlardan zihinsel yönü ağır basanların anlamlandırılarak kodlanmasıdır (Sönmez, 1994: 35). Bilişsel kuramcılar öğrenmenin bir süreç olduğunu ifade ederek onun doğrudan gözlemlenemeyeceğini belirtmektedirler. Öğrenmenin doğrudan gözlemlenemeyen algı, bellek, duyuş, özgünlük, kodlama, anlamlandırma gibi içsel süreçleri ilgilendirdiğini savunmaktadırlar (Öztürk, 2006: 87). Önceki öğrenilenlerin önemini vurgulama, öğrenme aşamalarını dikkate alma ve öğrencinin öğrenme hızına saygı gösterme gibi özellikler gösterdiği görülmektedir (Gültekin, Karadağ ve Yılmaz, 2007: 506). Bilişsel öğrenmede öğrenen aktiftir ve öğrenmeyi bizzat kendisi oluşturmaktadır.

Bilişsel kuramda:

- Ezbere dayalı öğrenmeden daha kalıcıdır.
- Öğrenen geçmiş yaşantılarıyla bağlantı kurarsa öğrenme daha kalıcı olur.
- Öğrencinin niçin öğreneceğini bilmesi öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.
- Öğrenme daha önce öğrenilenlerin üzerine bina edilirse öğrenme kolaylaşır.
- Öğretmenden çok öğrencinin aktif olduğu öğrenme de birey daha iyi öğrenir.
- Öğrenmede öğrenciye bir dönüt verilmesi öğrenciyi olumlu etkiler
- Bireyin bir amacının olması ve güdülenmesi öğrenmesini etkiler.

1.3. YAPILANDIRMACILIK

‘Yapılandırmacılık’, İngilizce ‘constructivism’ sözcüğünün karşılığıdır. Türkçe karşılığı olarak da ‘yapısalcılık’ sözcüğü kullanılmaktadır. Eğitimde son yıllarda çok kullanılan aktif öğrenme kavramıyla yapılandırmacılık eş anlamlıdır (Arslan, 2007: 45).Yapılandırmacılık, ‘bilgi ve gerçeklik arasındaki geleneksel ilişkiyi ayırt eden’ farklı bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Gültekin, Karadağ ve Yılmaz, 2007: 507).

Şaşan (2002: 49)’a göre yeni bilgiler önceden yapılmış bilgilerin üzerine bina edilir. Yapılandırmacı öğrenme, öğrenilmiş olan bilgilerle öğrenilenler arasında bağ kurma ve her öğrenilen bilgiyi anlamlı bir bütünleştirme sürecidir. Öğrenme ezberlemeye dayalı değil, öğrenenin bilgiyi transfer etmesine, bilgilerini yeniden yorumlamasına ve bunun üzerine yeni bilgi oluşturmasına bağlıdır. Öğrenenin, öğrenilmiş bilgi ile yeni öğrenilen bilgiyi uyumlu hale getirerek yapılandığı bilgiyi, problemleri çözmeye kullanmasıdır (Erdem ve Demirel, 2002: 82) Brooks ve Brooks’a göre: Yapılandırmacılık bireyin ‘zihinsel yapılandırması’ sonucu gerçekleşen biliş temelli öğrenme yaklaşımıdır (a.g.e. alıntı s.82). Öğrenci bilgiyi aynen almaz, kendi bilgileriyle yeniden oluşturur. Birey tarafından oluşturulan bilgi onun öğrendiğinde ve anladığından daha fazladır (Karakaya ve Bay, 2009: 41, Özel, Bayındır, Uşak ve Bahar, 2007: 2587)

Davranışçı yaklaşım; zekâ, bilgi düzeyi ve pekiştirme üzerinde dururken yapılandırmacı yaklaşım, öğrencilerin çevreleriyle etkileşimleri sonucunda kendi bilgilerini oluşturduklarını iddia etmektedirler

21.yüzyılda bireyin çok yönlü gelişimine ‘öğrenmeyi öğrenmek’ kavramı önemli yer tutmaktadır. Armstrong’un ifade ettiği gibi; öğrencilerin ilerde hatırlayacakları şeyler, öğretmenlerin onların kafalarına yükledikleri değil onlara düşünmeyi, eleştirmeyi, problem çözmeyi öğrenmeyi öğretip öğretmedikleri olacaktır (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2007: 12).

1.3.1. Yapılandırmacılığın Tarihçesi

Bilginin ne olduğu, nasıl meydana geldiği ve bilginin doğasını açıklamaya çalışan yapılandırmacılık felsefesinin geçmişi ‘bilgi sadece akıldır’ diyen Socrates’e dayanmaktadır. Socrates, öğrencilere sormuş olduğu sorularla onlarda eleştirel düşüncenin oluşmasını sağlamıştır. Socrates, öğrencilerine rehberlik yapar onların sorularına sorularla karşılık vererek onların gelişmelerini sağladı. Socrates onlara, düşünmeyi ve yargılamayı öğretir, çelişkileri aşarak gerçek kavramları bulmalarını sağladı (Öztürk, 2006: 93).

Felsefeci Giambista Vico’nun 18.yüzyılda yapmış olduğu ‘bir şeyi bilen, onu açıklayabilendir’ şeklindeki açıklamaları aslında yapılandırmacılığı savunmaktadır (Kabaca, 2002: 39). 1800 ve 1900’lü yıllarda Piaget, Kant, yapılandırmacı hareketin temelini atmışlardır (Öztürk, 2006: 94). 20.yüzyılda Lev Vygostsky, John Dewey, Jerome Bruner, Howard Gardner, Ausbel ve Von Glasersferld gibi bilim adamlarının çalışmaları yapılandırmacılığın gelişmesinde önemli katkı sağlamıştır (Öztürk, 2006: 94, Çınar, Teyfür ve Teyfür, 2006: 49).

Yapılandırmacı görüşün sistemleştirilmesinde Wund, Ausubel ve Titchener gibi eğitimcilerle, Saussure, Jakopsen ve Levi-Strauss gibi düşünürler önemli katkıda bulunmuşlardır (Çınar, Teyfür ve Teyfür, 2006: 49) Heinz von Foerster, Paul Watlawick, Francisco J. Varela ve Humberto R. Maturana gibi bilimciler yapılandırmacılığın günümüzdeki modern temsilcilerinden sayılabilirler (Arslan, 2007: 49).

1.3.2. Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Öğrenmenin Temel İlkeleri

Yapılandırmacılık kuramında öğrenme etkin, sosyal, yaratıcı ve işbirliğine yönelik olmalıdır. Öğrenmenin aktif bir şekilde olması için bireyin tartışan, araştıran, inceleyen, analiz eden sosyal bir yapıda olması lazım ki iyi bir iletişim kurabilmelidir. Etkileşim yaratabilen, özgün fikirler oluşturmaya çabalayan ve yeni ürünler ortaya koyan bireyler olmalıdır. Öğrenme sürecinde bireyin nasıl öğrenebileceğinin

sağlanmasıdır. Bireyin bir şeyler öğrenebilmesi için öncelikle kendisi öğrenmeye karşı istekli olmalıdır.

Yapılandırmacı öğrenme için Kauchak ve Eggen (alıntı Öztürk) 'e göre; 4 ana unsur şu şekilde belirtilmiştir:

1.Öğrenenler kendilerine verilen veya öğretilenlerden ziyade kendi çabalarıyla kendileri oluştururlar.

2.Yeni öğrenilenler daha önceki öğrenilenlere ve bilgilere bağlıdır.

3.Sosyal ortamlar öğrenmeyi artırır.

4.Anlamlı öğrenmenin ilerlemesini inanılır öğrenme görevleri sağlar (Öztürk, 2006: 94-95).

Greening yapılandırmacı pedagojiye rehber olabilecek altı öğrenme prensibi şunlardır (Kabaca, 2002: 6).

1.Çokluluk(Çeşitlilik)

Öğrenmede çoklu yaklaşım açılarını teşvik edecek bilginin kompleks tabiatını yansıtmalıdır.

2.Aktiflik

Etkili bir öğrenme sağlanabilmesi için problem bulmak, problem çözmek ve tek başına test etmek gibi aktiviteler yapılmalıdır.

3.Uyum

Zihinsel açıdan öğrenilmiş bilgilerin yeni yaşantılara uyum sağlamak için gösterdiği tepkidir.

4. Orijinallik (Özgünlük)

Eğitmciler bireylerin öğrenebilecekleri bir öğrenme ortamı oluşturabilirlerse öğrenmeye daha duyarlı hale geleceklerdir.

5. Açıklık (Netlik)

İşbirliği yapılandırmacı uygulamalarda ortak bir özelliktir. Yapılandırmacıya duyarlı bir öğrenme ortamında öğrenci- öğrenci ve öğrenci – öğretmen işbirliği sağlanarak sağlıklı bir iletişim ortamı sağlanmalıdır.

6. Süresizlik

Öğrenme ürünleri üzerinde, öğrenme sürecinin içerikten çok daha fazla etkisi vardır. Bilişsel süreçler bunu göstermektedirler.

Gagnon ve Colay'a göre ise, yapılandırmacılığın ilkeleri şunlardır (Alıntı Öztürk, 2006: 96-97):

- Öğretme değil öğrenme ana hedeftedir.
- Öğrenmenin adım atmasını, onun özerkliğini teşvik ederek kabul eder.
- Öğrenilenleri isteğin ve amacın yaratıcıları olarak görür.
- Öğrenmeyi bir süreç olarak algılar.
- Öğrenenleri araştırmaya teşvik eder.
- Öğrenenlerin zihinsel durumlarını dikkate alır.
- Öğrenmeyi değerlendirirken öğrenenlerin performansı ve algılamaları üzerinde durur.
- Özgünlük, hipotez ve analiz gibi bilişsel terimlerin kullanımını artırır.
- Öğrenenlerin neyi nasıl öğrendiklerini dikkate alır.
- Öğrenen-öğrenen ve öğrenen-öğretmenlerin aralarında işbirliği sağlanmalıdır ve çekinceler giderilmelidir.
- İşbirliğiyle öğrenmeyi teşvik eder.
- Dünyadaki öğrenen insanların zihinlerin meşgul ederek aktif olmalarını sağlar.
- Gerçek tecrübelerden yeni bilgi ve kazanımlar elde etmek için öğrenenlere gereken fırsatı sağlar.

Yapılandırmacı öğrenmede öğrenci, kendi çözüm yollarını bulmaya, varsayım ve düşüncelerini test etmeye yönlendirilir. Yeni öğrendiği bilgileri daha önce öğrendiği bilgilerin üzerine bina etmesi sağlanır (Kabaca, 2002: 8)

1.3.3. Yapılandırmacı Öğrenmenin Temel İlkeleri

Davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı yaklaşım öğrenmenin nasıl oluştuğunu açıklamaya çalışmaları ortak özelliklerindedir.

Öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak ve daha önce neler öğrendiklerinin de bilinmesiyle yeni öğrenmeler sağlanmalıdır. Öğretimin öğrencilere anlamlı olması, beklentilerini karşılayacak şekilde olması, bilginin anlamlı bir süreç dâhilinde inşa edilmesi ve öğrencilerin dikkatini çekecek şekilde düzenlemesi çok önemlidir. Öğrenmede bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta ve bütünden parçalara doğru etkinlikler hazırlanmalıdır. Öğrenme ortamı da öğrencinin birçok duyu organına hitap edecek şekilde düzenlenmeli ve öğrencilerin aktif olacağı bir ortam hazırlanmalıdır. Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalı ve hazır bulunuşluluk seviyelerine de önem verilmelidir. Öğrencilerin duyuşsal durumları dikkate alınarak ortam buna göre düzenlenmelidir. Öğrencilerin kendilerinin anlayarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri sağlanmalıdır. Öğrenmede gerektiği yerlerde tekrara önem verilmelidir. Öğrencilerin dönüt alması sağlanmalı ve pekiştirenler kullanılmalıdır. Önemli olan öğrenenlerin öğrendiklerini transfer ederek kullanabilmeleridir (Öztürk, 2006: 104). Öğrencilerin öğrendiklerini doğrudan almak yerine onları özümsemesi, kullanması, daha önce öğrendikleriyle bağlantı kurabilmesi ve yeni durumlarda kullanabilmesi önemlidir. Önemli olan öğrencilerin ne kadar öğrendiği değil; nasıl, niçin, ne şekilde öğrendiğinin farkında olması ve öğrenmeyi öğrenmesidir.

Yapılandırmacı öğrenmenin temel ilkeleri şunlardır:

- Öğrenme aktif bir süreçtir. Öğrenenler çevresiyle iletişim halinde olmalıdırlar.
- İnsanlar, öğrenirken öğrenmeyi de öğrenirler. Öğrenme anlamlı bir yapılandırmayla ve anlama sisteminin yapılandırılmasıyla gerçekleşir.
- Öğrenme ortamında dil çok önemlidir ve kullandığımız dil öğrenmeyi etkiler. Öğrenme ve dil birbirlerine bağlıdırlar.
- Öğrenmede güdüleme çok önemlidir. Öğrencilerin ihtiyaç hissetmesiyle güdüleme sağlanabilir.

- Öğrenme sosyal ortamda gerçekleşir. Öğrenenlerin birbirleriyle, aileleriyle, arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle etkileşimi önemlidir.
- Öğrenme için öğrenenlerin aktif olarak katılması önemlidir. Öğrenenin yaparak yaşayarak öğrenmesi, problem çözmesi ve özgün eserler ortaya koyması ile kalıcı öğrenmeler sağlanabilir.
- Öğrenme için motivasyon çok gereklidir. Motivasyon öğrenmeye yardımcı olmakla kalmayıp aynı zamanda gereklidir. Bireyler niçin öğrendiklerini bilirlerse o bilgiyi daha rahat kullanırlar.
- Öğrenme için tekrar çok önemlidir. Bireylerin kendi durumlarına göre ihtiyaçları kadar tekrar yapılabilir. Tekrar öğretmen tarafından yapılacaksa farklı farklı uyarıcılar kullanılarak zenginlik sağlanmalıdır.
- Öğrenenlere dönüt verilerek ihtiyaç duyulduğunda düzeltmeler yapılmalıdır.
- Öğrenmede algıda seçicilik çok önemlidir. Öğrenenlerin dikkatlerini çekecek uyarıcılar verilmeli ve önemli noktalar üzerine yoğunlaşmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme ortamında değişik materyaller ve araç gereçlerin bulunması sağlanmalıdır. Teknolojik gelişmeler kullanılmalı ve öğrenenlerin aktif olacakları bir ortam sağlanmalıdır.
- Öğrenenlerin, üst düzey beceriler kullanarak öğrenmeleri sağlanmalıdır. Bireyin özgün düşünceler oluşturmasında yönlendirmeler yapılmalıdır.
- Öğrenenlerin, bireysel değerlendirme yapmaları sağlanmalıdır. Öğrenenin, kendi eksiklerini görmesi sağlanmalı ve gidermesine izin verilmelidir (Öztürk, 2006: 106-107; Çiçek, 2005:1-6, Arslan, 2007: 50-51, Özel, Bayındır, Özel ve Ungan, 2007: 95).

Her kazanılan bilgi, bir sonraki bilginin kazanılmasına zemin hazırlamaktadır. Yeni bilgiler önceden yapılandırılmış bilgilerin üzerine inşa edilirler. Yapılandırmacı öğrenme oluşturulmuş olan bilgilerle yeni öğrenilenler arasında bağ kurma süreci ve her yeni bilgiyi var olanlarla oluşturulma sürecidir. Bu süreci sadece bilgilerin üst üste yığılması olarak algılamamak lazım birey bilgiyi oluşturmuşsa kendi yorumlarını

yapabilecek ve bilgileri yapılandırabilecektir. Yapılandırılmacılıkta esas olan bilgilerin üst üste biriktirilmesi veya ezberlenmesi değildir. Asıl önemli olan öğrenenlerin öğrendiklerini başka yerlere transfer edebilmeleri, analiz edip yorum yapabilmeleridir (Şaşan, 2002: 50).

Yapılandırmacı öğrenme de önemli olan bilginin öğrenenler tarafında kabul görmesinden ziyade, bireyin öğrendiklerinden nasıl bir anlam çıkardığıdır. Bilgi, öğrenenin daha önce oluşturulmuş olan değerleri, öğrendikleri ve kazanımları üzerine inşa edilir. Yapılandırılmacılıkta en büyük amaç; öğrenmelerin kalıcılığının sağlanması ve bireylerde analiz, sentez ve yorumlama gibi üst düzey zihinsel becerilerin oluşturulmasıdır.

Eğitimde bilgiyi ne zaman, nerede ve nasıl kullanacağını bilen, kendine ait öğrenme yöntemlerini fark edip bunları doğru şekilde kullanan ve önceki bilgilerini kullanarak yeni bilgiler inşa edebilen bir insan oluşturmayı hedeflemektedir. Yapılandırılmacı yaklaşım bu hedeflere ulaşılabilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir.

Yapılandırılmacılık bir öğretim stratejisi olarak ele alındığında:

- Öğretmeden çok öğrenmenin üzerinde durur.
- Öğrencilerde başkalarının yardımı olmadan kendilerin karar vererek sorumluluk almalarını sağlar.
- Öğrenciyi bir amaç sahibi ve amaçlarını gerçekleştirmek isteyen bireyler olarak algılar.
- Öğrenme etkinlikleri görev yâda probleme bağlanmalıdır.
- Öğrenciyi, öğrendiklerini doğrudan kabul etmek yerine sorgulamaya ve incelemeye teşvik eder.
- Tecrübenin öğrenmenin gerçekleşmesinde çok önemli olduğunu, onun yaşamdaki kritik rolünü kabul eder.
- Öğrencilerin öğrenmelerinin farklı olduğunu düşünerek her öğrencinin kendine özgü zihinsel modellerini dikkate alır.
- Öğrenmeyi değerlendirirken süreci ve performansları dikkate alır.

- Öğrenenlerin kendilerine ait, bilişsel kuram prensiplerini dikkate alır.
- Analiz etmek, yorumlamak, çıkarımda bulunmak ve karşılaştırma yapmak gibi bilişsel yöntemleri kullanır.
- Her öğrencinin, öğrenme stillerini fark eder.
- Öğrencilerin kendi aralarında ve öğretmenlerle iletişim kurmalarını sağlar.
- Beraber iş yapmayı ve işbirliğine dayalı öğrenmeyi teşvik eder.
- Öğrencilerin düşüncelerinin desteklendiği bir ortam oluşturulmalıdır.
- Öğrenmenin nasıl oluştuğuna çok dikkat ederek öğrenmenin oluştuğu durumu önemser.
- Sınıfı, öğrencilerin kontrolüne bırakmaktan çekinmezler.
- Öğrencilerin inançlarını, değer yargılarını ve tutumlarını her zaman göz önünde bulundurur.
- Öğrencilerin, edinmiş oldukları deneyimlerinden yeni bilgi ve görüşler oluşturmasına fırsat hazırlar (Kabaca,2002: 10-11, Yurdakul,2008: 43-44, Özerbaş, 2007: 616)
- Öğrencilerin düşünme ve öğrenme kabiliyetlerinin geliştirilmesinin çok önemli olduğuna inanır (Kaya,2009: 101).
- Öğrencilerin, pasif durumdan aktif duruma geçtiklerinde daha iyi öğrendiklerinin farkında olur (Demirci, Taş ve Özel, 2007: 39).

1.3.4. Yapılandırmacı Öğretmenin Özellikleri

İnsanların alışkanlıklarından vazgeçmesi, yeniliklere ayak uydurması kolay değildir. İnsanlığın doğası gereği yeniliklere ve değişime karşı bir tepki ve isteksizlik bulunmaktadır. Alışagelen öğretim teknikleriyle kendini yetiştirmiş olan eğitimcilerin, bu özellikleri terk edip yapılandırmacı özellikleri benimsemesi kolay olamamaktadır. (Çiçek, 2005: 1-6).

Yapılandırmacı eğitimi temel alan bir programın başarılı olabilmesi için, programı uygulayacak öğretmenin bir takım özelliklere sahip olması gerekmektedir. Yapılandırmacı öğretmen açık fikirli, modern, kendini geliştiren, öğrencilerin bireysel

durumlarını dikkate alan ve branşına hâkim olmalıdır (Şaşan,2002: 51). Öğretmen rehber, ortak öğrenmeyi sağlayan ve öğrencilerini yönlendirici rolündedir (Öztürk, 2006: 99).

Yapılandırmacı Öğretmen:

- Öğrencilerin kendilerin ifade etmelerini ve girişimde bulunmalarını cesaretlendirir. Onların bu görüşlerini rahatça ifade edebilecekleri bir öğrenme ortamı oluşturur.
- Öğrencilerin görüşlerine önem verilir, onlardan alınan tepkilere göre kullanılan yöntem ve teknikler dersin içerisinde değiştirilebilir. Öğrencilerin amaçlar belirlemelerine yardım eder ve izin verir.
- Bireylere uygun etkinlikler hazırlamalıdır.
- Öğrenenlerin birbirleri aralarında ve öğrenenler ile öğretmenler arasında sağlıklı iletişim kurulmasını teşvik etmelidir.
- Bilginin tek kaynağı değil, öğrencilerin yararlanabilecekleri kaynaklardan biri olmak.
- Öğrencilerin sahip olduğu bilgi, kazanım, tecrübe, bilgi, beceri, öğrencilerinin yeteneklerini ve kapasitelerini tanımaya çalışır.
- Öğrencilerin rahatça soru sormalarını sağlar, onları araştırma yapmaya yönlendirir. Düşündürücü sorular sorarak onları araştırmaya ve problem çözmeye cesaretlendirir.
- Yapılandırmacı, öğretmeni (Şaşan,2002: 51'den alıntı Brooks ve Brooks, 1999: 23) kuzey yıldızına benzetmedirler. Öğrencinin nereye gideceğini söylemez fakat onun doğru yolu bulmasına yardımcı olur.
- Öğretmen sınıf içerisinde iyi bir gözlemci olmalıdır. Yapılandırmacılıkta sınıf yönetiminde emirler ve zor kullanmalar yerine denetimi dolaylı, duygusal ve zihinsel yönlerden yapılmaya çalışılmalıdır.
- Açık uçlu sorularla öğrencilerin düşünme, yorumlama, sorgulama ve soru sorma yeteneklerini geliştirmeye çalışır.

- Bireylerin benliklerinin ve kişisel haklarının korunması konusunda örnek olarak gösterir.
- Eğitim ortamında konuların durumuna ve kazanımların özelliklerine göre öğrencilerin yerlerini değiştirir. Gerektiği zamanlarda sınıf ortamını gruplara ayırır veya oturumlarını düzenler.
- Öğrencilerin gerçek yaşamla ilgili tecrübeler kazanmaları için problem çözmeyi gerektiren etkinlikler hazırlar ve bununla ilgili tartışmalar yaptırır.
- Kavramların ve olguların daha fazla kullanılmasını teşvik eder.
- Öğrencilerin farklı bakış açıları kazanmaları için onlara alternatifler sunar.
- Öğrencilerin morallerini daima yüksek tutarak onların motivasyonlarını artırmaya çalışır.
- Öğrencilerin özgün fikirler oluşturduklarında onları teşvik eder ve orijinal eserler meydana getirdiklerinde onları onurlandırır. Gerekirse sınıf panosunda onları sergiler.
- Öğrencilerin çok kritik, orijinal ve özel sorular sorduğunda onlara teşekkür etmelidir.
- Öğrencilerin kendi yanlışlarını kendilerinin düzeltebilecekleri bir ortam hazırlar. Öğrenci hatalarını, yanlışlarını bir kusur olarak görmemeli bunları düzeltilmesi gereken bir fırsat olarak düşünmelidir.
- Sınıfta teknolojik gelişmelere yer verir.
- Konuların özelliklerin göre araç gereç ve materyaller hazırlar.
- Sınıf ortamın öğrencilerin eğlenerek öğrenecekleri bir ortam olmasını sağlar.
- Sınıfa gelmeden planlama yapmalı ve kritik davranışları tespit etmelidir.
- Öğrenmenin değerlendirilmesinde sonuçtan çok sürece önem vermelidir.
- Kendini öz değerlendirmeden geçirmelidir.

- Bilimsel gelişmeleri takip etmeli ve kendini daha geliştirmelidir (Öztürk,2006: 99, Arslan,2007: 56, Çiçek,2005: 1-6, Şaşan,2002: 51, Kabaca,2002: 8, Özel, 2007: 3229).
- Etkileşimli fiziksel materyaller ile birlikte birincil kaynaklar kullanılmalıdır.
- Kavramlarla ilgi olarak kendi bildiklerini söylemeden önce öğrencilerin neler düşündüklerini öğrenmeye çalışır.
- Sarmal öğrenme modellerini sık sık kullanır.
- Öğrenenlerin ne bildiklerini tartışarak birbirleriyle fikir karşılaştırmalarına olanak sağlar (Erdem ve Demirel, 2002: 83).
- Öğretmen, öğrencilere öğrendiklerinin kalıcı olması ve öğrendiklerini transfer edebilmeleri için gerekli olan stratejileri öğretmelidir (Güven,2004).

1.3.5. Yapılandırmacılık Yaklaşımına Göre Öğrenenlerin Özellikleri

Çağdaş insanı yetiştirmede yeni bir eğitim modeline ihtiyaç duyulmaktadır. Çağdaş eğitimin hedefi, problem çözme yeteneği gelişmiş, bilgiye ulaşma yollarını öğrenmiş, analitik düşünebilen, bilgilenme istekliliğini sürekli canlı tutan öğrenciler yetiştirmek, öğrenciyi ekip çalışmasına yöneltmek ve tüm öğrenme süreci boyunca öğrencilerin aktif olmasıdır (Gürşimşek, 1998: 25). Yapılandırmacı öğrenme bu özellikleri öğrencilere kazandırmaya çalışmaktadır.

Yapılandırmacı öğrenme süreci öğreneni kendi kabiliyetleri, motivasyonu, değer yargıları, tutumu ve deneyimlerinden etkilenen bir karar verme sürecidir (Erdem ve Demirel, 2002: 83). Birey öğrenme süreci boyunca etkin, yapıcı ve seçici davranandır (Şaşan, 2002: 51). Öğrenen; mücadeleci, meraklı, girişimci, atak ve sabırlı olmalıdır. Meraklı insan öğrenmeye daha fazla güdülenirken, öğrenmek istediklerini daha fazla araştırmaya başlar. Araştırma sonunda elde ettiği bulguları inceler, yorumlar, bilişsel basamakları kullanarak analiz, sentez yorumlama, yapar ortaya çıkardığı ürünü savunur (Erdem ve Demirel, 2002: 83).

Öğrenmenin kontrolü bireydedir. Öğrenmeye öğretmenlerle birlikte karar verirler. Öğrenenlerde daha var olan kazanımlar, değer yargıları, tutumları, öğrenme

yöntemleri, bakış açıları ve hazır bulunuşluk düzeyleri öğrenmelerinde yönlendirici olmaktadır (Şaşan, 2002: 51).

Öğrenenler, öğrenme süreci içerisinde diğerleriyle işbirliği yaparak öğrenmeye önem vermelidir. Diğer arkadaşlarıyla öğrendiklerini paylaşmalı ve karşılıklı sorular sormalıdırlar. Öğrenciler öğretmenleriyle rahat bir iletişim kurmalı ve soru sormaktan çekinmemelidirler. Öğrenenler, konulara önceden hazırlık yaparak gelmeli ve o alanda yapılmış son çalışmaları dikkate almalıdır. Öğrenenler, en iyi öğrenmeyi kendi zihinlerinde oluşturarak öğreneceklerini unutmamalıdırlar ve kendilerine anlatılanları olduğu kabul etmek yerine kendilerine göre anlamlandırmaya çalışmalıdırlar.

Yapılandırmacı öğrenme ortamında öğrenenlerin: girişimci olma, iletişim kurma, kendilerini anlatabilme, eleştirel düşünme, planlama yapma ve öğrendiklerini yaşamlarında uygulayabilme gibi özelliklere sahip olmaları gerekmektedir (Şaşan, 2002:52). Yapılandırmacı öğrenmede öğrenenler, anlamlı öğrenmenin yanında bilgilerini yapılandırmaya yarayan duyuşsal özellikleri de kazanmaktadır (Erdamar ve Demirel,2008: 631).

Yapılandırmacılığın öğrenenler açısından:

- Öğrenenlerin, plan yapma becerilerini geliştirir.
- Öğrenenlerin, girişimcilik özelliklerin geliştirir.
- Öğrenmeyi öğrenme yeteneklerin geliştirir.
- Öğrenen- öğrenen ve öğrenen öğretmen ilişkilerini geliştirir.
- Öğrenenlerin, güdülenmesini artırır.
- Öğrenenlerin, okulda güzel vakit geçirmelerinden dolayı okula veya derse karşı ilgisini artırır.
- Öğrenenlerin, kendilerini rahatça ifade etmelerine imkân sağlar.
- Konu alanında geleneksel sınıflara göre başarı daha yüksektir (Erdem ve Demirel, 2002: 86).
- Öğrenenlerde, sorumluluk bilincini gelişmesini sağlar.

- Öğrenenlerde bireysel haklarını öğrenme ve demokratik değerleri benimsemede daha etkili olmaktadır. Onların vatandaşlık bilincinin kazanmasında etkilidir.
- Öğrenenlerin, fikirlere ve birbirlerine karşı saygılı olmalarını sağlar.
- Ders ortamının sıkıcı gelmesini engeller.
- Öğrencilerde, empati kurma becerisini geliştirir.
- Öğrencilerin, Sosyal bilgiler dersinde ülkesini daha iyi tanımasını sağlar.
- Öğrencilerde, evrensel değerlerin oluşmasında etkili olur.
- Öğrencilerde, etkinlik hazırlama yeteneklerini geliştirir.
- Öğrenenlerde, araç gereç ve materyal hazırlama alışkanlıkları kazandırabilir.
- Öğrencilerde, öğrenmeyi ve öğrenme yeteneklerini geliştirir.
- Öğrenenler, öğrendiklerini sergileyebildikleri ortamlarda daha başarılı olurlar.

1.3.6. Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Düzenlenmiş Bir Sınıfın Özellikleri

Yapılandırmacı felsefenin bilgiye ve öğrenmeye bakış açısındaki farklılıklar, davranışçı kuramın etkisindeki geleneksel eğitim programlarının değişikliğe uğramasına yol açmıştır. Eğitim programının merkezinde öğrenenin olması, öğrenme hedeflerinin sürece dayalı ve üst düzey öğrenmeye yönelik belirlenmesini, öğrenme içeriğinin öğrencilerin ilgilerine dayalı ve gerçek yaşamla bağlantılı olmasını, öğrenme-öğretme ve değerlendirme etkinliklerinin öğrenenlerle birlikte planlanmasını, uygulanması ve değerlendirilmesini gerekli görmektedir.

Yapılandırmacı sınıf ortamında öğretmenler yerine öğrenciler daha aktiftirler ve onlar bilgiyi organize ederler. Öğrenciler kendileri keşfeder, öğrenme aktivitelerini ve etkinlikleri yerine getirir ve öğrenmeyi kendisi gerçekleştirir. Yapılandırmacılıkta öğrenciler; etkinlikler yaparken, problem çözerken veya sunumlar yaparken öğretmenler rehber olmalıdırlar.

Yapılandırmacılığa dayalı öğrenmede öğrencilere verilecek materyallerin öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde olmasına dikkat edilmelidir. Öğrencilerin konuya

ilgileri çekilmeli ve motivasyonları artırılmalıdır. Sınıf içerisinde yapılacak faaliyetlerde işbirliğine dayalı öğrenmeye ortam hazırlanmalıdır. Öğretmenler, değişik stratejiler uygulamalıdır. Her öğrencinin öğrenme hızının birbirinden farklı olduğu kabul edilmeli ve zekâ seviyelerinin farklı olduğu unutulmamalıdır. Öğretmenler, yaptıkları her etkinlikten sonra öğrencilere mutlaka dönüt vermelidirler. Dönüt verme sırasında öğrenciler incitilmemeli, eksik yönlerden çok yaptıkları çalışmanın öneminden bahsedilmelidir. Öğretmenler, sınıflarında teknolojik gelişmeleri kullanmalıdır. Eğitim alanına kullanılabilecek CD'ler, projeksiyon cihazları ve akıllı sınıf ortamları gibi teknolojik gelişmelerden faydalanmalıdır (Öztürk,2006: 102-103).

Yapılandırmacı yaklaşımda hiyerarşik sınıflama ve her öğrenci için aynı hedefleri saptama yerine, üst düzey düşünme becerilerine yönelik hedefler üzerinde yoğunlaşmakta ve öğrencilerin gereksinimleri dikkate alınmaktadır. Yapılandırmacı eğitim programlarında tüm öğrenenler için aynı hedefleri belirleme ve hepsinin bu hedeflere aynı düzeyde ulaşmasını bekleme yaklaşımından vazgeçilmiştir. Yapılandırmacılar "ne öğretilmeli?" yerine, "birey nasıl öğrenir?" sorusu ile ilgilenmektedir. Davranışçı eğitim programlarında hedefler ürüne dayalı iken yapılandırmacı yaklaşımda ise sürece dayalı olarak belirlenmektedir. Ürüne dayalı yaklaşım; davranışlardaki gözlenebilir değişikliklere, sürece dayalı yaklaşım; üst düzey öğrenme, düşünme ve bilginin kalıcılığına odaklanmaktadır. Yapılandırmacı sınıflarda, öğrencinin kendi öğrenmesinde sorumluluk alması ve öğrencilerinin düşünme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenir. Her birey, dünyaya ilişkin hipotez üreten, bu hipotezlere yönelik veri toplayan, dünyaya ilişkin kavramlarını yeni bilgiler karşısında test eden ve gerektiğinde değiştiren bir bilim adamı gibidir (donüsümkonagi.net).

Yapılandırmacı teorisyenlerin etkilerinin en fazla görüldüğü alanların başında, sınıf organizasyonları ve sınıfların dizayn edilerek düzenlenmesi gelir. Amerika Birleşik Devletlerinde birçok sınıf, hem küçük sınıf çalışmalarına hem de bütün sınıf uygulamalarına uyacak şekilde düzenlenmiştir (Arslan, 2007: 55).Öğrenenlere nelerin nasıl öğretildiği ortamlar yerine neleri neden ve nasıl öğrendiklerini önemseyen ortamlar vardır (Erdem ve Demirel, 2002: 83).

Yapılandırmacı sınıf:

1. Kalabalık olmamalıdır. Çünkü öğrenmenin merkezinde öğrenci ve etkinlikleri vardır. Her bir öğrencinin kişisel gelişiminin izlenebilmesi ve kazanımların değerlendirilmesi için sınıf mevcutlarının azaltılması ile mümkün olabilir. Geleceğe yönelik planlamalar yapılırken ve sınıflar planlanırken bu durum dikkate alınmalıdır.

2. Yapılandırmacı sınıf, teknolojik olmalıdır. Bilginin üretilebilmesi için, sınıfın dünyaya açık olacak şekilde dizayn edilmesi gerekir. Bu, teknolojik gelişmelerin kullanılması ile mümkün olabilir. İnternet bağlantısı, bilgisayar, kitaplık (içi dolu), projeksiyon makinesi ve imkânlar müsaitse akıllı tahtalar dersle ilgili gerekli materyal ve diğer donanımlar. vs.

3. Sınıflar branşlara ayrılmalıdır. Türkçe sınıfı, matematik sınıfı, fen bilgisi, sosyal Bilgiler sınıfı gibi... Her sınıfta ders için gerekli teknik donanım ve materyal standart olmalıdır.

4. Sınıf, en azından iki bölümden oluşmalıdır. Biri klasik anlamda dersin yapıldığı bölüm diğeri de grup çalışmalarının rahatça yapılabileceği bir alan olmalıdır.

5. Sınıfın bir bölümü öğretmen ofisi gibi tasarlanmalıdır ve her öğretmenin mümkünse bir sınıfı bulunmalıdır.

6. Öğrenci her türlü etkinliği sınıfta yapabilecek standartlara ve ortama kavuşturulmalıdır.

7. Her öğrencinin özel masası ve dolabı olmalıdır.

8. Yapılandırmacı sınıfların heterojen olmasına özen gösterilmelidir. Bu, bilgi üretmeyi hedefleyen yapılandırmacılık için gerekli farklılık ve düşünce çatışmalarını kolaylaştıracaktır. Öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerini kolaylaştıracağı gibi gruplar arasında dengelerin korunmasını sağlayacaktır. Sınıflarda öğrenciler diğerlerinden geri kaldığını hissettiği zamanlarda kendilerini bırakmaktadırlar.

9. Sınıf, düzen ve biçim değiştirmeyi kolaylaştıracak taşınabilir eklenip çıkarılabilir masa ve materyallerden oluşturulmalıdır.

10. Sınıf, ses ve gürültüyü geçirmeyen teknoloji oluşturulmalıdır. Çünkü okuldaki diğer sınıflarda da yapılandırıcı öğrenme yöntemleri uygulandığı için çok fazla gürültü olacaktır.

11. Sınıf, öğrencinin okulda bulunmadığı zamanlarda (örneğin hastalık, örneğin o gün okula gitmek istememiş gibi) evde öğretimi sağlayacak, uzaktan öğretim teknolojisi ile desteklenmelidir.

12. Sınıf, öğrencide aitlik duygusunu oluşturacak bir biçimde dizayn edilmelidir. Örneğin yaş özelliklerini göre, sınıfın ortak görüşleri doğrultusunda usunda posterler, resimlerle dizayn edilmelidir (donüsümkonagi.net).

İKİNCİ BÖLÜM
SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI

2.1. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI

Dünyada uzun yıllardır devam eden karmaşık ve çözülemeyen sorunlar, her geçen gün artarak, dünyanın sosyal yapısını etkilemektedir. Yazılı ve görsel medyaya baktığımız zaman her gün açlık, yolsuzluk, savaş, terör, etnik çatışmalar, ahlaki sorunlar ve hoşgörüsüzlük gibi birçok sorunlarla karşılaşmaktayız. Demokrasiyi benimsemiş ülkelerde halk demokratik hakları olan tepkilerini ortaya koymaktadırlar. Bu tip ülkelerde halk, siyasal yönetimi sorunlar karşısında başarılı bulmamaktadır ve sorunların çözümünde, en etkili kurum olarak eğitim kurumlarını görmektedir (Öztürk, 2006: 22 -23). Bilginin üretilmesi geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması için insanoğlu çok büyük çabalar sarf etmektedir. Bilgilerin karmaşıklığını gidermek ve daha fonksiyonel hale getirme çabaları yeni bilim dallarının doğmasını sağlamıştır (Genç ve Eryaman,2006: 90).

Sosyal Bilgiler dersi diğer bütün derslerden farklı olarak vatandaşlık eğitimi üzerine yoğunlaşmış tek ders olma özelliğine sahiptir. Bu yüzden halk bazında Sosyal Bilgiler dersi diğer derslere nazaran daha büyük bir beklentiye sahiptir. Okulların programlarında Sosyal Bilgiler dersi farklı bir önem arz eder (Öztürk,2006: 22 -23).

Sosyal Bilgilerin değişik tanımları yapılmıştır. Türkiye’de geçerli olan tanımlardan birisi de: ‘İnsan ilişkilerini göz önünde tutarak, insanların toplumsal ve fiziksel çevreleriyle olan ilişkilerini inceleyen bir bilim dalıdır’(Barth ve Demirtaş,1997: 1.6).

‘Sosyal Bilgiler pedagojik amaçlarla basitleştirilmiş sosyal bilimlerdir’ (Öztürk’ten akt. Shug ve Beery,1987: 7).

‘Sosyal Bilgiler vatandaşlık eğitimi amacıyla sosyal bilimler ve beşeri bilimlerin kaynaştırılmasıdır.’(Öztürk’ten akt. Barr ve diğ, 1978: 18)

‘Sosyal Bilgiler, hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır.’(Öztürk, 2006: 24)

‘Temel kültür öğelerini, birçok alandaki çalışmalardan sağlanan bulgulardan, disiplinler arası bir yaklaşımla seçip yoğurarak harmanlanmış bilgileri, içinde bütünleştiren, ilköğretim düzeyine ve çocuğun küresel algılama özelliğine uygun duruma getiren bir derstir’ (Can,1998: 3).

Sosyal Bilgiler ile öğrencilere kazandırılacak evrensel amaçlar: bilgi, değerler ve sosyal katılım başlıkları altında açıklanmaktadır’ (Deveci,2009: 2).

Milli Eğitim Bakanlığı (2004): tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi, hukuk ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi olarak tanımlanmıştır (Gülüm ve Ulusoy,2008, 113).

Sosyal Bilgiler: Bütün çeşitliliğiyle yeryüzüne bağlı olayları tanıtan, bunların oluş sebeplerini açıklayan, vatandaşlık hak ve ödevlerinin, sorumluluklarının neler olduğunu belirten, kısaca insan ve onun sosyal çevresiyle geçmişte, günümüzde ve gelecekteki etkileşimini ortaya koyan bilgilerdir (Oruç ve Ulusoy, 2008, 123).

İnsanlar ve toplumlar, sürekli bir değişim içerisinde ve çok değişik sorunlarla karşı karşıya gelmektedir. Toplumdaki bireylerin ihtiyaçlarıyla toplumun arasındaki dengeyi sağlamada, bireylere kendileri için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları kazandırmada sosyal bilimlere önemli görevler düşmektedir. Eğitimin hem bir sosyal bilim dalı hem de sosyal bilimlerin uygulama sahası olması ‘Sosyal Bilgiler’ kavramını ortaya çıkarmıştır (Tokcan, 2007: 52).

2.2. SOSYAL BİLGİLER İLE SOSYAL BİLİMLER ARASINDAKİ FARK

‘Sosyal Bilimler’ ile ‘Sosyal Bilgiler’ kavramları çoğu kez birbirleriyle eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Fakat eğitim – öğretim süreci içerisinde, bu iki kavram farklı kullanılır. Sosyal Bilgiler dersinin içerikleri, Sosyal Bilimlerden geçmektedir. İki kavramın eş anlamlı olarak kullanılması uygun olmasa da aralarında işbirliği bulunmaktadır. Sosyal Bilimler daha çok insanların, insanlarla ve toplumla ilişkilerini inceleyen bir disiplinler topluluğudur (Can, 1998: 3).

Bazı bilim adamlarına göre, sosyal bilimlerin, öğretim için seçilmiş olan ve değişmeyen bölümüne ‘sosyal bilgiler’ denilmektedir (Can, 1998: 3).

Sosyal bilimler: tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi gibi konu alanlarıdır. Yani sosyal bilimler, insan davranışlarını çeşitli yönlerden, nesnel bir yaklaşımla inceleyen alanlardan oluşmaktadır. Sosyal bilimlerin içeriği kendi aralarında bağlantılı ve karmaşık birçok sosyal insan yaşantısından türetilmiştir. Sosyal ilişkileri zaman ve mekân içinde inceleyen kişilere sosyal bilimci adı verilir.

Sosyal Bilgiler dersi genel olarak farklı konu ve alanlardan oluşan bütünleştirilmiş bir eğitim programıdır. En önemli özelliklerinden biri de vatandaşlık kavramı üzerinde durması iyi bir vatandaş yetiştirme çabasında olmasıdır (Barth ve Demirtaş,1997: 1.5 – 1.6).

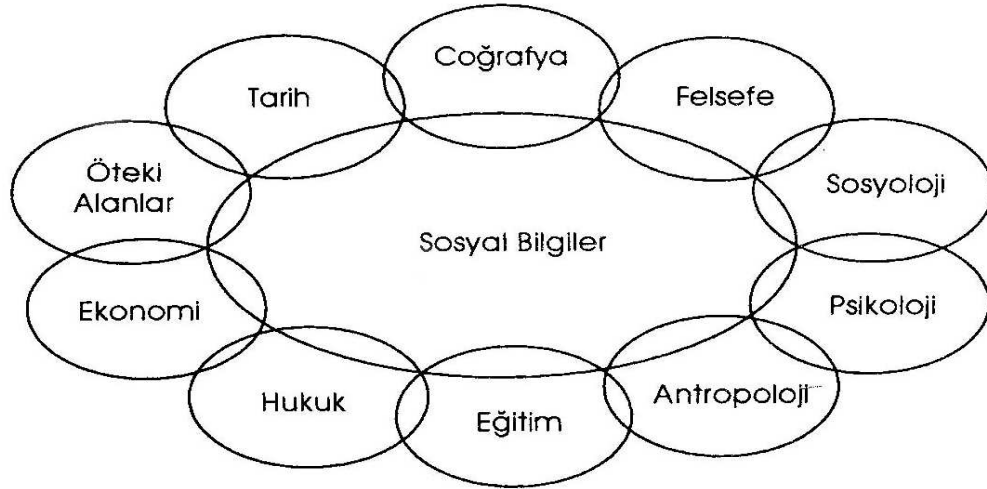
Faretti ve Okolo (Şimşek, Aydınözü ve İbret, 2009: 515 alıntı.)’ya göre; Sosyal Bilgilerin konu alanlarının çocuğun en önemli evresinde bilgisini yapılandırması için değişik fırsatlar oluşturduğunu belirtir ve Sosyal Bilgilerin önemini şöyle ifade eder:

1.Sosyal Bilgiler programının temel hedefi; bilgileri özümsemiş ve eleştirel yaklaşabilen kendini geliştiren bir vatandaşlığa hazırlık.

2.Sosyal Bilgiler Programı öğrencilere farklı konularda detaylı bilgi sağlar. Aynı zamanda bu bilgiler çocuğun yaşadığı toplum için en gerekli bilgilerdir. Yaşadığı toplumdaki problemlerin çözümünü oluşturma kapasitesine sahiptir. Böylece öğrencilerin ilgi alanlarını geliştirmesine, yeni alanlar belirlemesine yardımcı olur.

3.Sosyal Bilgiler dersinin yeniliklere ve toplumun ihtiyaçlarına göre hazırlanmış bir programı, bireylerin hayatta karşılaşılabilecekleri olumlu olumsuz durumlara karşı pratik çözümler oluşturmayı gerekli kılar (Şimşek, Aydınözü ve İbret, 2009: 515). Kapsamının geniş olması da buna en büyük etkiyi verir. Sosyal Bilgilerin kapsamının genişliği hakkında aşağıda hazırlanmış ‘şekil 2.1’ bize bir öngörü verecektir. Sosyal Bilgiler dersinde işlevsel bilgi, tutum ve değerlerin kazandırılması önemlidir (Karakuş,2009: 125).

Şekil 2.1. Sosyal Bilgilerin Kapsamı

2.3. SOSYAL BİLGİLERİN DÜNYA'DAKİ GELİŞİM SERÜVENİ

İnsan davranışlarını daha çok sosyal ve kültürel yönden ele alan bilim dallarını içinde barındıran Sosyal Bilimlerin tarih ve ahlak felsefesi ile başladığı kabul edilir. Zaman içerisinde Sosyal Bilimlere yeni disiplinlerin dâhil olduğu görülmektedir (Can, 1998: 5).

Sosyal Bilgiler derslerine giren konuların yaygın biçimde okul dersleri içerisinde yer alması 19. yüzyılda Batı Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerinde gerçekleşmiştir. Bu dersler tarih ve coğrafya gibi adlarla tek disiplinli program anlayışına göre yapılandırılmıştır (Öztürk, 2006: 43).

19. yüzyıla girmeden önce, bugünkü bildiğimiz anlamda Sosyal Bilimlerden söz etmek pek mümkün değildir. Bu alanların ayrı bir disiplin olarak kabul edilmesi Sanayi İnkılâbı'nın sonrasına rastlamaktadır (Can, 1998: 5). Bu zamanda ortaya çıkan sosyal, ekonomik, kültürel, vb. problemlere çözüm çabalarının sonucu olarak bir gelişme göstermiştir. Sanayileşmeyle beraber yaşanan köyden kente göçler, farklı etnik ve farklı dini grupların bir arada yaşamak zorunda olması gibi toplumsal meselelerin çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bununla beraber Birinci Dünya Savaşı'na kadar Sosyal Bilgiler terimi hiçbir yerde program adı olarak geçmemektedir. 1916 yılında Amerikan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) SOSYAL BİLGİLER terimini resmen kabul etmiştir (Öztürk, 2006: 43 – 44).

II. Dünya Savaşı öncesi yaşanan ekonomik buhranlar Sosyal Bilgilerin içerisine ekonominin dâhil olmasını sağlamıştır. Savaştan sonra ise ağırlık vatandaşlık eğitiminden tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji ve siyasal bilimlere kaymıştır. 1960'lı yıllardan sonra 'Yeni Sosyal Bilgiler' hareketi buluş yoluyla öğretim stratejisini esas almıştır. 2000'li yıllarda ABD'de sosyal yapılandırıcılık esas alınmaya başlamıştır. Günümüzde Amerika ve onun müttefiki olan ülkelerde ve Türkiye'de uygulanmaktadır. Diğer pek çok ülkede ise tek disiplinli program anlayışına uygun olarak tarih, coğrafya ve vatandaşlık gibi dersler de işlenmektedir (Öztürk, 2006: 44- 46).

2.4. SOSYAL BİLGİLERİN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ

Sosyal Bilgiler Programlarının kapsamına giren dersler ilk kez, II. Abdülhamit zamanında ilkokul programlarına girmiştir. II. Abdülhamit döneminde, sadece tarih ve coğrafya dersleri bazı programlarda yer almıştır. 1913 Tedrisat- ı İbtidaiye ve Kanun- ı Muvakkati'nde ise, tarih ve coğrafyadan başka Malumat- ı Medeniye ve Ahlakiye ve İksitadiye ilköğretim okulu programına konmuştur. Balkan Savaşlarından sonra vatandaşlık konularına ağırlık verilmiştir (Öztürk, 2006: 46).

Cumhuriyet dönemi ilkokullarla ilgili 1926, 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989, 1993 ve 1998 yıllarında programlarda düzenlenmeye gidilmiştir (Önal ve Kaya:23). 1960'lı yıllara kadar Tarih, Coğrafya ve bazı yıllarda Yurttaşlık ya da Yurt Bilgisi diye adlandırılan Vatandaşlık 1926, 1930,1936 ve 1948 programlarında ayrı birer ders olarak yer almıştır. Tarih, coğrafya ve vatandaşlık dersleri 1962'de yayınlanan Program Taslağı'nda 'Toplum ve Ülke İncelemeleri' adı altında birleştirilmiştir. O tarihten itibaren 4 ve 5. Sınıflarda sosyal bilgiler dersi egemen olmaya başlamıştır. Türkiye'de yaklaşık son otuz beş yıldır 6 – 8. sınıflarda Sosyal Bilgiler dersine yer verilmiştir.12 Eylül 1980 askeri müdahalesini izleyen yıllarda tek disiplinli 'Milli Tarih ve Milli Coğrafya' dersleri okutulmuştur (Öztürk,2006: 46-47, Özel ve Başoğlu: 2007: 230).

1997 yılında sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz ilköğretim uygulaması ile ilgili yasanın yürürlüğe girmesinden sonra, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 10.09.1997 tarih ve 143 sayılı kararı ile ilköğretim okullarında okutulan Milli Tarih ve Milli Coğrafya dersleri uygulamadan kaldırılmış; yerlerine Sosyal Bilgiler dersinin konması kararlaştırılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın

01.04.1998 gün ve 62 sayılı kararı ile kabul edilen yeni ‘Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’ ilköğretim 4. 5. 6. ve 7. sınıflara yönelik olup ‘öğretimin kalitesini yükseltmek, ezberci bir eğitim yerine, günün ihtiyaçlarına cevap vermek’ amacını taşımaktadır (www.meb.gov.tr). Sosyal Bilgiler dersi haftada üçer saat olarak okutulmaktadır(Dursun ve Ekşi, 2008: 22, Özel, 2004: 86).

Son yıllarda gelişmiş ülkelerin programlarında çeşitli düzenlemelere gidilmiş ve oluşturmacı yaklaşım, program hazırlama sürecinde etkili olmuştur. ABD, Finlandiya, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkelerde oluşturmacı yaklaşım doğrultusunda programlar hazırlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının 2004 yılında hazırladığı Sosyal Bilgiler 4. 5. 6. ve 7. Sınıfların programlarında da oluşturmacı yaklaşım esas alınmıştır (Önal ve Kaya, 27). 2004 – 2005 eğitim öğretim yıllarında pilot illerde uygulanmış ve 2006 – 2007 yılından itibaren okullarda okutulmaya başlanmıştır.

İlköğretim okulu sosyal bilgiler öğretim programı 6. sınıfta haftada üçer ders saati olmak üzere 108 saatlik bir ders süresi ve 7. sınıflarda üçer saat olmak üzere 108 saatlik bir ders süresi öngörülerek hazırlanmıştır. İnsan hakları ve vatandaşlık dersi pek çok ülkede olduğu gibi ilköğretim 1. sınıftan itibaren bir ara disiplin olarak ele alınmış, derslerin kazanımları ile insan hakları ve vatandaşlık programının kazanımları ilişkilendirilmiş, insan hakları ve vatandaşlık programına duyarlı bir ilköğretim programı hazırlanmıştır (www.meb.gov.tr).

2.5. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI

1. Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin: ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varır.

2. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.

3. Atatürk İlke ve İnkılâplarının, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar: lâik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.

4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.

5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.

6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.

7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır, düzenler ve geliştirir.

8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.

9. Meslekleri tanır, çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.

10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.

11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.

12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlâkı gözetir.

13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.

14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşleri sunar.

15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.

16. Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.

17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir (Safran, 2006: 6).

2.6. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programında hedef ve davranışlar yerine kazanımlara yer verilmeye başlanmıştır. Kazanımlar fark eder, ayırt eder, belirler, örnekler verir, söyler gibi üst düzey bilişsel öğrenmeleri oluşturacak şekilde ifade edilmiştir (Kaya ve Önal: 27, Özel, Bayındır, İnan ve Ungan 2008: 90).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında daha önce olmayan beceri ve değer kavramları belirtilmiştir. Beceri ve değerler belirlenirken öğrencilerin zihinsel ve fizyolojik durumları dikkate alınmaya çalışılmıştır. Değerler eğitimi yoluyla, etkin bir vatandaş yetiştirmek amaçlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında sarmal yaklaşım esas alınmıştır. Daha önceki programda bir ünite de bütün konular işlenirken hepsi ünite içinde verilirken şimdi konular sınıflar arasında paylaştırılmaktadır.

Dersin işlenişinde birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmesi istenmektedir. Özellikle müze ve ören yerlerine yapılacak geziler, tarihi yerlere yapılacak ziyaretler, konu ile ilgili kişilerin sınıf ortamına çağırılması, birinci el eserlerin sınıflara getirilmesi gibi yenilikler getirilmiştir.

Derslerin konularının dağılımında eski programdan farklı olarak sadece tarih ve coğrafya konuları değil; ekonomi, antropoloji, sosyoloji, psikoloji gibi sosyal bilimlerin diğer alanları da eklenmiştir. Bir de Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi 7. ve 8. Sınıflarda ayrı bir ders iken şimdi vatandaşlık konuları Sosyal Bilgilerin içerisinde yer almaya başlamıştır. Ders konuları yeni programda biraz daha güncelleştirilmiştir.

Sosyal Bilgiler Eski Öğretim Programında önce milli değerleri benimsemiş evrensel değerlere duyarlı vatandaş yetiştirilmesi hedeflenirken şimdiki Öğretim Programında küreselleşmenin de etkisiyle evrensel değerleri benimsemiş vatandaşlar yetiştirilmeye çalışılmaktadır.

Daha önceki Öğretim Programından farklı olarak kavramlar; ders kitaplarında ünitelerin başında verilmekte ve kavramların kazanılmasında giriş, geliştirme ve pekiştirme bölümleri takip edilmektedir.

Daha önceki Öğretim Programından farklı olarak ders kitaplarının yanında, öğrenci çalışma kitapları da verilmektedir. Ders kitaplarında görselliğin arttığını söyleyebiliriz. Kitaplar daha renkli fotoğraflarla basılmış ve resim sayısı da artmıştır. Konuların başında, öğrencilerin hazır bulunuşluluk seviyelerini ölçmek amacıyla sorular bulunmaktadır.

Yeni Öğretim Programında; değerlendirme belirli zamanlarda değil, her zaman yapılmaktadır. Öğrenciler sadece yazılılarla değil ürünleriyle, yaptıkları eserlerle ve sürece dayalı olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin etkinliklere katılımı teşvik edilmekte ve onlardan her dönem en az bir tane performans ödevi hazırlanması istenmektedir.

Yeni Öğretim Programının en belirgin farklarından birisi de, öğrencilerin arkadaşlarıyla ve öğretmenlerin öğrencilerle birlikte iş yapma becerisini kazandırmaya çalışmasıdır. Öğretmenlerden, derslerde öğrencilerin birçok duyusuna hitap edecek yöntemler kullanılmasını istenmektedir. Yeni programda öğretmenlerden rehber ve danışman olması istenmektedir. Öğrencilerin de daha fazla aktif olmasını istenmektedir.

Tablo 2.1. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 6.Sınıf Öğrenme Alanları, Üniteleri, Kazanım Sayıları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI	ÜNİTE	KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ*	ORANI (%)
BİREY VE TOPLUM	SOSYAL BİLGİLER ÖĞRENİYORUM	6	12	11
İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	YERYÜZÜNDE YAŞAM	7	15	14
KÜLTÜR VE MİRAS	İPEK YOLU'NDA TÜRKLER	9	24	23
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI	6	18	17
KÜRESEL BAĞLANTILAR	ÜLKEMİZ VE DÜNYA	5	12	11
GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM	DEMOKRASİNİN SERÜVENİ	5	15	14
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	ELEKTRONİK YÜZYIL	5	12	10
GENEL TOPLAM		43	108	100

Sosyal Bilgiler 6. Sınıflarda 43 kazanım 7 ünite içerisinde yer almaktadır. 7.sınıf Sosyal Bilgiler de ise 7 ünite içerisinde 39 kazanım bulunmaktadır.

Tablo 2.2. Sosyal bilgiler Öğretim Programı 7.sınıf Öğrenme Alanları, Üniteleri,
Kazanım Sayıları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI	ÜNİTE	KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ*	ORANI (%)
BİREY VE TOPLUM	İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ	6	12	11
İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	ÜLKEMİZDE NÜFUS	5	12	11
KÜLTÜR VE MİRAS	TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK	8	27	25
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	ZAMAN İÇİNDE BİLİM	5	12	11
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT	6	18	17
GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM	YAŞAYAN DEMOKRASİ	5	12	11
KÜRESEL BAĞLANTILAR	ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER	4	15	14
GENEL TOPLAM		39	108	100

Kaynak: www.ttkb.meb.gov.tr

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR VE YORUMLAR

Globalleşen Dünya'yla beraber bilgilerde çok hızlı değişim yaşanmaktadır. Dünya'da insanlar diğer ülkelerdeki gelişmeleri takip etmekte ve ülkeler arasında çok hızlı gelişim görülmektedir. Ülkeler insanlarını yetirtirken sadece kendi ülkesi için değil bütün ülkelerde iş bulabileceği şekilde yetiştirmeye çalışmaktadır. Bütün bu değişimler eğitim sayesinde gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Gelişmiş ülkelerin bütçelerinde en büyük paylar eğitime ayrılmaktadır.

Sosyal Bilgiler derslerinde bireylerde kendisini, çevresini, yaşadığı toplumu tanımasını ve Dünya'daki gelişmeleri takip etmesinin istemektedir. Küreselleşmeyle beraber yerel ve ulusal değerlerle beraber evrensel değerlerin birbirini tamamlaması gerekmektedir. Olayların tek düze mantıktan çıkartılarak birçok sebebi ve sonucu olabileceği kabul edilmektedir. Bireylerin yaşadıkları çevre onların daha çok sosyalleşmesini istemekte fakat yaşanılan ortamlar bunu zorlaştırmaktadır.

Eğitim ortamı; öğrencilerin birçok duyu organına hitap ettiği, eğlenceli hale geldiği, değişik öğrenme yöntemlerinin uygulandığı zamanlarda daha iyi hale gelecektir. Bunun içinde bireylerin kendilerini en iyi ifade edebilecekleri ve öğrenebilecekleri bir ortam olmalıdır.

Yerel değerlerini koruyarak evrensel değerleri benimseyen, eleştirel düşünebilen, kendine özgü öğrenebilen, araştıran, çevresine karşı duyarlı, sorumluluk kazana bireylerin yetişmesi istenmektedir. Bireylerden haklarını bilip koruyan etkili bir vatandaş olmaları istenmektedir.

Bilgi beceri ve değerler ön plana çıkartılmıştır. Sosyal Bilgiler dersini sadece tarih ve coğrafya konularından çıkararak diğer disiplinlerinde olduğu bir ders haline getirilmek istenmiştir. Etkinlik temelli, proje ve performans ödevlerinin olduğu, sürece yönelik değerlendirmelerin yapıldığı ve öz değerlendirmenin dikkate alındığı yeni program ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaç doğrultusunda Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf Öğretim Programlarında değişiklikler yapılmıştır.

3.1. KAZANIMLARA YÖNELİK ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ VE BU GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eğitim ve öğretim sürecinin planlanması ve geliştirilmesinde öğretim programlarının önemi çok büyüktür. Belirli bir süreç dâhilinde hazırlanan ve iyi bir vizyona sahip ders programları, toplumun ilerlemesini sağlayacaktır. Eğitim öğretim

sürecinde planlanan öğretim programlarının; ekonomik, uygulanabilir ve öğretme – öğretim sürecinde birçok duyu organına hitap edecek şekilde olması gerekir.

Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıf öğretim programlarında değişiklik yapılarak hedef davranışın yerine kazanımların ön plana çıkartıldığı, yeni bir ders programı hazırlanmıştır. Yeni ders programıyla beraber öğrencilerin daha aktif olması, bireysel farklılıkların dikkate alınması ve yaparak yaşayarak öğrenmeleri hedeflenmektedir.

Araştırmanın bu bölümünde sosyal bilgiler 6. ve 7. sınıf öğretim programlarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi ve öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin öğrenme-öğretim sürecine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik olarak çalışmalar yapılmıştır. Kazanımlara ulaşma düzeylerine göre; frekans, yüzde ve aritmetik ortalamalar hesaplanmış ve tablo haline getirilmiştir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin bu belirlenen kazanımlara ne düzeyde ulaştıkları yazılı bir biçimde sunulmuş ve bunların değerlendirmeleri yapılmıştır.

Tablo 3.1: Öğrencilerin Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri

	TAMAMEN KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		HIÇ KATILMIYORUM		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1.Derslerde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaktadır.	145	40,3	119	33,0	62	17,2	24	6,7	10	2,8	4,01
2.Sosyal Bilgiler dersinde yapılan etkinlikler öğrenciyi aktif kılmaktadır.	134	37,2	129	35,8	70	19,4	18	5,0	9	2,5	4,00
3.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	133	36,9	125	34,7	50	13,9	35	9,7	17	4,7	3,89
4.Öğretmenler kitaptaki etkinlikleri aynen uyguluyor.	119	33,1	104	28,9	69	19,2	40	11,1	28	7,8	3,68
5.Etkinlikler her öğrencinin ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlanmaktadır.	110	30,1	100	27,8	73	20,3	41	11,4	36	10	3,57
6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	76	21,1	66	18,3	68	18,9	70	19,4	80	22,2	2,96
7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	116	32,2	101	28,1	77	21,4	28	7,8	38	10,6	3,63
8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	73	20,3	57	15,8	79	21,9	70	19,4	71	19,7	2,91
9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	147	40,8	87	24,2	58	16,1	23	6,4	45	12,5	3,74
10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	147	40,8	87	24,2	58	16,1	23	6,4	45	12,5	3,74
11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	116	32,2	80	22,2	65	18,1	45	12,5	54	15	3,44
12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	142	39,4	101	28,1	62	17,2	22	6,1	33	9,2	3,82

Tablo 3.1 incelendiği zaman; Derslerde öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alındığını söyleyenlerin oranı % 73,4 (264)'dür. Öğrencilerin % 73 (n= 263)'ü ders içerisinde yapılan etkinliklerin kendilerini aktif kıldığını söylerken % 19,4 (n=70)'i kararsız kalmıştır. Öğrencilerin % 71,6 (n=258)'sı öğretmenlerin öğrenmenin kalıcı olabilmesi için etkinlikler hazırladığını belirtirken % 14,4 (n=52)'ü de bu konuda olumsuz görüş belirtmiştir. Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin öğretmenler tarafından aynen uygulandığını söyleyen öğrencilerin oranı % 62 (n=223)'dir ve bu

görüŖe katılmayanların oranı da % 18,8 (n= 68)'dir. Sosyal Bilgiler dersinde hazırlanan etkinliklerin her öğrencinin yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlandığını düşünöenlerin oranı % 57,8 (n=210)'dir. Öğrencilerin yetenek ve kabiliyetlerin göre hazırlanmadığını düşünöenlerin oranı da % 21,4 (n=77)'tür. Öğretmenler derslerde öğrenmenin kalıcı olması için gerekli çabayı göstermekte öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak etkinlikler hazırlamaktadır.

Sosyal Bilgiler dersinde konuların çok fazla olmasının öğrenmeyi zorlaŖtırıp zorlaŖtırmadıđı hakkında olumlu ve olumsuz görüŖ belirtenlerin oranı birbirine çok yakındır. ZorlaŖtırdıđını düşünöenler % 39,4 (n=142)'ü , zorlaŖtırmadıđını düşünöenlerin oranı da % 41,6 (n=150)'dır ve öğrencilerin % 19 (n=68)'u bu konuda karasız kalmıŖtır. Bu soruda bütün Ŗıklara bakıldığı zaman hepsinin de dengeli bir Ŗekilde dağıldığı görölmektedir. Ders kitaplarında konuların çok yüzeysel olmasının öğrenmeyi zorlaŖtırdıđını düşünöenlerin oranı % 36,9 (n=133)'dur ve bu görüŖe katılmayanların oranı da %35,7 (n=129)'dir. Öğrencilerin % 58,6 (n=211)'sı kitaplardaki konuların kendilerini araŖtırmaya sevk ettiğini düşünmektedir, % 28,6 (n=103)'sı bu konuda karasız kalmaktadır. Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı öğrencilerin araŖtırma yeteneğini geliŖtirmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin % 35,8 (n=130)'i dersin konularını sevdiğini fakat dersin iŖleniŖi yüzünden dersi sevmediğini belirtmektedir. % 46,7 (n=168)'si bu görüŖe katılmamakta ve dersin konularını sevmesinin dersin iŖleniŖinden etkilenmediğini belirtmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin konularını öğrencilerin % 39,1 (n=141)'i güncel bulurken % 36,1 (n=130)'i güncel bulmamaktadır.

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda daha önceki programdan farklı olarak tarih, coğrafya ve vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesini yerinde bulmaktadırlar ve % 65 (n=234) oranında benimsemektedirler. Bununla beraber bazı ünitelerinde çok fazla konunun bulunmasının öğrenmeyi zorlaŖtırdıđını düşünöenlerin oranı % 54,4 (n=196)'tür, öğrencilerin % 27,5 (n=99)'i bu konuda farklı düşünmektedir.

Öğrenciler, öğretmenlerinin derslerde öğrenmenin kalıcı olabilmesi için yeterince çaba sarf ettiğini % 67,5 (n=245)'i belirtmektedir, bu konuda yeterince çaba sarf edilmediğini düşünöenlerin oranı da % 15,3 (n=55)'tür.

Tablo 3.1: Öğrencilerin Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri (Devamı)

	TAMAMEN KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		HIÇ KATILMIYORUM		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
13.Öğrenmenin sağlanması için derslerde birçok öğrenme yöntemi kullanılmaktadır.	125	34,7	102	28,3	87	24,2	21	5,8	25	6,9	3,78
14.Görsel öğelere derslerde daha fazla yer verilmektedir.	94	26,1	86	23,9	70	19,4	54	15	56	15,6	3,30
15.Derslerde konuyla ilgili filmler CD ler izleniyor ve gazete, dergi ve broşürler kullanılmaktadır.	74	20,6	71	19,7	46	12,8	44	12,2	125	34,7	2,79
16.Öğretmenler ders içerisinde bütün öğrencilerle ilgilenecek onların öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.	150	41,7	98	27,2	51	14,2	27	7,5	34	9,4	3,84
17.Dersleri daha çok öğretmenler anlatmaktadır.	171	47,5	100	27,8	42	11,7	28	7,8	19	5,3	4,04
18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.	161	44,7	95	26,4	55	15,3	24	6,7	25	6,9	3,95
19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	97	26,9	58	16,1	70	19,4	53	14,7	82	22,8	3,10
20.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	86	23,9	68	18,9	68	18,9	77	21,4	61	16,9	3,11
21.Grup çalışmaları öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	136	37,8	88	24,4	60	16,7	30	8,3	46	12,8	3,66
22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	178	49,4	87	24,2	52	14,4	24	6,67	19	5,3	4,05
23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	154	42,8	100	27,8	75	20,8	15	4,2	16	4,4	4,00
24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	101	28,1	94	26,1	90	25	37	10,3	38	10,6	3,50

Tablo 3.1'in devamı incelendiği zaman; Öğrenmenin gerçekleşmesi için derslerde birçok öğrenme yönteminin kullanıldığının düşününlerin oranı da % 63 (n=227)'tür, böyle düşünmeyenlerin oranı da % 14,7 (n=46)'dir. Derslerde görsel öğelere yer verildiğini söyleyenlerin oranı % 50 (n= 180)'dir, öğrencilerin % 30,6 (n=90) lık kesimi de derslerde görsel öğelere yer verilmediğini söylemektedir. Bu durumda okuldan okula farklılık gösterdiğini söyleyebiliriz. Derslerde konuyla ilgili filmler izlendiğini, gazete, dergi ve broşürlerin kullanıldığını söyleyenlerin oranı % 40,3 (n=145)'tür, % 46,9 (n=169)'luk kesimde bunların yapılmadığını söylemektedir. Ünlüer

yaptığı çalışmayla gazete kullanılarak yapılan öğretimle öğrencilerin akademik başarısının arttığını belirtmektedir. (Ünlüer, 2008: 89-90). Okullarımızda gazete kullanımıyla öğretim yapılarak öğrenci başarısı artırılabilir.

Öğretmenlerin ders içerisinde bütün öğrencilerle ilgilenerek onların öğrenmesine yardımcı olduğunu söyleyenler % 68,9 (n=248)'unu oluşturmaktadır. Bu durumda öğretmenlerin öğrencilerle çok fazla ilgilendiklerini ve onların öğrenmeleri için yardımcı olduğunu söyleyebiliriz. Buna karşın öğrencilerin % 75,3 (n=271) gibi çok büyük bir grubu dersleri daha çok öğretmenlerin anlattığını söylemektedir, % 13,1 (n=47) lik kesim de bu görüşe katılmamaktadır. Bu durumda öğretmenlerimiz hala klasik yöntemi değişik sebeplerden dolayı kullanmaya devam etmektedir. Bunun sebepleri arasında öğretim programını zamanında yetiştirmek, öğrencilerin hazırlanmaması, materyal eksikliği ve sınıfların kalabalık olması gibi sebepler sayılabilir.

Öğrencilerin % 71,1 (n=256)'i performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anladığını ifade etmektedir. Buna göre derslerde öğrencilerin kabiliyetlerine göre birden fazla performans ödevleri verilebilir ve performans ödevlerinin kazanımları kazandıracak şekilde hazırlanması yerinde olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı en son hazırladığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre performans ödevlerinin derslerde yapılmasını istemektedir. Derslerde öğrencilerin kaynak taraması ve materyal hazırlıklarını yapmalarından sonra öğretmenlerin rehberliğinde daha fazla performans ödevleri hazırlattırılabilir.

Derslerde farklı kaynaklar ve materyaller getirildiğini söyleyenlerin oranı % 43 (n=155) iken bu konuda farklı düşünenlerin oranı da % 37,5 (n=135)'tir, görüldüğü gibi ikisi arasında çok fazla farklılık bulunmamaktadır. Derslerde ezbere çok yer verildiğini düşünenlerin oranı % 42,8 (n=154)'dir, yer verilmediğini düşünenlerin oranı da % 38,3 (n=138)'tür. Derslerde grup çalışmaları ile daha iyi öğrendiğini düşünenler % 62,2 (224)'lik kesimi oluşturmaktadır ve bu görüşe katılmayanların oranı da 21,1(n=76)'dir. Yücel'in yaptığı çalışmada da öğrenciler grup çalışmasının öğrenmeyi artırdığını ifade etmektedirler (Yücel:2008,66). Derslerde her öğrencinin kendini rahatça ifade edebileceği heterojen gruplar oluşturulabilir. Sınıf ortamının öğrenmeyi etkilediğini % 73,6 (n=265)'lık kesim böyle düşünmektedir. Yukarıdaki iki madde beraber

düşünüldüğünde sınıf ortamları, öğrencilerin özgürce kendini ifade edebilecekleri ve grup çalışmasına uygun bir şekilde düzenlenmelidir.

Öğrencilerin % 70,6 (n=254)'sı konuları nasıl ve niçin öğreneceğinin farkında olması güzel bir gelişmedir ve öğrencilerin % 54,2 (n=195)'lik kesimi takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verildiğini ifade etmektedir. Buna karşın % 20,9 (n=75)'luk kesim de bu görüşe katılmamaktadırlar.

Tablo 3.1: Öğrencilerin Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri (Devamı)

	TAMA MEN KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		HIÇ KATILMIYORUM		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
25.Araştırarak keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerimiz gelişmektedir.	150	41,7	115	31,9	58	16,1	26	7,2	11	3,06	4,02
26.Kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapıyor.	105	29,2	101	28,1	84	23,3	42	11,7	28	7,8	3,59
27.Öğretmenler her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorlar.	176	48,9	84	23,3	48	13,3	23	6,4	29	8,1	3,99
28.Derslerde aktif olduğum zamanlarda daha iyi öğreniyorum.	223	61,9	85	23,6	29	8,1	9	2,5	14	3,9	4,32
29.Her dersin bitiminde diğer Sosyal Bilgiler dersini sabırsızlıkla bekliyorum.	111	30,8	105	29,2	70	19,4	31	8,6	43	11,9	3,58
30.Sosyal Bilgiler konularının 4.5.6 ve7 sınıflarda birbirini tamamlaması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	157	43,6	106	29,4	65	18,1	21	5,8	11	3,1	4,05
31.Konuların işlenmesinde çevre özellikleri, öğrencinin ilgi ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınmaktadır.	116	32,2	121	33,6	80	22,2	23	6,4	20	5,6	3,81
32.Öğrencilere açık uçlu, düşündürücü sorular daha fazla sorulmaktadır.	104	28,9	95	26,4	104	28,9	33	9,2	24	6,7	3,62
33.Öğretmenler anlatım yerine öğrencilerin anlamalarına yardım etmektedir.	120	33,3	113	31,4	69	19,2	23	6,4	35	9,7	3,72
34.Sınıflarımız araç gereç yönünden öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	101	28,1	94	26,1	72	20	40	11,1	53	14,7	3,42
35.Sınıflarımızın kalabalık olması öğrenmemizi zorlaştırmaktadır.	128	35,6	86	23,9	47	13,1	37	10,3	62	17,2	3,50
36.Öğretmenlerin sınıfta yaptırdığı çalışmalar, sınıfta öğretmenini kontrolünü zorlaştırmaktadır.	79	21,9	68	18,9	117	32,5	46	12,8	50	13,9	3,22

Tablo 3.1'in devamı incelendiği zaman; Sosyal Bilgiler dersinde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerinin geliştiğini düşünenlerin oranı % 73,6 (n=265) gibi çok büyük bir orandır. Öğrencilerin % 57,2 (n=206)'si derslerde kısa

zamanda çok bilgi yüklemesi yapıldığını düşünürken % 19,5 (n=70)'i bu görüşe katılmamaktadır.

Öğretmenlerin ders içerisinde her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam hazırladığını ifade edenlerin oranı % 72,2 (n=250)'dir. Bu durum öğretmenlerin her öğrenciye değer verdiğini ve onun öğrenmesi için çaba sarf ettiğini göstermektedir. Öğrenciler ders içerisinde aktif oldukları zaman daha iyi öğrendiklerini % 85,5 (n=308) gibi çok büyük bir oranla ifade etmektedirler. Bu iki madde beraber düşünüldüğünde; öğretmenlerin, öğrencilerin aktif olabilecekleri ve bireysel öğrenmelerini sağlayabildikleri ortamlar hazırlama hususunda gayret ettikleri ve öğrencilerinde aktif olduklarında daha iyi öğrendikleri görülmüştür. Bu veriler ışığında öğrencinin derslerde aktivite edilme süreci hızlandırılmalıdır ki daha da iyi öğrenme sağlanabilsin.

Öğrencilerin % 60 (n=216)'lık kesimi Sosyal Bilgiler dersini sevdiğini belirtmektedir. % 20,5 (n=74)'lik kesimi bu konuda olumsuz görüş belirtmektedir. Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda konuların 4.5.6 ve7. Sınıflara dağıtılmasını % 70 (n=263) 'lik oranda öğrenci grubu doğru bulmaktadırlar. Konuların işlenmesi sırasında çevre özellikleri, öğrencinin ilgi, ihtiyaçlar ve beklentilerinin dikkate alındığı düşünenlerin oranı % 65,8 (n=237)'dir. Derslerde öğrencilere açık uçlu ve düşündürücü soruların sorulduğunu % 55,3 (n=199)'lük kesim belirtirken % 28,9 (n=104)'lük kesimde bu konuda kararsız kalmaktadır.

Öğrencilerin % 54,2 (n=195)'si sınıflarının araç gereç yönünden yeterli olduğunu belirtirken, % 25,8 (n=93)'i bu görüşe katılmamaktadır. Sınıfların kalabalık olmasının öğrenmeyi zorlaştırdığını öğrencilerin % 59,5 (n=214)'i söylemektedir, % 27,5 (n=99) sınıfların kalabalık olmasının öğrenmeyi zorlaştırmadığını belirtmektedir.

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'yla beraber öğretmenlerin sınıflarda daha aktif olması gerekmektedir. Öğrencilerin % 40,8 (n=147)'i bu durumun öğretmenin dersteki kontrolünü azaltmadığını düşünürken % 32,5 (n=117)'lik kesimi bu konuda kararsız kalmaktadır. Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'yla beraber öğretmenlerden rehberlik yapmaları istenmekte ve her öğrenciyle ilgilenilmesi gerekmektedir. Sade anlatımdan rehberliğe geçilmiş olması öğretmeni daha da aktifleştirecektir.

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, öğrencilerin yaptığı çalışmaların dönem boyunca değerlendirilmesini istemektedir. Öğrencilerin de % 78,6 (n=283)'ı gibi büyük bir çoğunluğu öğretmenlerin dönem boyunca yaptıkları çalışmaları değerlendirdiğini ifade etmektedir. Öğretmenlerin sonuca yönelik değil sürece yönelik değerlendirmeler yaptığı görülmektedir.

Tablo 3.1: Öğrencilerin Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri (Devamı)

	TAMAMEN KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		HIÇ KATILMIYORUM		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
37.Öğretmenler not verirken bir dönem boyunca yaptığımız bütün çalışmaları dikkate almaktadır.	201	55,8	82	22,8	36	10	22	6,1	19	5,3	4,18
38.Değerlendirme yapılırken her öğrencinin bireysel durumu dikkate alınmaktadır.	137	38,1	89	24,7	84	23,3	19	5,3	31	8,6	3,78
39.Yazılı sınavlarda birçok soru tipi bulunmaktadır.	166	46,1	107	29,7	40	11,1	25	6,9	22	6,1	4,03
40.SBS sınavında soru çıkmayacak olsa Sosyal Bilgiler dersine hiç çalışmazdım.	88	24,4	31	8,6	44	12,2	62	17,2	135	37,5	2,65
41.Sosyal Bilgiler dersini konuları ilgimi çekmiyor	71	19,7	56	15,6	65	18,1	63	17,5	105	29,2	2,79
42.Sosyal Bilgiler dersinde eleştirel düşünme becerisi kazandım.	148	41,1	103	28,6	72	20	20	5,6	17	4,7	3,96
43.Sosyal Bilgiler dersinde doğru bilgiye nasıl ulaşılacağını öğrendim.	143	39,7	109	30,3	67	18,6	26	7,2	15	4,2	3,94
44.Her öğrenci Sosyal Bilgiler dersini anlayabilmektedir	62	17,2	48	13,3	96	26,7	43	11,9	111	30,8	2,74
45.Olayların sürekli değişebileceğini fark ediyorum.	151	41,9	108	30	72	20	15	4,2	14	3,9	4,02
46.Güncel konularla ilgili çözüm önerileri hazırlayabilmekteyim.	130	36,1	108	30	81	22,5	22	6,1	19	5,3	3,86
47.Sosyal Bilgiler dersinde grafik hazırlama ve grafik okuma yeteneklerim gelişti.	141	39,2	105	29,2	70	19,4	23	6,4	21	5,8	3,89

Tablo 3,1'in devamı incelendiği zaman; Okullarda değerlendirmeler yapılırken, öğrencilerin % 62,8 (n=226)'si bireysel farklılıkların dikkate alındığını belirtmektedir. Öğrencilerin % 75,8 (n=273)'i yazılı sınavlarda birçok soru tipi sorulduğunu belirtirken % 48,9 (n=176)' u da ezbere dayalı soruların sorulmaya devam ettiğini belirtmektedir.

Öğretmenler değişik soru tipleri sorarak her öğrencinin cevaplayabileceği bir sınav hazırlamaktadır. Çoklu öğrenme sistemi ile öğrenenin derse ilgisi ve konular hakkında bilgisi artmaktadır.

Öğrencilerin % 33 (n=119)'ü SBS sınavında soru çıkmayacak olsa Sosyal Bilgiler dersine çalışmayacağını düşünürken % 52,7 (n=197)'si bu görüşe katılmamaktadır. Öğrencilerin 1/3'ü SBS sınavından dolayı dersle ilgilendiğini ifade etmektedir. % 35,3 (n=127)' lük kesim Sosyal Bilgiler dersinin konularının ilgilerini çekmediğini belirtirken %46,7 (n=168)'si Sosyal Bilgiler dersinin konularının ilgisini çektiğini belirtmektedir.

Öğrencilerin % 69,7 (n=251)'si Sosyal Bilgiler dersinde eleştirel düşünme becerisi kazandığını ve % 70 (n=252)'i Sosyal Bilgiler dersinde doğru bilgiye nasıl ulaşılacağını öğrendiğini belirtmektedir. Öğrencilerin gerekli kazanımları kazandıkları görülmektedir. Her öğrencinin Sosyal Bilgiler dersini her öğrencinin öğrenebileceğini % 30,5 (n=130)'i düşünürken % 42,7 (n=154)'si her öğrencinin dersi anlayamadığını ifade etmektedir. Yapılacak çalışmalarla öğrencilerin neden öğrenemedikleri tespit edilmelidir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında öğretim programlarını zamanında yetiştirmek kaygısıyla hareket edilmesi, öğrencilerin derse karşı önyargısı ve öğretmenlerin tutumu etkili olabilir.

Öğrencilerin % 71,9 (n=259)'u olayların sürekli değişebileceğini fark ettiğini söylemektedir. Sosyal Bilgiler dersinde grafik hazırlama ve grafik okuma becerisi yeteneklerinin geliştiğini öğrencilerin % 68,4 (n=246)'ü söylemektedir. Bilimsel bilginin nasıl elde edileceğini öğrendiğini belirtenler %73,3 (n=264)'tür. Öğrencilerin kazanımları büyük oranda kazandıkları görülmektedir.

Tablo 3.2: Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı, t Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p																																																																																																																																
1.Derslerde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaktadır.	Erkek	178	4,14	1,01	358	2,283	,023																																																																																																																																
	Bayan	182	3,89	1,06				2.Sosyal Bilgiler dersinde yapılan etkinlikler öğrenciyi aktif kılıyor.	Erkek	178	4,12	,94	358	2,287	,023	Bayan	182	3,88	1,03	3.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,91	1,20	358	,348	,728	Bayan	182	3,87	1,09	4.Öğretmenler kitaptaki etkinlikleri aynen uyguluyor.	Erkek	178	3,73	1,24	358	,787	,432	Bayan	182	3,63	1,26	5.Etkinlikler her öğrencinin ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlanmaktadır.	Erkek	178	3,69	1,28	358	1,762	,790	Bayan	182	3,45	1,30	6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	2,80	1,38	358	-2,043	,042	Bayan	182	3,12	1,50	7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Erkek	178	2,87	1,51	358	1,587	,113	Bayan	182	2,62	1,47	8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	Erkek	178	2,93	1,38	358	,245	,807	Bayan	182	2,90	1,49	9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422	Bayan	182	3,68	1,41	10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010
2.Sosyal Bilgiler dersinde yapılan etkinlikler öğrenciyi aktif kılıyor.	Erkek	178	4,12	,94	358	2,287	,023																																																																																																																																
	Bayan	182	3,88	1,03				3.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,91	1,20	358	,348	,728	Bayan	182	3,87	1,09	4.Öğretmenler kitaptaki etkinlikleri aynen uyguluyor.	Erkek	178	3,73	1,24	358	,787	,432	Bayan	182	3,63	1,26	5.Etkinlikler her öğrencinin ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlanmaktadır.	Erkek	178	3,69	1,28	358	1,762	,790	Bayan	182	3,45	1,30	6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	2,80	1,38	358	-2,043	,042	Bayan	182	3,12	1,50	7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Erkek	178	2,87	1,51	358	1,587	,113	Bayan	182	2,62	1,47	8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	Erkek	178	2,93	1,38	358	,245	,807	Bayan	182	2,90	1,49	9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422	Bayan	182	3,68	1,41	10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20								
3.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,91	1,20	358	,348	,728																																																																																																																																
	Bayan	182	3,87	1,09				4.Öğretmenler kitaptaki etkinlikleri aynen uyguluyor.	Erkek	178	3,73	1,24	358	,787	,432	Bayan	182	3,63	1,26	5.Etkinlikler her öğrencinin ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlanmaktadır.	Erkek	178	3,69	1,28	358	1,762	,790	Bayan	182	3,45	1,30	6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	2,80	1,38	358	-2,043	,042	Bayan	182	3,12	1,50	7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Erkek	178	2,87	1,51	358	1,587	,113	Bayan	182	2,62	1,47	8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	Erkek	178	2,93	1,38	358	,245	,807	Bayan	182	2,90	1,49	9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422	Bayan	182	3,68	1,41	10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																				
4.Öğretmenler kitaptaki etkinlikleri aynen uyguluyor.	Erkek	178	3,73	1,24	358	,787	,432																																																																																																																																
	Bayan	182	3,63	1,26				5.Etkinlikler her öğrencinin ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlanmaktadır.	Erkek	178	3,69	1,28	358	1,762	,790	Bayan	182	3,45	1,30	6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	2,80	1,38	358	-2,043	,042	Bayan	182	3,12	1,50	7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Erkek	178	2,87	1,51	358	1,587	,113	Bayan	182	2,62	1,47	8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	Erkek	178	2,93	1,38	358	,245	,807	Bayan	182	2,90	1,49	9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422	Bayan	182	3,68	1,41	10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																																
5.Etkinlikler her öğrencinin ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlanmaktadır.	Erkek	178	3,69	1,28	358	1,762	,790																																																																																																																																
	Bayan	182	3,45	1,30				6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	2,80	1,38	358	-2,043	,042	Bayan	182	3,12	1,50	7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Erkek	178	2,87	1,51	358	1,587	,113	Bayan	182	2,62	1,47	8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	Erkek	178	2,93	1,38	358	,245	,807	Bayan	182	2,90	1,49	9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422	Bayan	182	3,68	1,41	10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																																												
6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	2,80	1,38	358	-2,043	,042																																																																																																																																
	Bayan	182	3,12	1,50				7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Erkek	178	2,87	1,51	358	1,587	,113	Bayan	182	2,62	1,47	8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	Erkek	178	2,93	1,38	358	,245	,807	Bayan	182	2,90	1,49	9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422	Bayan	182	3,68	1,41	10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																																																								
7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Erkek	178	2,87	1,51	358	1,587	,113																																																																																																																																
	Bayan	182	2,62	1,47				8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	Erkek	178	2,93	1,38	358	,245	,807	Bayan	182	2,90	1,49	9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422	Bayan	182	3,68	1,41	10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																																																																				
8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.	Erkek	178	2,93	1,38	358	,245	,807																																																																																																																																
	Bayan	182	2,90	1,49				9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422	Bayan	182	3,68	1,41	10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																
9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.	Erkek	178	3,80	1,33	358	,804	,422																																																																																																																																
	Bayan	182	3,68	1,41				10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790	Bayan	182	3,46	1,42	11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																												
10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	Erkek	178	3,42	1,44	358	-,266	,790																																																																																																																																
	Bayan	182	3,46	1,42				11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112	Bayan	182	3,76	1,31	12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																																								
11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,91	1,21	358	1,594	,112																																																																																																																																
	Bayan	182	3,76	1,31				12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																																																				
12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.	Erkek	178	3,94	1,14	358	2,607	,010																																																																																																																																
	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																																																																			

Tablo 3,2 incelendiği zaman erkek öğrenciler, derslerde öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alındığını ifade etmektedir ($P<0.05$). Sosyal Bilgiler derslerinde yapılan etkinliklerin öğrenciyi aktif kıldığı konusunda erkek öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($P<0.05$). Bayan öğrencilerle görüşülerek onların tutumları öğrenilebilir ve çözüm yolları hazırlanabilir.

‘Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.’ Anket sorusunda bayan öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($P<0.05$). Bazı ünitelerde çok fazla konunun olması ve bazı kazanımların çok geniş olması böyle bir sonucu ortaya çıkarmış olabilir. ‘Öğrenmenin sağlanması için derslerde birçok öğrenme yöntemi kullanılmaktadır.’ Anket sorusunda da erkek öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($P<0.05$). Derslerde kullanılan öğrenme yöntemlerinin bayan öğrencilerin beklentilerini tam karşılayamadığı görülmektedir. Bayan öğrencilerin görüşleri alınarak öğrenme – öğretme süreci yeniden düzenlenebilir.

Tablo 3.2: Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı, t Testi Sonuçları (Devamı)

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p																																																																																																																																
13.Öğrenmenin sağlanması için derslerde birçok öğrenme yöntemi kullanılmaktadır.	Erkek	178	3,43	1,39	358	1,853	,065																																																																																																																																
	Bayan	182	3,16	1,40				14.Görsel öğelere derslerde daha fazla yer verilmektedir.	Erkek	178	3,16	1,54	358	4,602	,000	Bayan	182	2,42	1,52	15.Derslerde konuyla ilgili filmler, CD'ler izleniyor.	Erkek	178	3,90	1,27	358	,907	,365	Bayan	182	3,78	1,32	16.Öğretmenler ders içerisinde bütün öğrencilerle ilgilenerak onların öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.	Erkek	178	3,94	1,24	358	-1,521	,129	Bayan	182	4,13	1,10	17.Dersleri daha çok öğretmenler anlatmaktadır.	Erkek	178	3,93	1,20	358	-310	,757	Bayan	182	3,97	1,24	18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.	Erkek	178	3,43	1,49	358	4,252	,000	Bayan	182	2,76	1,46	19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	Erkek	178	3,91	1,29	358	3,503	,001	Bayan	182	3,41	1,42	20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,30	1,40	358	2,591	,010	Bayan	182	2,92	1,42	21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885	Bayan	182	4,04	1,23	22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591
14.Görsel öğelere derslerde daha fazla yer verilmektedir.	Erkek	178	3,16	1,54	358	4,602	,000																																																																																																																																
	Bayan	182	2,42	1,52				15.Derslerde konuyla ilgili filmler, CD'ler izleniyor.	Erkek	178	3,90	1,27	358	,907	,365	Bayan	182	3,78	1,32	16.Öğretmenler ders içerisinde bütün öğrencilerle ilgilenerak onların öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.	Erkek	178	3,94	1,24	358	-1,521	,129	Bayan	182	4,13	1,10	17.Dersleri daha çok öğretmenler anlatmaktadır.	Erkek	178	3,93	1,20	358	-310	,757	Bayan	182	3,97	1,24	18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.	Erkek	178	3,43	1,49	358	4,252	,000	Bayan	182	2,76	1,46	19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	Erkek	178	3,91	1,29	358	3,503	,001	Bayan	182	3,41	1,42	20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,30	1,40	358	2,591	,010	Bayan	182	2,92	1,42	21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885	Bayan	182	4,04	1,23	22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20								
15.Derslerde konuyla ilgili filmler, CD'ler izleniyor.	Erkek	178	3,90	1,27	358	,907	,365																																																																																																																																
	Bayan	182	3,78	1,32				16.Öğretmenler ders içerisinde bütün öğrencilerle ilgilenerak onların öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.	Erkek	178	3,94	1,24	358	-1,521	,129	Bayan	182	4,13	1,10	17.Dersleri daha çok öğretmenler anlatmaktadır.	Erkek	178	3,93	1,20	358	-310	,757	Bayan	182	3,97	1,24	18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.	Erkek	178	3,43	1,49	358	4,252	,000	Bayan	182	2,76	1,46	19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	Erkek	178	3,91	1,29	358	3,503	,001	Bayan	182	3,41	1,42	20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,30	1,40	358	2,591	,010	Bayan	182	2,92	1,42	21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885	Bayan	182	4,04	1,23	22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																				
16.Öğretmenler ders içerisinde bütün öğrencilerle ilgilenerak onların öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.	Erkek	178	3,94	1,24	358	-1,521	,129																																																																																																																																
	Bayan	182	4,13	1,10				17.Dersleri daha çok öğretmenler anlatmaktadır.	Erkek	178	3,93	1,20	358	-310	,757	Bayan	182	3,97	1,24	18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.	Erkek	178	3,43	1,49	358	4,252	,000	Bayan	182	2,76	1,46	19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	Erkek	178	3,91	1,29	358	3,503	,001	Bayan	182	3,41	1,42	20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,30	1,40	358	2,591	,010	Bayan	182	2,92	1,42	21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885	Bayan	182	4,04	1,23	22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																																
17.Dersleri daha çok öğretmenler anlatmaktadır.	Erkek	178	3,93	1,20	358	-310	,757																																																																																																																																
	Bayan	182	3,97	1,24				18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.	Erkek	178	3,43	1,49	358	4,252	,000	Bayan	182	2,76	1,46	19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	Erkek	178	3,91	1,29	358	3,503	,001	Bayan	182	3,41	1,42	20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,30	1,40	358	2,591	,010	Bayan	182	2,92	1,42	21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885	Bayan	182	4,04	1,23	22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																																												
18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.	Erkek	178	3,43	1,49	358	4,252	,000																																																																																																																																
	Bayan	182	2,76	1,46				19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	Erkek	178	3,91	1,29	358	3,503	,001	Bayan	182	3,41	1,42	20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,30	1,40	358	2,591	,010	Bayan	182	2,92	1,42	21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885	Bayan	182	4,04	1,23	22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																																																								
19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	Erkek	178	3,91	1,29	358	3,503	,001																																																																																																																																
	Bayan	182	3,41	1,42				20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,30	1,40	358	2,591	,010	Bayan	182	2,92	1,42	21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885	Bayan	182	4,04	1,23	22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																																																																				
20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,30	1,40	358	2,591	,010																																																																																																																																
	Bayan	182	2,92	1,42				21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885	Bayan	182	4,04	1,23	22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																
21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	Erkek	178	4,06	1,11	358	,145	,885																																																																																																																																
	Bayan	182	4,04	1,23				22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472	Bayan	182	3,96	1,11	23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																												
22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	Erkek	178	4,04	1,08	358	,720	,472																																																																																																																																
	Bayan	182	3,96	1,11				23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003	Bayan	182	3,31	1,32	24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																																								
23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	Erkek	178	3,70	1,21	358	2,942	,003																																																																																																																																
	Bayan	182	3,31	1,32				24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																																																				
24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	Erkek	178	3,98	1,04	358	-,538	,591																																																																																																																																
	Bayan	182	3,62	1,20																																																																																																																																			

Tablo 3,2'nin devamı incelendiği zaman, Sosyal Bilgiler derslerinde görsel öğelere yer verilmesi ve sınıfa farklı materyallerin getirilmesi konusunda erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0.05$). Erkek öğrenciler derslerde kullanılan görsel öğeleri yeterli bulurken bayan öğrenciler yeterli bulmamaktadır. Bayan öğrencilerin görselliğe daha duyarlı olduğu ve materyallerin ilgilerini çekmemesi etkili olmuş olabilir.

'Grup çalışmaları öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.' ve 'Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.' maddelerinde erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0.05$). Buna göre erkek öğrencilerin grup çalışmalarıyla daha iyi öğrendiklerini ifade edebiliriz. Bayan öğrencilerin daha rahat kendilerini ifade edebilecekleri heterojen gruplar hazırlanabilir.

Erkek öğrenciler performans ödevleri hazırlarken daha iyi öğrendiklerini ifade etmektedirler. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında ödevleri hazırlarken verilen çaba, emek sayesinde kendileri daha iyi öğrenmiş olabilirler. 'Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.' erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0.05$). Erkek öğrencilerin konuların nasıl ve niçin öğrenileceğini kavramaları etkili olmuştur.

Tablo 3.2: Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı, t Testi Sonuçları (Devamı)

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
25.Araştırarak keşfederek öğrenme yorumlama yeteneklerimiz gelişmektedir.	Erkek	178	3,53	1,25	358	,358	,380
	Bayan	182	3,64	1,21			
26.Kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapıyor.	Erkek	178	3,95	1,24	358	-,459	,646
	Bayan	182	4,01	1,28			
27.Derslerde aktif olduğum zamanlarda daha iyi öğreniyorum.	Erkek	178	4,22	1,09	358	-2,774	,006
	Bayan	182	4,51	,89			
28.Her dersin bitiminde diğer Sosyal Bilgiler dersini sabırsızlıkla bekliyorum.	Erkek	178	3,80	1,19	358	3,240	,001
	Bayan	182	3,36	1,40			
29.Sosyal Bilgiler konularının 4.5.6 ve7 sınıflarda birbirini tamamlaması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	4,03	1,04	358	-,239	,811
	Bayan	182	4,06	1,08			
30.Konuların işlenmesinde çevre özellikleri, öğrencinin ilgi ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınmaktadır.	Erkek	178	3,87	1,15	358	1,088	,277
	Bayan	182	3,74	1,09			
31.Öğrencilere açık uçlu, düşündürücü sorular daha fazla sorulmaktadır.	Erkek	178	3,66	1,14	358	,733	,464
	Bayan	182	3,57	1,21			
32.Öğretmenler anlatım yerine öğrencilerin anlamalarına yardım etmektedir.	Erkek	178	3,61	1,25	358	-1,558	,120
	Bayan	182	3,82	1,25			
33.Sınıflarımız araç gereç yönünden öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Erkek	178	3,52	1,36	358	1,514	,131
	Bayan	182	3,30	1,40			
34.Sınıflarımızın kalabalık olması öğrenmemizi zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,60	1,43	358	1,243	,215
	Bayan	182	3,40	1,53			
35.Öğretmenlerin sınıfta yaptırdığı çalışmalar, sınıfta öğretmenini kontrolünü zorlaştırmaktadır.	Erkek	178	3,36	1,32	358	2,063	,040
	Bayan	182	3,08	1,27			
36.Öğretmenler not verirken bir dönem boyunca yaptığımız bütün çalışmalarını dikkate almaktadır.	Erkek	178	4,16	1,15	358	-,240	,811
	Bayan	182	3,62	1,20			

Tablo 3.2'nin devamı incelendiği zaman, 'Her dersin bitiminde diğer Sosyal Bilgiler dersini sabırsızlıkla bekliyorum.' anket sorusunda erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0.05$). Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında erkek öğrencilerin kendilerini daha sorumlu hissetmeleri etkili olabilir. Bayan öğrenciler aktif oldukları zamanlarda daha iyi öğrenmektedirler.

‘Öğretmenlerin sınıfta yaptırdığı çalışmalar, sınıfta öğretmenini kontrolünü zorlaştırmaktadır.’ anket sorusunda erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0.05$).

Tablo 3.2: Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı, t Testi Sonuçları (Devamı)

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
37.Değerlendirme yapılırken her öğrencinin bireysel durumu dikkate alınmaktadır.	Erkek	178	3,73	1,22	358	-,712	,358
	Bayan	182	3,82	1,26			
38.Yazılı sınavlarda birçok soru tipi bulunmaktadır.	Erkek	178	3,95	1,22	358	-1,152	,250
	Bayan	182	4,09	1,14			
39.SBS sınavında soru çıkmayacak olsa Sosyal Bilgiler dersine hiç çalışmazdım.	Erkek	178	2,80	1,68	358	1,816	,070
	Bayan	182	2,50	1,54			
40.Sosyal Bilgiler dersini konuları ilgimi çekmiyor.	Erkek	178	2,66	1,54	358	-1,614	,107
	Bayan	182	2,91	1,44			
41.Sosyal Bilgiler dersinde eleştirel düşünme becerisi kazandım.	Erkek	178	4,13	1,02	358	2,983	,003
	Bayan	182	3,78	1,18			
42.Sosyal Bilgiler dersinde doğru bilgiye nasıl ulaşılacağını öğrendim.	Erkek	178	4,07	,98	358	2,219	,027
	Bayan	182	3,81	1,22			
43.Her öğrenci Sosyal Bilgiler dersini anlayabilmektedir.	Erkek	178	3,10	1,47	358	4,778	,000
	Bayan	182	2,39	1,37			
44.Derslerde öğrendiklerimle güncel olaylar arasında bağlantı kurabiliyorum.	Erkek	178	3,88	1,10	358	,827	,420
	Bayan	182	3,79	1,16			
45.Olayların sürekli değişebileceğini fark ediyorum.	Erkek	178	4,00	1,03	358	-,243	,808
	Bayan	182	4,03	1,10			
46.Güncel konularla ilgili çözüm önerileri hazırlayabilmekteyim.	Erkek	178	3,93	1,08	358	1,368	,172
	Bayan	182	3,77	1,17			
47.Sosyal Bilgiler dersinde grafik hazırlama ve grafik okuma yeteneklerim gelişti.	Erkek	178	3,96	1,06	358	-,712	,358
	Bayan	182	3,62	1,20			

Tablo 3,2'nin devamı incelendiği zaman 'Sosyal Bilgiler dersinde eleştirel düşünme becerisi kazandım.', 'Sosyal Bilgiler dersinde doğru bilgiye nasıl ulaşılacağını öğrendim.' ve 'Her öğrenci Sosyal Bilgiler dersini anlayabilmektedir.' anket sorularında erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0.05$). Kazanımların kazanılması konusunda erkek öğrencilerin kazanımları kazandıklarını ifade etmektedirler. Bayan öğrenciler her öğrencinin Sosyal Bilgiler dersini anlayamadığını ifade etmektedirler. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında dersin işlenişi etkili olmuş olabilir.

Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme – öğretme sürecinin gerçekleşmesinde erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bayan öğrenciler kendilerinin aktif olduğu ve öğretmenlerin kendileriyle ilgilendiği zamanlarda daha iyi öğrendiklerini ifade etmektedirler.

3.2. ÖĞRENCİLERİN SINIF DEĞİŞKENİNE GÖRE GÖRÜŞLERİ

Öğrencilerin Sınıf değişkenine göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'yla ilgili hedeflenen kazanımlara ulaşma düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplarda anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesine yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre, Öğrencilerin Sınıf değişkenine göre hedeflenen kazanımları edinme düzeyine ilişkin görüşlerde genel itibariyle $p=.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 3.3: Öğrenci Görüşlerinin Sınıflara Göre Farklılığını Gösteren t Testi Sonuçları

Maddeler	Sınıf	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
1.Derslerde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaktadır	6.	174	4,00	1,10	358	-,143	,887
	7.	186	4,02	0,98			
2.Sosyal Bilgiler dersinde yapılan etkinlikler öğrenciyi aktif kılıyor	6.	174	3,99	,98	358	-,157	,876
	7.	186	4,01	1,00			
3.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır	6.	174	4,00	1,11	358	1,694	,091
	7.	186	3,79	1,17			
4.Öğretmenler kitaptaki etkinlikleri aynen uyguluyor	6.	174	3,70	1,24	358	,261	,432
	7.	186	3,66	1,26			
5.Etkinlikler her öğrencinin ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlanmaktadır.	6.	174	3,66	1,35	358	,726	,468
	7.	186	3,52	1,24			
6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	6.	174	2,82	1,43	358	-1,833	,068
	7.	186	3,10	1,46			
7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	6.	174	2,91	1,31	358	-1,588	,113
	7.	186	3,14	1,37			
8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum	6.	174	2,87	1,49	358	1,517	,130
	7.	186	2,63	1,49			
9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil	6.	174	2,93	1,41	358	,221	,825
	7.	186	2,90	1,46			
10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.	6.	174	4,00	1,33	358	3,463	,001
	7.	186	3,50	1,41			
11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmemi zorlaştırmaktadır	6.	174	3,27	1,47	358	-2,137	,033
	7.	186	3,59	1,36			
12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır	6.	174	3,86	1,29	358	,536	,593
	7.	186	3,79	1,24			

Tablo 3,3 incelendiği zaman, Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme – öğretme sürecine yönelik 6.ve 7. Sınıf öğrencilerin tutumların genelde benzer olduğu görülmektedir. Fakat ‘Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.’ maddesinde 6.sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($P<0.05$). Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında öğretim programında yer alan konuların üniteler içerisinde dengeli dağılması ve ünite konularının aralarında bağlantının kurulabilmesi etkili olmuş olabilir.

‘Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.’ maddesinde 7.sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($P<0.05$). 7.sınıf öğrencileri lehine anlamlı farkın ortaya çıkmasında öğretim programının çok geniş olması ve bazı ünitelerin içerisinde çok fazla konuyu yer alması etkili olabilir. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine yönelik anket sorularında da görüleceği gibi Sosyal Bilgiler öğretmenleri 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nı zamanında yetiştirdiklerini fakat 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nı zamanında yetiştirilmesinde zorlandıklarını ifade etmektedirler. Ayrıca Öğretmenlere yönelik anketin 46. Sorusuna verilen cevaplarda en çok 7.sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nın geniş olmasından bahsetmektedirler. Buna göre Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ve 7.Sınıf öğrencilerinin görüşleri benzerlik taşımaktadır.

Tablo 3.3: Öğrenci Görüşlerinin Sınıflara Göre Farklılığını Gösteren t Testi Sonuçları (Devamı)

Maddeler	Sınıf	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
13.Öğrenmenin sağlanması için derslerde birçok öğrenme yöntemi kullanılmaktadır.	6.	174	3,74	1,21	358	-,606	,545
	7.	186	3,81	1,16			
14.Görsel öğelere derslerde daha fazla yer verilmektedir	6.	174	3,31	1,39	358	,210	,834
	7.	186	3,28	1,40			
15.Derslerde konuyla ilgili filmler, CD ler izleniyor.	6.	174	2,90	1,56	358	1,287	,199
	7.	186	2,68	1,59			
16.Öğretmenler ders içerisinde bütün öğrencilerle ilgilenerak onların öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.	6.	174	3,90	1,33	358	,856	,393
	7.	186	3,78	1,26			
17.Dersleri daha çok öğretmenler anlatmaktadır.	6.	174	3,70	1,24	358	1,282	,201
	7.	186	3,66	1,26			
18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.	6.	174	3,96	1,16	358	,191	,849
	7.	186	3,94	1,27			
19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.	6.	174	3,27	1,43	358	2,105	,036
	7.	186	2,93	1,57			
20.Grup çalışmaları öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	6.	174	3,63	1,39	358	-,383	,702
	7.	186	3,68	1,37			
21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.	6.	174	3,11	1,42	358	,014	,989
	7.	186	3,11	1,42			
22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.	6.	174	3,99	1,18	358	-1,001	,318
	7.	186	4,11	1,17			
23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.	6.	174	4,00	1,33	358	1,203	,230
	7.	186	3,50	1,41			
24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.	6.	174	3,43	1,27	358	-1,103	,271
	7.	186	3,58	1,29			

Tablo 3,3'ün devamı incelendiği zaman, 'Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.' maddesinde 6.sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($P < 0.05$). Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında dersin konularına göre sınıflara materyallerin getirilip getirilmemesi, 6.ve7.sınıf öğrencilerinin derslerine farklı öğretmenlerin girmesi ve konulara göre sınıflara getirilen materyalleri 7.sınıf öğrencilerinin yeterli görmemesi etkili olabilir.

Tablo 3.3: Öğrenci Görüşlerinin Sınıflara Göre Farklılığını Gösteren t Testi Sonuçları (Devamı)

Maddeler	Sınıf	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
25.Araştırarak keşfederek öğrenme yorumlama yeteneklerimiz gelişmektedir.	6.	174	4,12	1,00	358	1,742	,082
	7.	186	3,92	1,11			
26.Kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapıyor.	6.	174	3,52	1,20	358	-1,019	,309
	7.	186	3,65	1,26			
27.Öğretmenler her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorlar.	6.	174	3,99	1,24	358	,118	,906
	7.	186	3,97	1,29			
28.Derslerde aktif olduğum zamanlarda daha iyi öğreniyorum.	6.	174	4,32	1,07	358	-,813	,407
	7.	186	4,41	,94			
29.Her dersin bitiminde diğer Sosyal Bilgiler dersini sabırsızlıkla bekliyorum.	6.	174	3,53	1,35	358	-,676	,499
	7.	186	3,62	1,29			
30.Sosyal Bilgiler konularının 4.5.6 ve7 sınıflarda birbirini tamamlaması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	6.	174	4,17	,90	358	2,176	,030
	7.	186	3,93	1,17			
31.Konuların işlenmesinde çevre özellikleri, öğrencinin ilgi ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınmaktadır.	6.	174	3,81	1,12	358	,172	,864
	7.	186	3,79	1,13			
32.Öğrencilere açık uçlu, düşündürücü sorular daha fazla sorulmaktadır	6.	174	3,67	1,14	358	,853	,341
	7.	186	3,55	1,21			
33.Öğretmenler anlatım yerine öğrencilerin anlamalarına yardım etmektedir.	6.	174	3,78	1,27	358	,866	,387
	7.	186	3,66	1,24			
34.Sınıflarımız araç gereç yönünden öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	6.	174	3,45	1,30	358	,571	,568
	7.	186	3,37	1,45			
35.Sınıflarımızın kalabalık olması öğrenmemizi zorlaştırmaktadır.	6.	174	3,45	1,44	358	-,531	,596
	7.	186	3,54	1,52			
36.Öğretmenlerin sınıfta yaptırdığı çalışmalar, sınıfta öğretmenini kontrolünü zorlaştırmaktadır.	6.	174	3,28	1,22	358	,915	,361
	7.	186	3,16	1,37			

Tablo 3,3'ün devamı incelendiği zaman, Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme – öğretme sürecine yönelik 6. ve 7. Sınıf öğrencilerin tutumlarının genelde benzer olduğu görülmektedir. Fakat 'Sosyal Bilgiler konularının 4.5.6 ve 7. sınıflarda birbirini tamamlaması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.' maddesinde 6.sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($P<0.05$). Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında 6.sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda konuların üniteler içerisinde dengeli dağılması ve öğrencilerin daha önce öğrendikleriyle kolay transfer yapabilmeleri etkili olabilir.

Tablo 3.3: Öğrenci Görüşlerinin Sınıflara Göre Farklılığını Gösteren t Testi Sonuçları (Devamı)

Maddeler	Sınıf	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
37.Öğretmenler not verirken bir dönem boyunca yaptığımız bütün çalışmalarını dikkate almaktadır.	6.	174	4,25	1,08	358	1,187	,236
	7.	186	4,10	1,22			
38.Değerlendirme yapılırken her öğrencinin bireysel durumu dikkate alınmaktadır.	6.	174	3,76	1,27	358	-,279	,781
	7.	186	3,80	1,22			
39.Yazılı sınavlarda birçok soru tipi bulunmaktadır.	6.	174	4,00	1,20	358	-,430	,668
	7.	186	4,05	1,17			
40.SBS sınavında soru çıkmayacak olsa Sosyal Bilgiler dersine hiç çalışmazdım.	6.	174	2,58	1,63	358	-,819	,413
	7.	186	2,72	1,60			
41.Sosyal Bilgiler dersinin konuları ilgimi çekmiyor.	6.	174	2,79	1,45	358	,088	,930
	7.	186	2,78	1,54			
42.Sosyal Bilgiler dersinde eleştirel düşünme becerisi kazandım.	6.	174	3,98	1,11	358	,399	,690
	7.	186	3,93	1,12			
43.Sosyal Bilgiler dersinde doğru bilgiye nasıl ulaşılacağını öğrendim.	6.	174	3,91	1,13	358	-,458	,648
	7.	186	3,96	1,10			
44.Her öğrenci Sosyal Bilgiler dersini anlayabilmektedir.	6.	174	2,71	1,40	358	-,293	,769
	7.	186	2,76	1,49			
45.Derslerde öğrendiklerimle güncel olaylar arasında bağlantı kurabiliyorum.	6.	174	3,93	1,01	358	1,589	,113
	7.	186	3,74	1,22			
46.Olayların sürekli değişebileceğini fark ediyorum.	6.	174	3,90	1,08	358	-2,023	,044
	7.	186	4,12	1,03			
47.Sosyal Bilgiler dersinde grafik hazırlama ve grafik okuma yeteneklerim gelişti.	6.	174	3,95	1,04	358	,938	,349
	7.	186	4,12	1,03			

Tablo 3,3'ün devamı incelendiği zaman 'Olayların sürekli değişebileceğini fark ediyorum.' maddesinde 7.sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($P<0.05$). Bunun sebebi 7.sınıf öğrencilerinin somut dönemden soyut döneme geçmiş olmaları böyle bir sonucun çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Tablo 3.4: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Görüşleri

		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		\bar{X}
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1.	Yeni öğretim programıyla sarmal eğitim (4.5.6.7 konularının birbirini tamamlaması) uygulaması iyi olmuş	4	13,3	20	66,7	3	10	2	6,7	1	3,3	3,80
2.	Ünitelerin tarih, coğrafya diye ayrılmayıp çok yönlü işlenmesi	2	6,7	14	46,7	5	16,7	8	26,7	1	3,3	3,27
3.	Vatandaşlık dersinin kaldırılıp sosyal bilgiler içine alınması iyi olmuş	12	40,0	7	23,3	1	3,3	2	6,7	8	26,7	3,43
4.	İçeriğin fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	15	50,0	10	33,3	2	6,7	2	6,7	1	3,3	4,20
5.	Konulardan yüzeysel olarak bahsedilmesi öğrencileri araştırmaya	2	6,7	5	16,7	6	20,0	14	46,7	3	10,0	2,63
6.	Yeni programla birçok duyu organını hitap edilmektedir.	8	26,7	18	60,0	1	3,3	3	10,0	-	-	4,03
7.	Yeni programla bilgiler birbiri üzerine bina edilmektedir.	5	16,7	13	43,3	6	20,0	5	16,7	1	3,3	3,53
8.	Öğrencilere kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapılıyor.	3	10,0	12	40,0	6	20,0	9	30,0	-	-	3,30
9.	Öğretim programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor.	14	46,7	10	33,3	3	10,0	2	6,7	1	3,3	4,13
10.	Yeni öğretim programının konuları daha güncel ve hayatla daha	13	43,3	13	43,3	3	10,0	1	3,3	-	-	4,27
11.	6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nı programını zamanında	7	23,3	16	53,3	-	-	6	20,0	1	3,3	3,73
12.	7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim.	3	10,0	7	23,3	1	3,3	13	43,3	6	20,0	2,60
13.	Yeni bilgiler daha önce yapılmış bilgiler üzerine bina edilir.	8	26,7	18	60,0	1	3,3	3	10,0	-	-	4,03
14.	Programda bireysel ve bölgesel farklılıklar dikkate alınmamıştır.	5	16,7	19	63,3	4	13,3	2	6,7	-	-	3,90
15.	Sınıf mevcutlarının kalabalık olması programın uygulanmasını zorlaştırmaktadır	14	46,7	11	36,7	3	10,0	2	6,7	-	-	4,23

Tablo 3.4'e göre:'Yeni öğretim programıyla sarmal eğitim (4,5,6,7 konularının birbirini tamamlaması) uygulaması iyi olmuş' anket sorusuna öğretmenlerin % 13,3 (n=4)'ü tamamen katılırken, % 66,7 (n=20)'si katılmaktadır.

Katılmayanların oranı % 6,7 (n=2) ve hiç katılmayanların oranı da % 6,7 (n=2)'dir. Buna göre öğretmenlerin % 80 (n=24)'i sarmal anlayışı olumlu bulmaktadır.

'Ünitelerin tarih, coğrafya diye ayrılmayıp çok yönlü işlenmesi yerinde olmuş' sorusuna öğretmenlerin 6,7 (n=2)'si tamamen katılırken, % 46,7 (n=14)'si katılmaktadır. % 16,7 (n=5)'si kararsız kalırken, % 26,7 (n=8)'si katılmamakta ve % 3,3 (n=1)'ü hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerden ünitelerin tarih, coğrafya ve vatandaşlık gibi dağılmasını destekleyenlerin oranı daha yüksektir.

'Vatandaşlık dersinin kaldırılıp sosyal bilgiler içine alınması iyi olmuş' sorusuna öğretmenlerin % 40 (n=12)'i tamamen katılırken, % 23,3 (n=7)'ü de katılmaktadır. Öğretmenlerin % 3,3 (n=1)'ü kararsız kalırken, % 6,7 (n=2)'si katılmamakta ve % 26,7 (n=8)'si hiç katılmamaktadır. Vatandaşlık dersinin konularının Sosyal Bilgiler dersinin içerisine alınmasını öğretmenlerin büyük çoğunluğu desteklemektedir.

'İçeriğin fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır' sorusuna öğretmenlerin % 50 (n=15)'si tamamen katılırken, % 33,3 (n=10)'ü de katılmaktadır. Katılmayanların oranı % 6,7 (n=2) ve hiç katılmayanların oranı da % 3,3 (n=1)'tür. Öğretmenlerle yaptığımız yüz yüze görüşmelerde anketin 46. Sorusuna baktığımız zaman özellikle 7. Sınıf Öğretim Programının konularının çok geniş olduğunu ifade etmektedirler. Özellikle de Türk Tarihine Yolculuk ünitesini çok geniş bulmaktadırlar.

'Konulardan yüzeysel olarak bahsedilmesi öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir' sorusuna öğretmenlerin, % 6,7 (n=2)'si tamamen katılırken, % 16,7 (n=5)'si katılmaktadır. Kararsızların oranı da % 20 (n=6)'dir. Öğretmenlerin % 46,7 (n=14)'si katılmazken, % 10 (n=3)'ü da hiç katılmamaktadır. Bu konuda olumsuz düşünen öğretmenlerin oranı % 56,7 (n=17) iken olumlu düşünen öğretmenlerin oranı da % 23,3 (n=7)'tür.

'Yeni öğretim programıyla öğrencilerin birçok duyu organın hitap edilmektedir' sorusuna öğretmenlerin % 26,7 (n=8)'si çok olumlu bulurken, % 60 (n=18)'i olumlu bulmaktadır. Öğretmenlerin % 86,7'si yeni Sosyal Bilgiler öğretim programın öğrencilerin birçok duyu organına hitap ettiğini düşünmektedir ve öğretim programının amacına ulaştığı söylenebilir.

‘Yeni Sosyal Bilgiler Programı’yla bilgiler birbiri üzerine bina edilmektedir’ görüşüne öğretmenlerin % 16,7 (n=5)’si tamamen katılırken, % 43,3 (n=13)’ü de katılmaktadır. Öğretmenlerin % 20 (n=6)’si kararsız kalırken, % 16,7 (n=5)’si katılmıyor ve % 3,3 (n=1)’ü de hiç katılmamaktadır. Buna göre öğretmenlerin çoğunluğu bilgilerin birbiri üzerine inşa edildiğini düşünmektedir.

‘Öğrencilere kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapılıyor’ anket sorusuna öğretmenlerin % 10 (n=3)’ü tamamen katılırken, % 40 (n=13)’ü katılmaktadır. Kararsızlar % 20 (n=6) ve katılmayanların oranı da % 30 (n=9)’dur. Bu soruda öğretmenlerin yarısı kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapıldığını düşünmektedir.

‘Sosyal Bilgiler Öğretim Programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor’ sorusuna öğretmenlerin % 46,7 (n=14)’si tamamen katılırken, % 33,3 (n=10)’ü katılmaktadır. Öğretmenlerin % 10 (n=3)’ü kararsız kalırken, % 6,7 (n=2)’si katılmıyor ve % 3,3 (n=1)’ü de hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin % 80’i (n=24) konuları çok geniş bulmaktadır. Bu soruya verilen cevapla içeriğin fazla olması anket sorusuna verilen cevaplar benzerlik göstermektedir.

‘Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nın konuları daha güncel ve hayatla daha uyumludur’ sorusuna öğretmenlerin % 43,3 (n=13)’ü tamamen katılırken, % 43,3 (n=13)’ü de katılmaktadır ve öğretmenlerin sadece % 3,3’ü (n=1) katılmamaktadır. Öğretmenlerin çok büyük bir çoğunluğu yeni öğretim programı daha güncel ve hayata daha uyumlu bulmaktadırlar.

‘6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nı zamanında yetiştirebilmekteyim’ sorusuna öğretmenlerin % 23,3 (n=7)’ü tamamen katılırken, %53,3 (n=16)’ü de katılmaktadır. % 20 (n=6)’si katılmazken, 3,3 (n=1)’ü de hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu 6.sınıf öğretim programını zamanında yetiştirdiğini ifade etmektedir.

‘7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nı zamanında yetiştirebilmekteyim’ sorusuna öğretmenlerin % 10 (n=3)’ü tamamen katılırken, % 23,3 (n=7)’ü de katılmaktadır. % 3,3 (n=1)’ü kararsız kalırken, % 43,3 (n=13)’ü katılmamakta ve % 20 (n=6)’si de hiç katılmamaktadır. Öğretmenler 6.Sınıf Öğretim Programı’nı yetiştirirken 7. Sınıf Öğretim Programı’nı yetiştirememektedir. Yukarıdaki maddelerde de görüldüğü gibi 7. Sınıf Öğretim Programı çok geniş gelmektedir.

‘Yeni bilgiler daha önce yapılmış bilgiler üzerine bina edilir’ sorusuna öğretmenlerin % 26,7 (n=8)’si tamamen katılırken, % 60 (n=18)’i katılmaktadır. Öğretmenlerin % 13,3 (n=4)’ü kararsız kalırken, % 6,7 (n=2)’si katılmamaktadır. Öğretmenlerin tamamına yakını bilgilerin önceki bilgiler üzerine bina edildiğini düşünmektedir.

‘Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında bireysel ve bölgesel farklılıklar dikkate alınmamıştır’ sorusuna öğretmenlerin % 16,7 (n=5)’si tamamen katılırken, % 63,3 (n=19)’ü bu görüşe katılmaktadır. % 13,3 (n=4)’ü kararsız kalırken, % 6,7 (n=2)’si katılmamaktadır. Buna göre öğretmenlerin %80 (n=24)’i programda bireysel farklılıkların dikkate alınmadığını düşünmektedir.

‘Sınıf mevcutlarının kalabalık olması öğretim programın uygulanmasını zorlaştırmaktadır’ sorusuna öğretmenlerin % 46,7 (n=14)’si tamamen katılırken, % 36,7 (n=11)’si katılmaktadır. Öğretmenlerin % 10 (n=3)’ü kararsız kalırken, % 6,7 (n=2)’si bu görüşe katılmamaktadır. Öğretmenlerin % 83,3 (n=25)’ü sınıfların kalabalık olmasının programın uygulanmasını zorlaştırdığını düşünmektedir.

Tablo 3.4: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Görüşleri
(Devamı)

		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		\bar{X}
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
16.	Yeni öğretim programında Atatürkçülük konularına yeterince yer verilmemiş.	3	10,0	10	33,3	-	-	16	53,3	1	3,3	2,93
17.	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler kazanımları tam karşılamıyor.	7	23,3	19	63,3	2	6,7	2	6,7	-	-	4,03
18.	Okullarımızdaki teknolojik imkânlar etkinlikleri uygulamak için yeterlidir.	1	3,3	10	33,3	2	6,7	11	36,7	6	20,0	2,63
19.	Kazanımların gerçekleştirilmesi için kendim etkinlikler hazırlamaktayım.	7	23,3	18	60,0	-	-	4	13,3	1	3,3	3,87
20.	Milli Eğitim Bakanlığının kaynak CD'ler hazırlaması faydalı olacaktır.	17	56,7	11	36,7	1	3,3	1	3,3	-	-	4,47
21.	Yeni program öğrencilerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmektedir.	4	13,3	17	56,7	5	16,7	4	13,3	-	-	3,70
22.	Öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır.	4	13,3	16	53,3	7	23,3	3	10,0	-	-	3,70
23.	Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım.	15	50,0	14	46,7	1	3,3	-	-	-	-	4,47
24.	Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	2	6,7	23	76,7	2	6,7	3	10,0	-	-	3,80
25.	Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırır.	4	13,3	11	36,7	3	10,0	9	30,0	3	10,0	3,13
26.	Her öğrencinin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	3	10,0	18	60,0	5	16,7	4	13,3	-	-	3,67
27.	Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlarım.	2	6,7	18	60,0	2	6,7	8	26,7	-	-	3,47
28.	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	-	-	13	43,3	4	13,3	10	33,3	3	10,0	2,90
29.	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmektedirim.	2	6,7	14	46,7	3	10,0	9	30,0	2	6,7	3,17
30.	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	1	3,3	9	30,0	5	16,7	13	43,3	2	6,7	2,80

Tablo 3,4'ün devamı incelendiği zaman; 'Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler kazanımları tam karşılamıyor' sorusuna öğretmenlerin % 23,3 (n=7)'ü tamamen katılırken, % 63,3 (n=19)'ü katılmaktadır, % 6,7 (n=2)'si kararsız kalırken, % 6,7 (n=2)'si katılmamaktadır. Öğretmenlerin % 86,7 (n=26)'si öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin kazanımları tam karşılamadığını düşünmektedir.

‘Okullarımızdaki teknolojik imkânlar etkinlikleri uygulamak için yeterlidir’ sorusuna öğretmenlerin % 3,3 (n=1)’ü tamamen katılırken, % 33,3 (n=10)’ü katılmaktadır. % 6,7 (n=2)’si kararsız kalırken, % 36,7 (n= 11)’si katılmamakta ve % 20 (n=6)’si de hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerimizin yarısından fazlası okullarındaki teknolojik imkânların etkinlikleri uygulamak için yeterli olmadığını düşünmektedir.

‘Kazanımların gerçekleştirilmesi için kendim etkinlikler hazırlamaktayım’ sorusuna öğretmenlerin % 23,3 (n=7)’ü tamamen katılırken, % 60 (n=18)’i katılmaktadır. % 13,3 (n= 4)’ü katılmamakta ve % 3,3 (n=1)’ü de hiç katılmamaktadır. Buna göre öğretmenlerin % 83,3 (n=25)’ü kazanımların tam gerçekleşmesi için kendileri etkinlik hazırlamaktadır.

‘Milli Eğitim Bakanlığının kaynak CD’ler hazırlaması faydalı olacaktır’ sorusuna öğretmenlerin % 56,7 (n=17)’si tamamen katılırken, % 36,7 (n=11)’si katılmaktadır. % 3,3 (n=1)’ü kararsız kalırken, %3,3 (n=1)’ü katılmamaktadır. Buna göre öğretmenler öğrencilerin rahat bir şekilde ulaşabileceği kaynak CD’ler hazırlanmasının çok iyi olacağını düşünmektedir.

Yeni öğretim programıyla öğrencilerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmektedir’ sorusuna öğretmenlerin % 13,3 (n=4)’ü tamamen katılırken, % 56,7 (n=17)’si katılmaktadır. % 16,7 (n=5)’si kararsız kalırken , % 13,3 (n=4)’ü katılmamaktadır. Yeni öğretim programın ulaşmak istediklerinden birisi olan eleştirel düşünme ve yaratıcılık düşüncesinin öğrencilere kazandırdığını görmekteyiz.

‘Öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır’ sorusuna öğretmenlerin % 13,3 (n=4)’ü tamamen katılırken, % 53,3 (n=17)’ü katılmaktadır. %23,3 (n=5)’ü kararsız kalırken , % 10 (n=3)’u katılmamaktadır. Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı öğrencilerde işbirliğine dayalı öğrenmeyi artırmaktadır.

‘Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım’ sorusuna öğretmenlerin % 50 (n=15)’si tamamen katılırken, % 46,7 (n=17)’ si katılmakta ve % 3,3 (n=1)’ü kararsız kalmaktadır. Öğretmenler yazılı sınavlarda çok değişik soru tipleri kullanmaktadır.

‘Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım’ sorusuna öğretmenlerin % 6,7 (n=2)’si tamamen katılırken, % 76,7 (n=23)’si katılmaktadır. % 6,7 (n=2)’si

kararsız kalırken, % 10 (n=3)'ü katılmamaktadır. Yeni öğretim programın da sürecin değerlendirilmesi istenmekteydi ve öğretmenler bunu uygulamaktadırlar.

'Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır' sorusuna öğretmenlerin % 13,3 (n=4)'ü tamamen katılırken, % 36,7 (n=11)'si katılmaktadır. % 10 (n=3)'ü kararsız kalırken, % 30 (n=9)'u katılmamakta ve % 10 (n=3)'ü hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin yarısı performans ödevlerinin öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünmektedir. Öğrenciler de benzer soruya verdikleri cevapta performans ödevlerini yaparken konuları daha iyi öğrendiklerini ifade etmiştir.

'Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum' sorusuna öğretmenlerin % 10 (n=3)'ü tamamen katılırken, % 60 (n=18)'i katılmaktadır. % 16,7 (n=5)'si kararsız kalırken, % 13,3 (n=4)'ü katılmamaktadır. Öğretmenlerin % 70 (n=21)'i öğrencilerin ürün dosyası hazırlamasına yardım etmektedir.

'Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlarım' sorusuna öğretmenlerin % 6,7 (n=2)'si tamamen katılırken, % 60 (n=18)'i katılmaktadır. % 6,7 (n=2)'si kararsız kalırken, % 26,7 (n=8)'si katılmamaktadır. Öğretmenler anketler hazırlayarak öğrencilere öz değerlendirme yaptırdıklarını söylemişlerdir.

'Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum' sorusuna öğretmenlerin % 43,3 (n=13)'ü katılırken % 13,3 (n=4)'ü kararsız kalmıştır. % 33,3 (n=10)'ü katılmamakta ve % 10'u (n=3) hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerden öğrenci gözlem formu oluşturanlarla oluşturmayanların oranı birbirine eşittir.

'Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim' sorusuna öğretmenlerin % 6,7 (n=2)'si tamamen katılırken, % 46,7 (n=14)'si katılmaktadır. % 10 (n=3)'ü kararsız kalırken, % 30 (n=9)'u katılmamakta ve % 6,7 (n=2)'si hiç katılmamaktadır. Buna göre öğretmenlerin yarısından fazlası % 53,3 (n=16)'ü konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmektedir.

'Her öğrenci dersi anlayabiliyor' sorusuna öğretmenlerin, % 3,3 (n=1)'ü tamamen katılırken, % 30 (n=9)'u katılmaktadır. Kararsızların oranı da % 16,7 (n=5)'dir. Öğretmenlerin % 43,3 (n=14)'ü katılmazken, % 6,7 (n=2)'si hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin yarısı her öğrencinin dersi anlayamadığını düşünmektedir. Aynı soruya öğrenciler de her öğrencinin dersi anlayamadığını ifade etmektedir.

Tablo 3.4: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yönelik Görüşleri
(Devamı)

		Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		\bar{X}
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
31.	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	-	-	6	20,0	4	13,3	17	56,7	3	10,0	2,43
32.	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım	3	10,0	12	40,0	-	-	15	50,0	-	-	3,10
33.	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	3	10,0	20	66,7	1	3,3	6	20,0	-	-	3,67
34.	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	4	13,3	21	70,0	3	10,0	2	6,7	-	-	3,90
35.	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	24	80,0	6	20,0	-	-	-	-	-	-	4,80
36.	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	10	33,3	19	63,3	-	-	1	3,3	-	-	4,27
37.	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	18	60,0	7	23,3	-	-	2	6,7	3	10,0	4,17
38.	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	4	13,3	11	36,7	6	20,0	9	30,0	-	-	3,33
39.	Yeni programda hedef davranış yerine yapılandırmacı yaklaşım olması öğrencilerde daha üst düzeyde öğrenmelerini sağlamaktadır.	5	16,7	12	40,0	4	13,3	6	20,0	3	10,0	3,33
40.	Yeni program ile öğrenciler bilgilerini daha kolay transfer edebiliyorlar.	4	13,3	14	46,7	8	26,7	4	13,3	-	-	3,60
41.	Yeni program ile değerler ön plana çıkartılarak etkin bir vatandaş oluşturulmaya çalışılıyor.	5	16,7	18	60,0	4	13,3	3	10,0	-	-	3,83
42.	Yeni program ile kavramlar daha ön plana çıkartılarak kavramlar, öğrencilerin seviyesine göre kazandırılmaya çalışılıyor.	3	10,0	16	53,3	6	20,0	5	16,7	-	-	3,57
43.	Diğer dersler ve programlarla bir bütün olarak işlenmesi ile eşgüdüm sağlanmıştır.	4	13,3	12	40,0	10	33,3	3	10,0	1	3,3	3,50
44.	Yeni program ile hazırlanan ders kitapları içerik, şekil yönünden öğrencilerin daha çok ilgisini çekmektedir.	3	10,0	13	43,3	5	16,7	6	20,0	3	10,0	3,23
45.	Öğrenci başarısının yazılı ve sözlüleri dışında performansa göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünüyorum.	3	10,0	18	60,0	6	20,0	3	10,0	-	-	3,70

Tablo 3.4'ün devamı incelendiği zaman; 'Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum' sorusuna öğretmenlerin % 20 (n=6)'si katılırken, % 13,3 (n=4)'ü kararsız kalmıştır. % 56,7 (n=17)'si katılmamakta ve % 10 (n=3)'ü hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin üçte ikisi öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamamaktadır bunda etkinlikleri yetersiz görmeleri etkili olmaktadır.

'Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım' % 10 (n=3)'ü tamamen katılırken, % 40 (n=12)'i katılmakta ve %50 (n=15)'si katılmamaktadır. Öğretmenlerin yarısı araç gereç ve materyal hazırlarken yarısı hazırlamamaktadır.

'Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum' sorusuna öğretmenlerin % 10 (n=3)'ü tamamen katılırken, % 66,7 (n=20)'si katılmaktadır. % 3,3 (n=1)'ü kararsız kalırken, % 20 (n=6)'si katılmamaktadır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu % 76,7 (n=23)'si her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışmaktadır.

'Öğrencilerin araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir' sorusuna öğretmenlerin % 13,3 (n=4)'ü tamamen katılırken, % 70 (n=21)'i katılmaktadır. % 6,7 (n=2)'si kararsız kalırken,% 10 (n=3)'ü katılmamaktadır. Öğretmenlerin % 83,3'ü Yeni Öğretim Programı'nın öğrenciler de araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirdiğini düşünmektedir.

'Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır' sorusuna öğretmenlerin % 80 (n=24)'i tamamen katılırken, % 20 (n=6)'si katılmaktadır. Görüldüğü gibi öğretmenlerin tamamı Sosyal Bilgiler ders saatini yetersiz bulmaktadırlar.

'Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim' sorusuna öğretmenlerin % 33,3 (n=10)'ü tamamen katılırken, % 63,3 (n=19)'ü katılmakta ve % 3,3 (n=1)'ü katılmamaktadır. Öğretmenlerin tamamına yakını derslerde aktif öğrenme yöntemlerine ağırlık vermektedir.

'Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır' sorusuna öğretmenlerin % 60 (n=18)'i tamamen katılırken, % 23,3 (n=7)'ü katılmaktadır. % 6,7 (n=2)'si katılmazken, % 10 (n=3)'ü hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu tarih konularının çok yüzeysel olmasının öğrenilmesini zorlaştırdığını düşünmektedir.

‘Yeni öğretim programında birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir’ sorusuna öğretmenlerin % 13,3 (n=4)’ü tamamen katılırken, % 36,7 (n=14)’si katılmaktadır. % 20’si (n=6) kararsız kalırken, % 30 (n=9)’u katılmamaktadır. Öğretmenlerin yarısı yeni öğretim programında birinci el kaynaklara daha fazla yer verildiğini düşünmektedir.

‘Yeni öğretim programında hedef davranış yerine yapılandırmacı yaklaşım olması öğrencilerin daha üst düzeyde öğrenmelerini sağlamaktadır’ sorusuna öğretmenlerin % 16,7 (n=5)’si tamamen katılırken, % 40 (n=12)’i katılmaktadır. % 13,3 (n=4)’ü kararsız kalırken, % 20 (n=6)’si katılmamakta ve % 10 (n=3)’ü hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin % 56,7 (n=17)’si yeni Öğretim Programı’nda hedef davranış yerine yapılandırmacı yaklaşım olması öğrencilerde daha üst düzeyde öğrenmelerini sağladığını düşünmektedir.

‘Yeni öğretim programıyla öğrenciler bilgilerini daha kolay transfer edebiliyorlar’ sorusuna öğretmenlerin % 13,3 (n=4)’ü tamamen katılırken, % 36,7 (n=14)’si katılmaktadır. % 26,7(n=8)’si kararsız kalırken,%3,3 (n=4)’ü katılmamaktadır. Öğretmenlerin % 60 (n=18)’i öğrencilerin bilgilerini daha kolay transfer edebildiklerini düşünmektedir.

‘Yeni öğretim programında değerler ön plana çıkartılarak etkin bir vatandaş oluşturulmaya çalışılıyor’ sorusuna öğretmenlerin % 16,7 (n=5)’si tamamen katılırken, % 60 (n=18)’i katılmaktadır. % 13,3 (n=4)’ü kararsız kalırken, % 10 (n=3)’u hiç katılmamaktadır. Yeni öğretim programında etkin vatandaş oluşturulması isteniyordu öğretmenler de %76,7 (n=23)’si oranında bunu kabul etmektedirler.

‘Yeni öğretim programında kavramlar daha ön plana çıkartılarak kavramlar, öğrencilerin seviyesine göre kazandırılmaya çalışılıyor’ sorusuna öğretmenlerin % 10 (n=3)’u tamamen katılırken, % 53,3 (n=16)’ü katılmaktadır, % 20 (n=6)’si kararsız kalırken, % 16,7 (n=5)’si katılmamaktadır.

‘Diğer dersler ve programlarla bir bütün olarak işlenmesi ile eşgüdüm sağlanmıştır’ sorusuna öğretmenlerin % 13,3 (n=4)’ü tamamen katılırken, % 40 (n=12)’i katılmaktadır. % 33,3 (n=10)’ü kararsız kalırken, % 10 (n=3)’u katılmamakta ve % 3,3 (n=1)’ü hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin yarısından fazlası diğer derslerle eşgüdüm sağlandığını düşünmektedir.

‘Yeni öğretim programıyla hazırlanan ders kitapları içerik, şekil yönünden öğrencilerin daha çok ilgisini çekmektedir’ sorusuna öğretmenlerin % 10 (n=3)’u tamamen katılırken, % 43,3 (n=13)’ü katılmaktadır. % 16,7 (n=5)’si kararsız kalırken, % 20 (n=6)’si katılmamakta ve % 10 (n=3)’u hiç katılmamaktadır. Öğretmenlerin yarısından fazlası ders kitaplarını içerik, şekil yönünden öğrencilerin daha çok ilgisini çektiğini düşünmektedir.

‘Öğrenci başarısının yazılı ve sözlüler dışında performansa göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünüyorum’ sorusuna öğretmenlerin % 10 (n=3)’u tamamen katılırken, % 60 (n=16)’ı katılmaktadır % 20 (n=6)’si kararsız kalırken, % 10 (n=3)’u katılmamaktadır. Öğretmenlerin % 70 (n=21)’i öğrenci başarısının yazılı ve sözlüler dışında performansa göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünmektedir.

Anketteki 46. soruda öğretmenlerin programla ilgili başka görüşlerini sorduğumuzda aldığımız cevapları belli başlıklar halinde şöyle toplayabiliriz:

- Üniteler arasında geçişler çok hızlı olmakta ve öğrenciler konuyla bağlantı kurmakta zorlanmaktadır.
- Tarih konuları ünitelere çok sıkıştırılmış ve bundan dolayı konular tam anlaşılammamaktadır.
- Derslerde kırtasiyecilik çok ön plana çıkmakta ve sosyo- ekonomik durumu yetersiz olan okullarda etkinlikleri yapmakta zorlanılmaktadır.
- Öğretmenler Sosyal Bilgiler dersine ait bir dersliğin olmasını istemektedirler.

Toplumlar yetiştirdiği insanlarla hayatlarına devam eder. Bu sebeptendir ki; nitelikli insanlar tükendiği zaman da toplumda biter. Nitekim hâkim milletlerle mahkûm milletler arasındaki tek fark bir avuç yetişmiş insandır.

3.3. ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE FARKLILIĞI

Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre Sosyal Bilgiler programıyla ilgili hedeflenen kazanımlara ulaşma düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplarda anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesine yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre hedeflenen kazanımları kazanma düzeyine ilişkin görüşlerde $p=.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 3.5: Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığının t Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Yeni programla sarmal eğitim(4.5.6.7 konularının birbirini tamamlaması) uygulaması iyi olmuş.	Bay	18	3,55	1,04	28	-1,935	,063
	Bayan	12	4,16	,39			
Ünitelerin tarih, coğrafya diye ayrılmayıp çok yönlü işlenmesi yerinde olmuş.	Bay	18	3,22	1,00	28	-,280	,782
	Bayan	12	3,33	1,15			
Vatandaşlık dersinin kaldırılıp sosyal bilgiler içine alınması iyi olmuş.	Bay	18	3,00	1,78	28	-1,777	,086
	Bayan	12	4,08	1,37			
İçeriğin fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,22	1,17	28	,138	,891
	Bayan	12	4,17	,93			
Konulardan yüzeysel olarak bahsedilmesi öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Bay	18	2,78	1,16	28	,879	,387
	Bayan	12	2,42	,99			
Yeni programla birçok duyu organına hitap edilmektedir.	Bay	18	3,88	1,02	28	-1,146	,262
	Bayan	12	4,25	,45			
Yeni programla bilgiler birbiri üzerine bina edilmektedir.	Bay	18	3,27	1,17	28	-1,642	,112
	Bayan	12	3,91	,79			
Öğrencilere kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapılıyor.	Bay	18	3,22	1,06	28	-504	,618
	Bayan	12	3,41	,99			
Öğretim programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor.	Bay	18	4,05	1,16	28	-479	,636
	Bayan	12	4,25	,96			
Yeni Öğretim Programının konuları daha güncel ve hayatla daha uyumludur.	Bay	18	4,33	,84	28	,563	,578
	Bayan	12	4,16	,71			
6. Sınıf Öğretim Programını zamanında yetiştirebilmekteyim.	Bay	18	3,66	1,28	28	-386	,703
	Bayan	12	3,83	,93			
7. Sınıf Öğretim Programını zamanında yetiştirebilmekteyim.	Bay	18	2,44	1,38	28	-780	,442
	Bayan	12	2,83	1,26			
Yeni bilgiler daha önce yapılmış bilgiler üzerine bina edilir.	Bay	18	3,94	,99	28	-,695	,493
	Bayan	12	4,16	,58			
Programda bireysel ve bölgesel farklılıklar dikkate alınmamıştır.	Bay	18	3,94	,72	28	,387	,702
	Bayan	12	3,83	,83			
Sınıf mevcutlarının kalabalık olması programın uygulanmasını zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,22	,87	28	-,082	,936
	Bayan	12	4,25	,96			
Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler kazanımları tam karşılamıyor.	Bay	18	4,22	,73	28	1,711	,098
	Bayan	12	3,75	,75			
Okullarımızdaki teknolojik imkânlar etkinlikleri uygulamak için yeterlidir.	Bay	18	2,38	1,24	28	-1,334	,193
	Bayan	12	3,00	1,20			
Kazanımların gerçekleştirilmesi için kendim etkinlikler hazırlamaktayım.	Bay	18	3,77	1,06	28	-,566	,576
	Bayan	12	4,00	1,04			

Milli Eğitim Bakanlığının kaynak CD'ler hazırlaması faydalı olacaktır.	Bay	18	4,50	,61	28	,301	,765																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	4,41	,90				Yeni program öğrencilerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,77	,87	28	,588	,561	Bayan	12	3,58	,90	Öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır.	Bay	18	3,66	,84	28	-,263	,795	Bayan	12	3,75	,86	Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım.	Bay	18	4,44	,61	28	-,257	,799	Bayan	12	4,50	,52	Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	Bay	18	3,72	,89	28	-,724	,475	Bayan	12	3,91	,28	Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Bay	18	3,27	1,44	28	,752	,459	Bayan	12	2,91	,99	Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	Bay	18	3,55	,78	28	-,879	,387	Bayan	12	3,83	,93	Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	Bay	18	3,44	1,04	358	358	,380	Bayan	12	3,50	,90	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690	Bayan	12	3,00	1,12	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732
Yeni program öğrencilerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,77	,87	28	,588	,561																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,58	,90				Öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır.	Bay	18	3,66	,84	28	-,263	,795	Bayan	12	3,75	,86	Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım.	Bay	18	4,44	,61	28	-,257	,799	Bayan	12	4,50	,52	Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	Bay	18	3,72	,89	28	-,724	,475	Bayan	12	3,91	,28	Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Bay	18	3,27	1,44	28	,752	,459	Bayan	12	2,91	,99	Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	Bay	18	3,55	,78	28	-,879	,387	Bayan	12	3,83	,93	Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	Bay	18	3,44	1,04	358	358	,380	Bayan	12	3,50	,90	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690	Bayan	12	3,00	1,12	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75								
Öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır.	Bay	18	3,66	,84	28	-,263	,795																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,75	,86				Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım.	Bay	18	4,44	,61	28	-,257	,799	Bayan	12	4,50	,52	Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	Bay	18	3,72	,89	28	-,724	,475	Bayan	12	3,91	,28	Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Bay	18	3,27	1,44	28	,752	,459	Bayan	12	2,91	,99	Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	Bay	18	3,55	,78	28	-,879	,387	Bayan	12	3,83	,93	Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	Bay	18	3,44	1,04	358	358	,380	Bayan	12	3,50	,90	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690	Bayan	12	3,00	1,12	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																				
Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım.	Bay	18	4,44	,61	28	-,257	,799																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	4,50	,52				Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	Bay	18	3,72	,89	28	-,724	,475	Bayan	12	3,91	,28	Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Bay	18	3,27	1,44	28	,752	,459	Bayan	12	2,91	,99	Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	Bay	18	3,55	,78	28	-,879	,387	Bayan	12	3,83	,93	Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	Bay	18	3,44	1,04	358	358	,380	Bayan	12	3,50	,90	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690	Bayan	12	3,00	1,12	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																
Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	Bay	18	3,72	,89	28	-,724	,475																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,91	,28				Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Bay	18	3,27	1,44	28	,752	,459	Bayan	12	2,91	,99	Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	Bay	18	3,55	,78	28	-,879	,387	Bayan	12	3,83	,93	Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	Bay	18	3,44	1,04	358	358	,380	Bayan	12	3,50	,90	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690	Bayan	12	3,00	1,12	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																												
Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Bay	18	3,27	1,44	28	,752	,459																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	2,91	,99				Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	Bay	18	3,55	,78	28	-,879	,387	Bayan	12	3,83	,93	Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	Bay	18	3,44	1,04	358	358	,380	Bayan	12	3,50	,90	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690	Bayan	12	3,00	1,12	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																								
Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	Bay	18	3,55	,78	28	-,879	,387																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,83	,93				Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	Bay	18	3,44	1,04	358	358	,380	Bayan	12	3,50	,90	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690	Bayan	12	3,00	1,12	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																				
Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	Bay	18	3,44	1,04	358	358	,380																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,50	,90				Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690	Bayan	12	3,00	1,12	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																
Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Bay	18	2,83	1,09	28	-,403	,690																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,00	1,12				Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105	Bayan	12	2,75	1,21	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																												
Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Bay	18	3,44	1,04	28	1,674	,105																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	2,75	1,21				Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838	Bayan	12	2,75	,96	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																								
Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Bay	18	2,83	1,15	28	,207	,838																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	2,75	,96				Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641	Bayan	12	2,33	,98	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																				
Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Bay	18	2,50	,92	28	,472	,641																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	2,33	,98				Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571	Bayan	12	3,25	1,13	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																																
Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Bay	18	3,00	1,18	28	-,574	,571																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,25	1,13				Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694	Bayan	12	3,75	,86	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																																												
Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Bay	18	3,61	,97	28	-,398	,694																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,75	,86				Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094	Bayan	12	4,16	,38	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																																																								
Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Bay	18	3,72	,82	28	-1,732	,094																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	4,16	,38				Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491	Bayan	12	4,75	,45	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																																																																				
Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Bay	18	4,83	,38	28	,543	,491																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	4,75	,45				Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910	Bayan	12	4,25	,45	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																																																																																
Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Bay	18	4,27	,75	28	,115	,910																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	4,25	,45				Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000	Bayan	12	4,16	1,33	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																																																																																												
Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Bay	18	4,16	1,38	28	0,000	1,000																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	4,16	1,33				Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																																																																																																								
Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Bay	18	3,38	1,24	28	,346	,732																																																																																																																																																																																																																				
	Bayan	12	3,25	,75																																																																																																																																																																																																																							

Yeni programda hedef davranış yerine yapılandırıcı yaklaşım olması öğrencilerde daha üst düzeyde öğrenmelerini sağlamaktadır.	Bay	18	3,22	1,39	28	-581	,566
	Bayan	12	3,50	1,08			
Yeni program ile öğrenciler bilgilerini daha kolayca transfer edebiliyorlar.	Bay	18	3,44	,98	28	-1,174	,250
	Bayan	12	3,83	,71			
Yeni program ile değerler ön plana çıkartılarak etkin bir vatandaş oluşturulmaya çalışılıyor.	Bay	18	3,66	,97	28	-1,360	,185
	Bayan	12	4,08	,51			
Yeni program ile kavramlar daha ön plana çıkartılarak kavramlar, öğrencilerin seviyesine göre kazandırılmaya çalışılıyor.	Bay	18	3,38	,97	28	-1,347	,189
	Bayan	12	3,53	,71			
Diğer dersler ve programlarla bir bütün olarak işlenmesi ile eşgüdüm sağlanmıştır.	Bay	18	3,33	1,08	28	-1,155	,258
	Bayan	12	3,75	,75			
Yeni program ile hazırlanan ders kitapları içerik, şekil yönünden öğrencilerin daha çok ilgisini çekmektedir.	Bay	18	3,11	1,32	28	-,680	,502
	Bayan	12	3,41	,99			
Öğrenci başarısının yazılı ve sözlüler dışında performansa göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünüyorum.	Bay	18	3,50	,85	28	-1,748	,091
	Bayan	12	4,00	,60			
Yeni Öğretim Programında Atatürkçülük konularına yeterince yer verilmemiştir.	Bay	18	3,05	1,25	28	,676	,505
	Bayan	12	2,75	1,13			

Yeni Sosyal Bilgiler 6. ve 7. Sınıflar Öğretim Programına yönelik öğretmen görüşlerini cinsiyet farkına göre incelediğimiz zaman; bay ve bayan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($P>0.05$).

3.4. ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİNE KATILIP KATILMAMALARINA GÖRE GÖRÜŞLERİ

Öğretmenlerin yeterli hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılıp katılmamalarına göre öğretim programıyla ilgili hedeflenen kazanımlara ulaşma düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplarda anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesine yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre, Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim değişkenine göre hedeflenen kazanımları edinme düzeyine ilişkin görüşlerde $p=.05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 3.6: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılıp Katılmamalarına Göre t Testi Sonuçları

Maddeler		n	\bar{X}	S	sd	t	p
1. Yeni programla sarmal eğitim(4.5.6.7 konularının birbirini tamamlaması) uygulaması iyi olmuş	Evet	5	3,6000	,89443	28	-,546	,590
	Hayır	25	3,8400	,89815			
2. Ünitelerin tarih ve coğrafya diye ayrılmayıp çok yönlü işlenmesi yerinde olmuş	Evet	5	3,4000	,89443	28	,307	,761
	Hayır	25	3,2400	1,09087			
3. Vatandaşlık dersinin kaldırılıp Sosyal Bilgiler dersi içine alınması iyi olmuş	Evet	5	2,8000	1,78885	28	-,912	,369
	Hayır	25	3,5600	1,68523			
4. İçeriğin fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır	Evet	5	3,4000	1,81659	28	-1,927	,064
	Hayır	25	4,3600	,81035			
5. Konulardan yüzeysel olarak bahsedilmesi öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Evet	5	2,6000	1,14018	28	-,073	,942
	Hayır	25	2,6400	1,11355			
6. Yeni programla birçok duyu organın hitap edilmektedir.	Evet	5	3,8000	1,09545	28	-,666	,511
	Hayır	25	4,0800	,81240			
7. Yeni programla bilgiler birbiri üzerine bina edilmektedir	Evet	5	3,8000	1,09545	28	,601	,552
	Hayır	25	3,4800	1,08474			
8. Öğrencilere kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapılıyor.	Evet	5	2,6000	,89443	28	-,1735	,094
	Hayır	25	3,4400	1,00333			
9. Öğretim programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor.	Evet	5	3,2000	1,30384	28	-2,276	,031
	Hayır	25	4,3200	,94516			
10. Yeni Öğretim Programı'nın konuları daha güncel ve hayatla daha uyumludur.	Evet	5	3,6000	1,14018	28	-2,267	,035
	Hayır	25	4,4000	,64550			
11. 6.Sınıf Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim	Evet	5	2,6000	1,34164	28	-2,675	,012
	Hayır	25	3,9600	,97809			
12. 7. Sınıf Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim.	Evet	5	1,8000	,44721	28	-1,507	,143
	Hayır	25	2,7600	1,39284			
13. Yeni bilgiler daha önce yapılmış bilgiler üzerine bina edilir.	Evet	5	3,8000	1,09545	28	-,666	,511
	Hayır	25	4,0800	,81240			
14. Programda bireysel ve bölgesel farklılıklar dikkate alınmamıştır.	Evet	5	3,4000	,89443	28	-1,662	,108
	Hayır	25	4,0000	,70711			
15. Sınıf mevcutlarının kalabalık olması programın uygulanmasını zorlaştırmaktadır.	Evet	5	4,4000	,54772	28	,448	,657
	Hayır	25	4,2000	,95743			

Tablo 3.6 incelendiği zaman; 'Öğretim programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor.' maddesinde yeterli hizmet içi eğitim almayan öğretmenler öğretim programını geniş bulurken, hizmet içi eğitime katılan öğretmenler geniş bulmamaktadır.

Bu görüşün ortaya çıkmasında hizmet içi eğitim faaliyetine katılan öğretmenlerin kendilerine daha fazla güvenmeleri etkili ve başarabileceklerine inanmaları etkili olmuş olabilir.

‘Yeni öğretim programın konuları daha güncel ve hayatla daha uyumludur.’ maddesinde hizmet içi eğitim almayan öğretmenler güncel bulurken hizmet içi eğitim alan öğretmenler yetersiz bulmaktadır. Bu görüşün ortaya çıkmasında hizmet içi eğitim almayan öğretmenlerin daha farklı konuların da alınabileceğini düşünmeleri etkili olmuş olabilir.

‘6. sınıf öğretim programını zamanında yetiştirebilmekteyim.’ maddesinde yeterli hizmet içi eğitim almayan öğretmenler zamanında yetiştirmekte zorlanmaktadır. Böyle bir sonucu öğretmenlerin ayrıntıya fazla girmeleri etkili olmuş olabilir.

Tablo 3.6: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılıp Katılmamalarına Göre t Testi Sonuçları (Devamı)

Maddeler		n	\bar{X}	S	sd	t	p
16. Yeni Öğretim Programı’nda Atatürkçülük konularına yeterince yer verilmemiş.	Evet	5	3,0000	1,41421	28	,134	,895
	Hayır	25	2,9200	1,18473			
17. Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler kazanımları tam karşılamıyor.	Evet	5	3,2000	1,09545	28	-3,019	,005
	Hayır	25	4,2000	,57735			
18. Okullarımızdaki teknolojik imkanlar etkinlikleri uygulamak için yeterlidir.	Evet	5	3,4000	,89443	28	1,544	,134
	Hayır	25	2,4800	1,26227			
19. Kazanımların gerçekleştirilmesi için kendim etkinlikler hazırlamaktayım.	Evet	5	4,0000	,00000	28	,309	,760
	Hayır	25	3,8400	1,43310			
20. Milli Eğitim Bakanlığının kaynak CD’ler hazırlaması faydalı olacaktır.	Evet	5	4,2000	,44721	28	-,891	,380
	Hayır	25	4,5200	,77028			
21. Yeni program öğrencilerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmektedir.	Evet	5	3,2000	,83666	28	-1,421	,166
	Hayır	25	3,8000	,86603			
22. Öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır.	Evet	5	3,6000	,89443	28	-,288	,775
	Hayır	25	3,7200	,84261			
23. Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanılmaktayım.	Evet	5	4,4000	,54772	28	-,281	,781
	Hayır	25	4,4800	,58595			
24. Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	Evet	5	4,0000	,00000	28	,679	,502
	Hayır	25	3,7600	,77889			

25. Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Evet	5	2,6000	1,51658	28	-1,022	,316
	Hayır	25	3,2400	1,23423			
26. Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	Evet	5	3,8000	,44721	28	,381	,706
	Hayır	25	3,6400	,90738			
27. Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlarım.	Evet	5	3,6000	,89443	28	,330	,744
	Hayır	25	3,4400	1,00333			
28. Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Evet	5	3,4000	1,34164	28	1,125	,270
	Hayır	25	2,8000	1,04083			
29. Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	Evet	5	3,8000	1,09545	28	1,373	,181
	Hayır	25	3,0400	1,13578			
30. Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Evet	5	2,8000	,83666	28	,000	1,000
	Hayır	25	2,8000	1,11803			

Tablo 3.7 incelendiği zaman; ‘Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler kazanımları tam karşılamıyor.’ maddesinde hizmet içi eğitim almayan öğretmenler yeterli bulurken hizmet içi eğitim alan öğretmenler yetersiz bulmaktadır. Öğretmenler kazanımları yeterli görmediklerini ve etkinlik hazırladıklarını ifade etmişlerdi. Bu sonucun ortaya çıkmasında, öğretmenlerin derslerde öğrencilerinin durumlarını gözlemleyerek onların ihtiyaçlarını daha iyi tespit etmiş olmalarıdır.

Tablo 3.6: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılıp Katılmamalarına Göre t Testi Sonuçları (Devamı)

Maddeler		n	\bar{X}	S	sd	t	p
31. Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Evet	5	2,2000	,44721	28	-,604	,550
	Hayır	25	2,4800	1,00499			
32. Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım	Evet	5	3,2000	1,09545	28	,209	,836
	Hayır	25	3,0800	1,18743			
33. Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Evet	5	4,2000	,44721	28	1,443	,160
	Hayır	25	3,5600	,96090			
34. Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Evet	5	4,2000	,44721	28	1,033	,310
	Hayır	25	3,8400	,74610			
35. Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Evet	5	4,8000	,44721	28	,000	1,000
	Hayır	25	4,8000	,40825			
36. Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Evet	5	4,0000	,00000	28	-1,022	,316
	Hayır	25	4,3200	,69401			
37. Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Evet	5	3,2000	1,64317	28	-1,836	,077
	Hayır	25	4,3600	1,22066			
38. Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Evet	5	3,4000	,89443	28	,151	,881
	Hayır	25	3,2000	1,10755			
39. Yeni programda hedef davranış yerine yapılandırıcı yaklaşım olması öğrencilerde daha üst düzeyde öğrenmelerini sağlamaktadır.	Evet	5	3,2000	1,30384	28	-,253	,802
	Hayır	25	3,3600	1,28712			
40. Yeni program ile öğrenciler bilgilerini daha kolayca transfer edebiliyorlar.	Evet	5	3,2000	,83666	28	-1,099	,281
	Hayır	25	3,6800	,90000			
41. Yeni program ile değerler ön plana çıkartılarak etkin bir vatandaş oluşturulmaya çalışılıyor.	Evet	5	3,4000	,89443	28	-1,287	,209
	Hayır	25	3,9200	,81420			
42. Yeni program ile kavramlar daha ön plana çıkartılarak kavramlar, öğrencilerin seviyesine göre kazandırılmaya çalışılıyor.	Evet	5	3,4000	,89443	28	-,448	,657
	Hayır	25	3,6000	,91287			
43. Diğer dersler ve programlarla bir bütün olarak işlenmesi ile eşgüdüm sağlanmıştır.	Evet	5	3,2000	1,30384	28	-,749	,460
	Hayır	25	3,5600	,91562			
44. Yeni program ile hazırlanan ders kitapları içerik, şekil yönünden öğrencilerin daha çok ilgisini çekmektedir.	Evet	5	2,6000	1,51658	28	-1,315	,199
	Hayır	25	3,3600	1,11355			
45. Öğrenci başarısının yazılı ve sözlüler dışında performansla göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünüyorum.	Evet	5	3,6000	,89443	28	-,303	,764
	Hayır	25	3,7200	,79162			

Yeterli hizmet içi eğitim faaliyet aldığını söyleyen öğretmenler verdiği cevapların ortalaması daha düşük, yeterli hizmet içi eğitim almadığını düşünenlerin verdiği cevapların ortalaması daha yüksektir. Yeterli hizmet içi eğitim faaliyet aldığını söyleyen öğretmenler programa daha eleştirel gözle bakmakta ve eksiklikleri olduğunu düşünürken yeterli hizmet içi eğitim almadığını düşünenler programı daha olumlu bulmaktadırlar. Bu görüşün ortaya çıkmasında öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerinde öğrendiklerini uygulamak istemeleri etkili olmuş olabilir.

Her sanatkârın mahareti ortaya koyduğu eserden anlaşılır, çünkü eğitimcilik insan yetiştirme sanatıdır. Eğitimde başarılı olmanın temel şartı sevilen bir eğitimci olmaktır. Eğitimcinin kendini sevdirmesi için mesleğini sevmesi, öğrencilerle diyalogunun iyi olması ve gelişmeleri takip etmesi gerekir.

3.5. ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE GÖRÜŞLERİ

Öğretmenlerin kıdem değişkenine göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'yla ilgili hedeflenen kazanımlara ulaşma düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplarda anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesine yönelik yapılan analiz sonuçlarında, öğretmenlerin kıdem değişkenine göre hedeflenen kazanımları kazanma düzeyine ilişkin görüşlerde, $p=.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 3.7: Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Maddeler		n	\bar{X}	Ss	F	p
Yeni programla sarmal eğitim (4,5,6,7 konularının birbirini tamamlaması) uygulaması iyi olmuş.	1-5	3	3,3333	2,08167	,437	,818
	6-10	8	4,1250	,83452		
	11-15	14	3,7143	,72627		
	16-20	2	3,5000	,70711		
	21-25	2	4,0000	,00000		
	26- +	1	4,0000	.		
Ünitelerin tarih, coğrafya diye ayrılmayıp çok yönlü işlenmesi yerinde olmuş.	1-5	3	3,6667	1,5273	2,672	,047
	6-10	8	3,8750	,83452		
	11-15	14	2,9286	,91687		
	16-20	2	3,0000	,00000		
	21-25	2	4,0000	,00000		
	26- +	1	1,0000	.		
Vatandaşlık dersinin kaldırılıp sosyal bilgiler içine alınması iyi olmuş.	1-5	3	4,6667	,57735	,789	,568
	6-10	8	3,2500	1,75255		
	11-15	14	3,5714	1,74154		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	3,0000	2,82843		
	26- +	1	1,0000	.		

İçeriğin fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	1-5	3	4,6667	,57735	,916	,487
	6-10	8	3,8750	,99103		
	11-15	14	4,0000	1,24035		
	16-20	2	5,0000	,000000		
	21-25	2	5,0000	0,00000		
	26- +	1	5,0000			
Konuların yüzeysel olarak işlenmesi öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	1-5	3	1,6667	,57735	1,174	,351
	6-10	8	2,5000	,92582		
	11-15	14	3,0714	1,26881		
	16-20	2	2,5000	,70711		
	21-25	2	2,0000	,00000		
	26- +	1	2,0000			
Yeni programla birlikte birçok duyu organına hitap edilmektedir.	1-5	3	4,6667	,57735	3,013	,030
	6-10	8	4,2500	,46291		
	11-15	14	3,8571	,86444		
	16-20	2	2,5000	,70711		
	21-25	2	4,5000	,70711		
	26- +	1	5,0000			
Yeni programda bilgiler birbiri üzerine bina edilmektedir.	1-5	3	3,0000	2,00000	,682	,642
	6-10	8	3,8750	,99103		
	11-15	14	3,5714	,85163		
	16-20	2	2,5000	70711		
	21-25	2	4,5000	2,12132		
	26- +	1	4,0000			
Öğrencilere kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapılıyor.	1-5	3	3,6667	1,52753	1,532	,217
	6-10	8	2,6250	,91613		
	11-15	14	3,4286	,93761		
	16-20	2	4,5000	,70711		
	21-25	2	3,5000	,70711		
	26- +	1	3,0000			
Öğretim programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor.	1-5	3	3,0000	2,00000	1,165	,355
	6-10	8	4,2500	,70711		
	11-15	14	4,0714	1,07161		
	16-20	2	4,5000	,70711		
	21-25	2	5,0000	,00000		
	26- +	1	5,0000			
Yeni Öğretim Programı'nın konuları daha güncel ve hayatla daha uyumludur.	1-5	3	4,3333	1,15470	,600	,700
	6-10	8	4,2500	,70711		
	11-15	14	4,1429	,86444		
	16-20	2	4,0000	,00000		
	21-25	2	5,0000	,00000		
	26- +	1	5,0000			
6.Sınıf Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim.	1-5	3	3,3333	2,08167	,390	,851
	6-10	8	3,7500	1,16496		
	11-15	14	3,7857	1,05090		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	4,5000	,70711		
	26- +	1	4,0000			

7. Sınıf Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim.	1-5	3	2,0000	1,73205	,310	,902
	6-10	8	2,6250	1,50594		
	11-15	14	2,6429	1,27745		
	16-20	2	2,5000	,70711		
	21-25	2	2,5000	2,12132		
	26- +	1	4,0000			
Yeni bilgilerin daha önce yapılmış bilgiler üzerine bina edilmesi sağlanmıştır.	1-5	3	3,6667	1,52753	,943	,471
	6-10	8	4,2500	,46291		
	11-15	14	3,7857	,89258		
	16-20	2	4,5000	,70711		
	21-25	2	4,5000	,70711		
	26- +	1	5,0000			
Programda bireysel ve bölgesel farklılıklar dikkate alınmamıştır.	1-5	3	4,0000	1,00000	,832	,540
	6-10	8	3,8750	,35355		
	11-15	14	3,7143	,91387		
	16-20	2	4,5000	,70711		
	21-25	2	4,0000	,000000		
	26- +	1	5,0000			
Sınıf mevcutlarının kalabalık olması programın uygulanmasını zorlaştırmaktadır.	1-5	3	3,6667	1,15470	1,788	,153
	6-10	8	4,5000	,75593		
	11-15	14	4,2143	,80178		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	5,0000	,00000		
	26- +	1	5,0000			

Tablo 3.7 incelendiği zaman; 'Ünitelerin tarih, coğrafya diye ayrılmayıp çok yönlü işlenmesi yerinde olmuş' ve 'Yeni programla birlikte birçok duyu organına hitap edilmektedir.' maddelerinde kıdemi yeni öğretmenlerle mesleğinde 15- 25 yılları arasında olan öğretmenler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farkın ortaya çıkmasında kıdeminde yeni olan öğretmenlerin yeniliğe daha açık olmaları, kendilerin geliştirme çabaları ve yeni bilgi birikimleriyle donatılmış olmaları etkili olabilir.

Tablo 3.7: Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (Devamı)

Maddeler		n	\bar{X}	Ss	F	P
Yeni Öğretim Programı'nda Atatürkçülük konularına yeterince yer verilmemiştir	1-5	3	2,6667	1,15470	,721	,614
	6-10	8	3,1250	1,24642		
	11-15	14	2,7143	1,20439		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	3,0000	1,41421		
	26- +	1	5,0000			
Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler kazanımları tam karşılamamaktadır.	1-5	3	3,6667	,57735	,260	,931
	6-10	8	4,0000	1,06904		
	11-15	14	4,0714	,73005		
	16-20	2	4,5000	,70711		
	21-25	2	4,0000	,00000		
	26- +	1	4,0000			
Okullarımızdaki teknolojik imkânlar etkinlikleri uygulamak için yeterlidir.	1-5	3	3,0000	1,73205	,501	,772
	6-10	8	2,7500	1,38873		
	11-15	14	2,6429	21,21754		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	2,0000	,00000		
	26- +	1	1,0000			
Kazanımların gerçekleştirilebilmesi için kendim etkinlikler hazırlamaktayım.	1-5	3	4,0000	1,73205	1,627	,191
	6-10	8	4,5000	,543452		
	11-15	14	3,5000	1,01905		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	4,0000	,00000		
	26- +	1	5,0000			
Milli Eğitim Bakanlığının kaynak CD'ler hazırlaması faydalı olacaktır.	1-5	3	4,0000	1,73205	,780	,574
	6-10	8	4,6250	,51755		
	11-15	14	4,4286	,64621		
	16-20	2	4,0000	,000000		
	21-25	2	5,0000	,000000		
	26- +	1	5,0000			
Yeni program öğrencilerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmektedir.	1-5	3	3,3333	1,15470	1,283	,304
	6-10	8	3,5000	,92582		
	11-15	14	4,0714	,73005		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	3,0000	,00000		
	26- +	1	4,0000			
Öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır.	1-5	3	4,0000	1,00000	,402	,843
	6-10	8	3,6250	,91613		
	11-15	14	3,7143	,82542		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	4,0000	,00000		
	26- +	1	4,0000			
Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım.	1-5	3	4,3333	1,15470	,196	,961
	6-10	8	4,5000	,53452		
	11-15	14	4,4286	,51355		
	16-20	2	4,5000	,70711		
	21-25	2	4,5000	,70711		
	26- +	1	5,0000			

Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	1-5	3	3,6667	,57735	,559	,730
	6-10	8	3,8750	,83452		
	11-15	14	3,8571	,66299		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	4,0000	,00000		
	26- +	1	4,0000			
Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	1-5	3	3,6667	1,52753	,965	,459
	6-10	8	3,2500	1,16496		
	11-15	14	3,2143	1,25137		
	16-20	2	1,5000	,70711		
	21-25	2	2,5000	2,12132		
	26- +	1	4,0000			
Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.	1-5	3	4,0000	,00000	1,506	,225
	6-10	8	3,6250	1,06066		
	11-15	14	3,7143	,72627		
	16-20	2	2,5000	,70711		
	21-25	2	3,5000	,70711		
	26- +	1	5,0000			
Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlıyorum.	1-5	3	3,6667	1,52753	2,366	,070
	6-10	8	4,1250	,35355		
	11-15	14	3,2857	,91387		
	16-20	2	2,0000	,00000		
	21-25	2	3,0000	1,41421		
	26- +	1	4,0000			
Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	1-5	3	3,3333	1,15470	2,259	,081
	6-10	8	3,2500	1,03510		
	11-15	14	3,0714	,99725		
	16-20	2	2,0000	,00000		
	21-25	2	1,5000	,70711		
	26- +	1	1,0000			
Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.	1-5	3	3,0000	1,73205	3,215	,023
	6-10	8	3,7500	,70711		
	11-15	14	2,7143	,99449		
	16-20	2	4,0000	,000000		
	21-25	2	4,5000	,70711		
	26- +	1	1,0000			
Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	1-5	3	3,6667	1,15470	1,852	,141
	6-10	8	2,7500	1,16496		
	11-15	14	2,5000	,94054		
	16-20	2	2,0000	,00000		
	21-25	2	4,0000	,000000		
	26- +	1	4,0000			

Tablo 3,7'nin devamı incelendiği zaman; 'Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.' maddelerinde kıdem yıllarına göre farkın ortaya çıkmasında öğretmenlerin sınıf düzeniyle ilgilenmeleri etkili olmuş olabilir.

Tablo 3.7: Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (Devamı)

Maddeler		n	\bar{X}	Ss	F	P
Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	1-5	3	3,6667	,57735	2,569	,054
	6-10	8	2,7500	,88641		
	11-15	14	2,2143	,89258		
	16-20	2	2,0000	,000000		
	21-25	2	2,0000	,00000		
	26- +	1	1,0000			
Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım	1-5	3	3,3333	1,15470	1,503	,226
	6-10	8	3,3750	1,18773		
	11-15	14	3,0714	1,14114		
	16-20	2	2,0000	,000000		
	21-25	2	2,0000	,000000		
	26- +	1	5,0000			
Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	1-5	3	3,3333	1,15470	1,045	,414
	6-10	8	3,6250	1,06066		
	11-15	14	3,8571	,66299		
	16-20	2	3,0000	1,41421		
	21-25	2	3,0000	1,41421		
	26- +	1	5,0000			
Yeni program Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	1-5	3	4,0000	,000000	2,345	,072
	6-10	8	4,1250	,64087		
	11-15	14	4,0000	,67937		
	16-20	2	2,5000	,70711		
	21-25	2	3,5000	,70711		
	26- +	1	4,0000			
Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	1-5	3	5,0000	,00000	,488	,782
	6-10	8	4,7500	,46291		
	11-15	14	4,7857	,42582		
	16-20	2	5,0000	,00000		
	21-25	2	4,5000	,70711		
	26- +	1	5,0000			
Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermektayım.	1-5	3	4,3333	,57735	,965	,459
	6-10	8	4,2500	,46291		
	11-15	14	4,3571	,49275		
	16-20	2	3,5000	2,12132		
	21-25	2	4,0000	,000000		
	26- +	1	5,0000			
Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	1-5	3	3,6667	2,30940	,700	,628
	6-10	8	4,7500	,46291		
	11-15	14	3,7857	1,57766		
	16-20	2	4,5000	,70711		
	21-25	2	4,5000	,70711		
	26- +	1	5,0000			
Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	1-5	3	3,3333	,57735	,116	,988
	6-10	8	3,3750	1,18773		
	11-15	14	3,2857	1,06904		
	16-20	2	3,5000	2,12132		
	21-25	2	3,0000	1,41421		
	26- +	1	4,0000			
Yeni programda hedef davranış yerine yapılandırmacı yaklaşım olması öğrencilerde daha üst düzeyde öğrenme sağlamaktadır.	1-5	3	4,3333	,57735	1,394	,262
	6-10	8	3,2500	1,48805		
	11-15	14	3,5000	1,16024		
	16-20	2	2,5000	,70711		
	21-25	2	3,0000	1,41421		
	26- +	1	1,0000			

Yeni program ile öğrenciler bilgilerini daha kolay transfer edebiliyorlar.	1-5	3	3,6667	1,15470	1,600	,198
	6-10	8	3,8750	,99103		
	11-15	14	3,7143	,72627		
	16-20	2	2,5000			
	21-25	2	2,5000	,70711		
	26- +	1	4,0000			
Yeni program ile değerler ön plana çıkartılarak etkin bir vatandaş oluşturulmaya çalışılıyor.	1-5	3	3,6667	1,15470	,977	,452
	6-10	8	4,1250	,64087		
	11-15	14	3,6429	,84190		
	16-20	2	4,0000	,00000		
	21-25	2	3,0000	1,41421		
	26- +	1	4,0000			
Yeni program ile kavramlar daha ön plana çıkartılarak kavramlar, öğrencilerin seviyesine göre kazandırılmaya çalışılıyor.	1-5	3	3,6667	,57735	,816	,550
	6-10	8	3,6250	,91613		
	11-15	14	3,5714	,93761		
	16-20	2	3,0000	,00000		
	21-25	2	3,0000	1,41421		
	26- +	1	5,0000			
Diğer dersler ve programlarla bir bütün olarak işlenmesi ile eşgüdüm sağlanmıştır.	1-5	3	4,3333	1,15470	,757	,590
	6-10	8	3,6250	,91613		
	11-15	14	3,3571	,93761		
	16-20	2	3,0000	,00000		
	21-25	2	3,0000	,00000		
	26- +	1	4,0000			
Yeni program ile hazırlanan ders kitapları içerik, şekil yönünden öğrencilerin daha çok ilgisini çekmektedir.	1-5	3	3,3333	2,08167	1,098	,387
	6-10	8	3,2500	1,03510		
	11-15	14	3,5000	1,09193		
	16-20	2	2,0000	,00000		
	21-25	2	2,0000	1,41421		
	26- +	1	4,0000			
Öğrenci başarısının yazılı ve sözlüler dışında performansa göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünüyorum.	1-5	3	3,6667	,57735	,992	,444
	6-10	8	4,0000	,92582		
	11-15	14	3,5000	,75955		
	16-20	2	3,5000	,70711		
	21-25	2	3,5000	,70711		
	26- +	1	5,0000			

Tablo 3,7'nin devamı incelendiği zaman öğretmenlerin kıdem değişkeniyle kazanımlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Tablodaki ortalama değerlere bakıldığı zaman öğretmenlerin kıdem süresi arttıkça Sosyal Bilgiler programını daha olumlu buldukları görülmektedir.

3.6. ÖĞRETMENLERİN MEZUNİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE GÖRÜŞLERİ

Öğretmenlerin mezuniyet değişkenine göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programıyla ilgili hedeflenen kazanımlara ulaşma düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplarda anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesine yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre, Öğretmenlerin mezuniyet değişkenine göre Coğrafya mezunlarıyla Sosyal Bilgiler ve Tarih mezunları arasında hedeflenen kazanımları edinme düzeyine ilişkin görüşlerde $p=.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 3.8: Kazanımlara ait Puanlarının Öğretmenlerin Mezuniyet Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Maddeler	Mezuniyet	n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark
1. Yeni programla sarmal eğitim (4.5.6.7 konularının birbirini tamamlaması) uygulaması iyi olmuştur.	Sosyal Bilgiler	10	4,1000	1,19722	2,327	,117	Sosyal Bilgiler-Coğrafya
	Tarih	14	3,8571	,36314			
	Coğrafya	6	3,1667	,98319			
2. Ünitelerin tarih, coğrafya diye ayrılmayıp çok yönlü işlenmesi yerinde olmuştur.	Sosyal Bilgiler	10	3,2000	1,31656	,365	,698	
	Tarih	14	3,4286	,93761			
	Coğrafya	6	3,0000	,89443			
3. Vatandaşlık dersinin kaldırılıp sosyal bilgiler içine alınması iyi olmuştur.	Sosyal Bilgiler	10	3,2000	1,75119	3,514	,044	Tarih.-Coğrafya
	Tarih	14	3,0000	1,29241			
	Coğrafya	6	4,1429	1,83485			
4. İçeriğin fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	4,3000	,67495	,183	,834	
	Tarih	14	4,0714	1,07161			
	Coğrafya	6	4,3333	1,63219			
5. Konulardan yüzeysel olarak bahsedilmesi öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.	Sosyal Bilgiler	10	2,3000	1,05935	,741	,486	
	Tarih	14	2,8571	1,09945			
	Coğrafya	6	2,6667	1,21106			
6. Yeni programla birçok duyu organına hitap edilmektedir.	Sosyal Bilgiler	10	4,4000	,51640	1,667	,208	
	Tarih	14	3,9286	,91687			
	Coğrafya	6	3,6667	1,03280			
7. Yeni programla bilgiler birbiri üzerine bina edilmektedir	Sosyal Bilgiler	10	3,8000	1,13529	,461	,636	
	Tarih	14	3,4286	1,08941			
	Coğrafya	6	3,3333	1,03280			
8. Öğrencilere kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapılmaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	3,1000	1,10050	,313	,734	
	Tarih	14	3,3571	1,00821			
	Coğrafya	6	3,5000	1,04881			
9. Öğretim programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor.	Sosyal Bilgiler	10	4,0000	1,24722	,171	,844	
	Tarih	14	4,1429	,94926			
	Coğrafya	6	4,3333	1,21106			
10. Yeni Öğretim Programı'nın konuları daha güncel ve hayatla daha uyumludur.	Sosyal Bilgiler	10	4,3000	,82327	,431	,654	
	Tarih	14	4,3571	,63332			
	Coğrafya	6	4,0000	1,09545			

11.6. Sınıf Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim.	Sosyal Bilgiler	10	3,9000	1,10050	,256	,766	
	Tarih	14	3,5714	1,08941			
	Coğrafya	6	3,8333	1,47196			
12. 7 Sınıf Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim.	Sosyal Bilgiler	10	2,8000	1,54919	,422	,660	
	Tarih	14	2,6429	1,15073			
	Coğrafya	6	2,1667	1,47196			
13.Yeni programda Yeni bilgiler daha önce yapılmış bilgiler üzerine bina edilmektedir.	Sosyal Bilgiler	10	4,1000	,87560	,690	,510	
	Tarih	14	4,1429	,53452			
	Coğrafya	6	3,6667	1,36626			
14.Programda bireysel ve bölgesel farklılıklar dikkate alınmamıştır.	Sosyal Bilgiler	10	3,9000	,87560	,031	,970	
	Tarih	14	3,9286	,82874			
	Coğrafya	6	3,8333	,40825			
15.Sınıf mevcutlarının kalabalık olması programın uygulanmasını zorlaştırmaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	4,2000	,91894	,327	,724	
	Tarih	14	4,3571	,84190			
	Coğrafya	6	4,0000	1,09545			

Tablo 3.8 incelendiği zaman; 'Yeni programla sarmal eğitim (4.5.6.7 konularının birbirini tamamlaması) uygulaması iyi olmuş' sorusunda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği mezunları ile Coğrafya Öğretmenliği mezunları arasında fark bulunmaktadır. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği mezunlarının bütünsel yaklaşımı bu görüşü ortaya çıkartmış olabilir. 'Vatandaşlık dersinin kaldırılıp Sosyal Bilgiler dersinin içerisine alınması iyi olmuş' maddesinde Coğrafya Öğretmenliği mezunlarının ortalaması çok yüksek iken Tarih Öğretmenliği mezunlarının ortalaması en düşüktür. Bu sonucun ortaya çıkmasında dersin kaldırılmasıyla öğretmenlerin ek ders kaybı etkili olmuş olabilir.

Tablo 3.8: Kazanımlara ait Puanlarının Öğretmenlerin Mezuniyet Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (Devamı)

Maddeler		n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark
16.Yeni Öğretim Programı'nda Atatürkçülük konularına yeterince yer verilmemiştir.	Sosyal Bilgiler	10	3,3000	1,15950	1,233	,307	
	Tarih	14	2,5714	1,15787			
	Coğrafya	6	3,1667	1,32916			
17.Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler kazanımları tam karşılamamaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	4,0000	,66667	,107	,899	
	Tarih	14	4,0000	,96077			
	Coğrafya	6	4,1667	,40825			
18.Okullarımızdaki teknolojik imkânlar etkinlikleri uygulamak için yeterlidir.	Sosyal Bilgiler	10	2,5000	1,35401	,186	,832	
	Tarih	14	2,7857	1,25137			
	Coğrafya	6	2,5000	1,22474			
19.Kazanımların gerçekleştirilmesi için kendim etkinlikler hazırlamaktayım.	Sosyal Bilgiler	10	4,1000	1,19722	,606	,553	
	Tarih	14	3,6429	1,15073			
	Coğrafya	6	4,000	,00000			
20.Milli Eğitim Bakanlığının kaynak CD'ler hazırlaması faydalı olacaktır.	Sosyal Bilgiler	10	4,5000	,97183	,033	,967	
	Tarih	14	4,4286	,64621			
	Coğrafya	6	4,5000	,54472			
21.Yeni program öğrencilerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmektedir.	Sosyal Bilgiler	10	3,8000	,78881	,271	,765	
	Tarih	14	3,5714	,85163			
	Coğrafya	6	3,8333	1,16905			
22.Yeni program öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	3,9000	,73786	,749	,483	
	Tarih	14	3,5000	,85485			
	Coğrafya	6	3,8333	,98319			
23.Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım.	Sosyal Bilgiler	10	4,4286	,51355	,033	,947	
	Tarih	14	4,5000	,54772			
	Coğrafya	6	4,4667	,57135			
24.Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.	Sosyal Bilgiler	10	4,0000	,47140	1,813	,182	
	Tarih	14	3,8571	,66299			
	Coğrafya	6	3,3333	1,03280			
25.Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	3,6000	1,17379	3,699	,038	Coğrafya
	Tarih	14	3,2857	1,20439			-Sosyal Bilgiler,
	Coğrafya	6	2,0000	1,09545			Coğrafya

26. Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olmuştum.	Sosyal Bilgiler	10	4,0000	,81650	1,371	,271	
	Tarih	14	3,5714	,85163			
	Coğrafya	6	3,0000	1,09545			
27. Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağladım.	Sosyal Bilgiler	10	2,5000	1,08012	1,315	,285	
	Tarih	14	3,2857	,82542			
	Coğrafya	6	2,6667	1,50555			
28. Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.	Sosyal Bilgiler	10	3,0000	1,33333	1,764	,191	
	Tarih	14	3,2143	1,05090			
	Coğrafya	6	3,3333	1,21106			
29. Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmektim.	Sosyal Bilgiler	10	3,0000	1,24722	,171	,844	
	Tarih	14	2,6429	,84190			
	Coğrafya	6	2,8333	1,32916			
30. Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Sosyal Bilgiler	10	3,0000	1,24722	,317	,731	
	Tarih	14	2,6429	,84129			
	Coğrafya	6	2,8333	1,32916			
	Coğrafya	6	2,6667	1,03280			

Tablo 3,8'in devamı incelendiği zaman; 'Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.' maddesinde Coğrafya Öğretmenliği mezunlarıyla, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Tarih Öğretmenliği mezunları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Performans ödevlerinin hazırlanmasının zorluğu, öğrencilerin tam hazırlayamaması ve değerlendirmesinde karşılaşılan sorunlar böyle bir sonucu ortaya çıkarmış olabilir. 'Öğrenci başarısının yazılı ve sözlüleri dışında performansa göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünüyorum.' Yukarıdaki sonuca benzer şekilde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği mezunları ile Coğrafya Öğretmenliği mezunları arasındaki fark burada da devam etmektedir. Coğrafya Öğretmenliği mezunlarının performansa dayalı değerlendirmeyi objektif bulmamaları etkili olabilir.

Tablo 3.8: Kazanımlara ait Puanlarının Öğretmenlerin Mezuniyet Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları (Devamı)

Maddeler		n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark
30. Her öğrenci dersi anlayabiliyor.	Sosyal Bilgiler	10	3,0000	1,24722	,317	,731	
	Tarih	14	2,6429	,84129			
	Coğrafya	6	2,8333	1,32916			
31. Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.	Sosyal Bilgiler	10	2,7000	1,05935	,598	,557	
	Tarih	14	2,2857	,82542			
	Coğrafya	6	2,3333	1,03280			
32. Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım.	Sosyal Bilgiler	10	3,2000	1,31656	,195	,824	
	Tarih	14	3,1429	1,02711			
	Coğrafya	6	2,8333	1,32916			
33. Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.	Sosyal Bilgiler	10	3,8000	1,03280	,414	,665	
	Tarih	14	3,5000	,85485			
	Coğrafya	6	3,8333	,98319			
34. Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.	Sosyal Bilgiler	10	4,1000	,56765	,584	,565	
	Tarih	14	3,7857	,57893			
	Coğrafya	6	3,8333	,98319			
35. Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	4,7000	,48305	1,038	,368	
	Tarih	14	4,7857	,42582			
	Coğrafya	6	5,0000	,00000			
36. Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.	Sosyal Bilgiler	10	4,3000	,48305	,659	,525	
	Tarih	14	4,3571	,49725			
	Coğrafya	6	4,0000	1,09545			
37. Yeni programda Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	4,4000	1,26491	,944	,402	
	Tarih	14	4,2857	1,26665			
	Coğrafya	6	3,5000	1,64317			
38. Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.	Sosyal Bilgiler	10	3,4000	,84237	1,622	,216	
	Tarih	14	3,5714	1,15787			
	Coğrafya	6	2,6667	1,03280			
39. Yeni programda hedef davranış yerine yapılandırıcı yaklaşımın olması öğrencilerde daha üst düzeyde öğrenme sağlamaktadır.	Sosyal Bilgiler	10	3,4000	1,50555	1,096	,349	
	Tarih	14	3,5714	1,08491			
	Coğrafya	6	2,6667	1,03280			
40. Yeni program ile öğrenciler bilgilerini daha kolay transfer edebiliyorlar.	Sosyal Bilgiler	10	3,8000	,91894	1,810	,183	
	Tarih	14	3,7143	,72627			
	Coğrafya	6	3,0000	,89443			

41.Yeni program ile değerler ön plana çıkartılarak etkin bir vatandaş oluşturulmaya çalışılıyor.	Sosyal Bilgiler	10	4,3000	,67495	3,212	,056	Coğrafya – Sosyal Bilgiler
	Tarih	14	3,7143	,72627			
	Coğrafya	6	3,3333	1,03280			
42.Yeni program ile kavramlar daha ön plana çıkartılarak kavramlar, öğrencilerin seviyesine göre kazandırılmaya çalışılıyor.	Sosyal Bilgiler	10	4,1000	,56765	3,149	,059	
	Tarih	14	3,3571	,92878			
	Coğrafya	6	3,1667	,98319			
43.Diğer dersler ve programlarla bir bütün olarak işlenmesi eşgüdüm sağlamıştır.	Sosyal Bilgiler	10	4,0000	,81650	4,320	,024	Coğrafya – Sosyal Bilgiler
	Tarih	14	3,5000	,85485			
	Coğrafya	6	2,6667	1,03280			
44.Yeni program ile hazırlanan ders kitapları içerik, şekil yönünden öğrencilerin daha çok ilgisini çekmektedir.	Sosyal Bilgiler	10	3,5000	1,26930	1,506	,240	
	Tarih	14	3,3571	1,00821			
	Coğrafya	6	2,5000	1,37840			
45.Öğrenci başarısının yazılı ve sözlüler dışında performansa göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünüyorum.	Sosyal Bilgiler	10	4,1000	,57765	3,028	,065	Coğrafya – Sosyal Bilgiler
	Tarih	14	3,6429	,74495			
	Coğrafya	6	3,1667	,98319			

Tablo 3,8'in devamı incelendiği zaman; 'Yeni program ile değerler ön plana çıkartılarak etkin bir vatandaş oluşturulmaya çalışılıyor.' Sosyal Bilgiler Öğretmenliği mezunları programın istediği etkin bir vatandaşın yetiştirebileceğini düşünmektedir.

'Diğer dersler ve programlarla bir bütün olarak işlenmesi eşgüdümü sağlamıştır.' Sosyal Bilgiler Öğretmenliği mezunları eşgüdümü daha olumlu bulmaktadır.

Öğretmenlerin verdiği cevaplar incelendiği zaman, Tarih ve Sosyal Bilgiler bölümü mezunu öğretmenler yeni Sosyal Bilgiler Programına daha olumlu gözle bakmakta ve programı olumlu bulmaktadırlar. Coğrafya bölümü mezunu öğretmenlerin verdiği cevapların ortalamalarının daha düşük olduğu görülmektedir ve programla ilgili bazı eleştirilere sahiptirler.

3.7. ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın değerlendirilmesine yönelik öğretmen ve öğrencilerle yapılan anketlerin sonuçlarını karşılaştırdığımız zaman bazı konularda benzer olduklarını, bazı konularda da farklı düşündüklerini görmekteyiz.

'Sosyal Bilgiler konularının 4.5.6 ve7 sınıflarda birbirini tamamlaması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır' görüşünü öğretmenlerin % 80 (n=24)'i ve öğrencilerin

% 73 (n=263)'ü desteklemektedir. 'Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş' görüşünü öğretmenlerin % 53,3 (n=16)'ü ve öğrencilerin % 65 (n=231)'i desteklemektedir. ' Öğretim programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor' görüşünü öğretmenlerin % 80 (n=24)'i ve öğrencilerin % 48,3 (n=174)'ü desteklemektedir.

'Öğrencilerin birçok duyu organına hitap edilmektedir' görüşünü öğretmenlerin % 86,7 (n=26)'si ve öğrencilerin % 50 (n=180)'si desteklemektedir. 'Sınıflarımızın kalabalık olması öğrenmemizi zorlaştırmaktadır' görüşünü öğretmenlerin % 83,3 (n=25)'ü ve öğrencilerin % 69,5 (n=214)'i desteklemektedir.

'Öğrencilerde eleştirel düşünme becerisi ve yaratıcılık yetenekleri gelişmektedir' görüşünü öğretmenlerin % 70 (n=21)'i ve öğrencilerin % 69,7 (n=252)'si desteklemektedir. 'Öğrencilerde işbirliğine dayalı öğrenme alışkanlığını artırmaktadır' görüşünü öğretmenlerin % 66,7 (n=20)'si ve öğrencilerin % 62,2 (n=224)'si desteklemektedir.

'Yazılı sınavlarda birçok soru tipi bulunmaktadır' görüşünü öğretmenlerin % 96,7 (n=29)'si ve öğrencilerin % 75,8 (n=273)'i desteklemektedir. 'Her öğrencinin dersi anlayabilmektedir' görüşüne öğretmenlerin % 50 (n=15)'si ve öğrencilerin % 42,7 (n=154)'si katılmamakta yeni programda her öğrencinin dersi anlayamadığını düşünmektedirler.

'Öğretmenler her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorlar' görüşünü öğretmenlerin % 76,7 (n=23)'si ve öğrencilerin % 68,9 (n=248)'u desteklemektedir. 'Araştırarak keşfederek öğrenme yorumlama yeteneklerimiz gelişmektedir' görüşünü öğretmenlerin % 83,3 (n=25)'ü ve öğrencilerin % 73,6 (n=265)'si desteklemektedir.

'Yeni programla beraber öğrenciler öğrendiklerini daha kolay transfer etmektedir' görüşünü öğretmenlerin % 60 (n=25)'i desteklerken öğrenciler kazanımlarla ilgili sorularda bilgileri transfer ettiklerini ifade etmektedirler.

Öğretmenler derslerde aktif öğrenme yöntemlerine yer verdiklerini ifade ederlerken öğrencilerde derslerde öğretmenlerin birçok öğrenme yöntemini kullandığını ve kendilerinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalıştığını ifade etmektedir.

Burada şunu da belirtmek gerekir ki; öğrenciler, öğretmenlerin hâlâ dersi kendilerinin anlattığını da ifade etmektedir.

Öğretmenlerin % 83,3 (n=25)'ü kazanımların gerçekleşmesi için etkinlikler hazırladığını söylerken öğrencilerin % 61,9 (n=223)'u öğretmenlerin kitaptaki etkinlikleri aynen uyguladığını düşünmektedir. Öğretmenlerin %50 (n=15)'si performans ödevlerinin öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünürken öğrencilerin % 71,1 (n=256)'i performans ödevlerini yaparken konuyu daha iyi öğrendiğini ifade etmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇLAR

6.ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler programına yönelik öğretmen ve öğrencilerle çalışmalar sonucunda öğrencilerin ve öğretmenlerin yeni Sosyal Bilgiler Programını benimsemekte ve programı iyi bulmaktadırlar.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin cinsiyetine göre grup ve takım çalışması yapılmasında, bireysel farklılıkların dikkate alınmasında, etkinliklerin öğrenciyi aktif kılmasında, derslerde birçok öğrenme yönteminin kullanılmasında, eleştirel düşünme, tarihsel olayları algılama, ahlaki muhakeme, zamanı algılama ve gerçek problemlere ait çözüm önerileri hazırlamada erkek öğrenciler lehine anlamlı farklar vardır.

Kız öğrencilerin, kendileri aktif oldukları zamanlarda ve öğretmenlerinin ders konusunda ilgilerini gördüklerinde, derse karşı duyarlılıklarının arttığı ve dersi sevdikleri fark edilmektedir.

Sosyal Bilgiler dersine yönelik 6. ve 7. Sınıf öğrencilerini arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik görüşlerinde cinsiyet değişkenine göre aralarına anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Öğretmenlerin kıdem süreleri arttıkça yeni programı daha çok benimsedikleri görülürken yeni öğretmenlerin programa daha eleştirel gözle baktıkları görülmektedir.

Öğretmenlerin mezuniyet değişkenine göre; Tarih ve Sosyal Bilgiler mezunu öğretmenlerin yeni Sosyal Bilgiler programını beğendikleri ve olumlu buldukları görülürken Coğrafya mezunu öğretmenler daha eleştirel bir gözle bakmaktadırlar.

Yeterli hizmet içi eğitim almayan öğretmenler programı olumlu bulurlarken, yeterli hizmet içi eğitim alan öğretmenler ise programla ilgili eleştirilere sahiptirler.

Ayrıca; öğretmenler, Sosyal Bilgiler dersine ayrılan süreyi yetersiz bulmaktadır.

Araştırarak ve keşfederek öğrenme, işbirliği ve grup çalışması öğrencilerin daha iyi öğrenmesini sağlamaktadır.

Öğretmenler ve öğrenciler her öğrencinin Sosyal bilgiler dersini öğrenemediğini düşünmektedir.

Sınıf mevcutlarının kalabalık olması ve sınıfların teknolojik altyapısının yetersiz olması Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

Sosyal Bilgiler dersinde Tarih konularının yüzeysel işlenmesi Tarih konularına ilgiyi ve bu konuların öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programları öğrencilerin pek çok duyu organına hitap ettiği için daha güncel ve anlaşılır bulunmaktadır.

Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmamaktadır.

Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler, kazanımları tam karşılamamakta ve öğretmenler ek olarak etkinlikler hazırlamaktadır.

ÖNERİLER

1. Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan yeni Sosyal Bilgiler Programı için öğrencilerin derslerde daha aktif olmaları gerekmektedir. Okullarımız sınıf mevcutlarının kalabalık olması bunu zorlaştırmaktadır. Bunun için gerekli yatırımlarının planlanarak sınıf mevcutlarının azaltılması yerinde olacaktır.
2. Sınıfların fiziksel durumu öğrenmeyi etkilemektedir. Buna göre sınıflar normal ve grup çalışmasına uygun olarak planlanmalı, sınıflarda öğrencilerin yaptıkları çalışmalarını sergileyebileceği panolar olmalıdır.
3. Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturulmaya çalışılmalı, yapılan çalışmalarda birçok duyu organına hitap edilmelidir.
4. Öğrenciler, derslerde aktif oldukları zaman, öğretmenlerinin ilgisini arttığı zaman, görsel öğelere daha çok verildiği zamanlarda daha iyi öğrendiklerini ifade etmeleri dikkate alınmalı ve programda öğrenci görüşlerine göre düzenlemeler yapılmalıdır.
5. 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Programı öğretmenler tarafından çok geniş bulunmaktadır ve üniteler de bazı kısaltmalar yapılabilir.

6. Sosyal Bilgiler ders saati yetersiz bulunmaktadır, Sosyal Bilgiler için haftalık ders saati dört saate çıkarılmalıdır.
7. Hazırlanan etkinliklerin kazanımları tam karşılmasına dikkat edilmeli, öğretmenler arasında işbirliği sağlanarak zümre toplantılarında ortak etkinlikler hazırlanabilir. Öğretmenlerin uygulanmasından olumlu sonuç aldığı etkinlikleri birbirleriyle paylaşmaları sağlanabilir.
8. Yeni Sosyal Bilgiler Programında her öğrencinin dersi anlamasında zorluklar bulunmaktadır, yapılacak çalışmalarla eksiklikler giderilebilir.
9. Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer bakanlıklarla işbirliği sağlanarak kaynak CD'ler hazırlanarak öğrencilerin ulaşması sağlanabilir. Mesela; Turizm çeşitlerinden bahsederken örnekler gösterilebilir, madenlerden bahsedilirken öğrencilere madenlerin çıkarılması ve çeşitleri gösterilebilir.
10. Okullarımızın teknolojik imkânları kısıtlı olduğundan yeni programın uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bunun için okullarımızın teknolojik imkânları arttırılabilir.
11. Öğrencilerin yaptıkları güzel çalışmalar okulların web sitelerinde sergilenerek öğrenciler onurlandırılabilir.
12. Her eğitim öğretim dönemi sonunda öğrencilere yönelik anket çalışması yapılarak onlardan dönüt alınarak eksiklikler giderilmelidir.
13. Yeni Sosyal Bilgiler Programının daha iyi anlaşılması için değişik çalışmalar yapılarak eksiklikler giderilmelidir. Programın eksiklikleri ancak uygulanmasından sonra daha iyi anlaşılabilir. Bu alanda yapılacak çalışmalar desteklenmelidir.
14. Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim faaliyetleri artırılmalı fakat hizmet içi eğitim faaliyetlerinde öğretmenlere kendi içlerinden seçilmiş değil alanında uzman insanlar seçilmelidir.
15. Öğretmenlerin yapmış olduğu ve olumlu dönüt aldıkları etkinlikler üniteler şeklinde düzenlenerek etkinlik kitapları oluşturulabilir.

EKLER

EK 1. SOSYAL BİLGİLER 6. VE 7.SINIF PROGRAMINI DEĞERLENDİRME ANKET SORULARI

Sevgili öğrenciler: bu anket soruları 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programını öğrenme ve öğretme sürecini değerlendirmek üzere hazırlanmıştır. 2005 – 2006 eğitim öğretim yılından itibaren yeni bir Sosyal Bilgiler Öğretim Programı uygulamaya geçilmiştir. Yeni program ile öğrenerek öğrenme, aktif öğrenme ve öğrencilere daha eğlenceli Sosyal Bilgiler dersinden bahsedilmiştir. Anket sorularıyla öğrenme ve öğretme sürecinin değerlendirilmesi, öğrenciler tarafından algılanması, derse karşı öğrencilerin tepkisi ve uygulamada ki durumu değerlendirilecektir. Programın en iyi değerlendirmesini yapacak olan öğrencilere danışmayı uygun bulduk. Soruları içten cevaplamanızı bekliyorum. Şimdiden ilginize ve anlayışınıza çok teşekkür ederim.(Size en uygun gelen şıkkı (X) işareti koyunuz.)

1.Cinsiyetiniz?

A-(...) BAY B-(...)BAYAN

2.Bu yıl kaçınıcı sınıftasınız?

A -(.....) 6.sınıf B- (.....) 7.sınıf

Maddeler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.Derslerde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaktadır.					
2.Sosyal Bilgiler dersinde yapılan etkinlikler öğrenciyi aktif kılıyor.					
3.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.					
4.Öğretmenler kitaptaki etkinlikleri aynen uyguluyor.					
5.Etkinlikler her öğrencinin ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hazırlanmaktadır.					
6.Sosyal Bilgiler dersindeki konuların çok fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.					
7.Kitaplarda konuların yüzeysel olması öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.					
8.Dersin konularını seviyorum fakat işleniş tarzı yüzünden dersi sevmiyorum.					
9.Sosyal Bilgiler ders konuları yeterince güncel değil.					
10.Ünitelerin içerisinde tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi konuların birlikte verilmesi iyi olmuş.					
11.Bazı ünitelerde çok fazla konunun yer alması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.					
12.Öğretmenler öğrenmenin kalıcı olması için etkinlikler hazırlamaktadır.					

13.Öğrenmenin sağlanması için derslerde bir çok öğrenme yöntemi kullanılmaktadır.					
14.Görsel öğelere derslerde daha fazla yer verilmektedir.					
15.Derslerde konuyla ilgili filmler,CD ler izleniyor.					
16.Öğretmenler ders içerisinde bütün öğrencilerle ilgilenerak onların öğrenmelerine yardımcı olmaktadır.					
17.Dersleri daha çok öğretmenler anlatmaktadır.					
18.Performans ödevlerini hazırlarken konuyu daha iyi anlamaktayım.					
19.Her derste sınıfımıza farklı kaynaklar ve materyaller getirilmektedir.					
20.Grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırmaktadır.					
21.Derslerde ezbere çok yer verilmektedir.					
22.Sınıf ortamı öğrenmeyi etkilemektedir.					
23.Konuları nasıl ve niçin öğreneceğimin farkındayım.					
24.Takım çalışması ve bireysel öğrenme yöntemlerine ağırlık verilmektedir.					
25.Araştırarak keşfederek öğrenme yorumlama yeteneklerimiz gelişmektedir.					
26.Kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapılıyor.					
27.Öğretmenler her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorlar.					
28.Derslerde aktif olduğum zamanlarda daha iyi öğreniyorum.					
29.Her dersin bitiminde diğer Sosyal Bilgiler dersini sabırsızlıkla bekliyorum.					
30.Sosyal Bilgiler konularının 4.5.6 ve7 sınıflarda birbirini tamamlaması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.					
31.Konuların işlenmesinde çevre özellikleri, öğrencinin ilgi ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınmaktadır.					
32.Öğrencilere açık uçlu, düşündürücü sorular daha fazla sorulmaktadır.					
33.Öğretmenler anlatım yerine öğrencilerin anlamalarına yardım etmektedir.					
34.Sınıflarımız araç gereç yönünden öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.					
35.Sınıflarımızın kalabalık olması öğrenmemizi zorlaştırmaktadır.					
36.Öğretmenlerin sınıfta yaptırdığı çalışmalar, sınıfta öğretmenini kontrolünü zorlaştırmaktadır.					
37.Öğretmenler not verirken bir dönem boyunca yaptığımız bütün çalışmaları dikkate almaktadır.					
38.Değerlendirme yapılırken her öğrencinin bireysel durumu dikkate alınmaktadır.					
39.Yazılı sınavlarda birçok soru tipi bulunmaktadır.					
40.SBS sınavında soru çıkmayacak olsa Sosyal Bilgiler dersine hiç çalışmazdım.					
41.Sosyal Bilgiler dersini konuları ilgimi çekmiyor.					
42.Sosyal Bilgiler dersinde eleştirel düşünme becerisi kazandım.					
43.Sosyal Bilgiler dersinde doğru bilgiye nasıl ulaşılacağını öğrendim.					
44.Her öğrenci Sosyal Bilgiler dersini anlayabilmektedir.					
45.Derslerde öğrendiklerimle güncel olaylar arasında bağlantı kurabiliyorum.					
46.Olayların sürekli değişebileceğini fark ediyorum.					
47.Sosyal Bilgiler dersinde grafik hazırlama ve grafik okuma yeteneklerim gelişti.					

EK 2. SOSYAL BİLGİLER 6. VE 7.SINIF YENİ PROGRAMINI DEĞERLENDİRME ANKETİ SORULARI

2005 – 2006 Eğitim öğretim yılından itibaren yeni bir Sosyal Bilgiler Programı uygulanmaya başlamıştır. Bu programla yapılandırmacı yaklaşım esasları kabul edilmiş ve her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmayla yeni programın içeriği, uygulaması, değerlendirmesi ve uygulamada karşılaşılan güçlükler tespit edilmeye çalışılacaktır. Anlayışınız için çok teşekkür ederim. Size en uygun şıkka (X)işareti koyabilirsiniz.

1.Cinsiyetiniz?

A- (.....) BAY B – (.....) BAYAN

2.Mezuniyet branşınız?

A- (.....) Sosyal Bilgiler B- (.....) Tarih C- (.....) Coğrafya

3.Öğretmenlikte kaçınıcı yılınız?

A- (.....) 0-5 B-(.....)6 – 10 C- (.....) 11 – 15
D- (.....) 16 – 20 E –(.....) 21 -25 F- (.....) 26 ve Üzeri

4.Yeni programla ilgili yeterince hizmet içi eğitim aldığınızı düşünüyor musunuz?

A- (.....) EVET B –(.....) HAYIR

		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.	Yeni programla sarmal eğitim(4,5,6,7 konularının birbirini tamamlaması) uygulaması iyi olmuş					
2.	Ünitelerin tarih, coğrafya diye ayrılmayıp çok yönlü işlenmesi yerinde olmuş					
3.	Vatandaşlık dersinin kaldırılıp sosyal bilgiler içine alınması iyi olmuş					
4.	İçeriğin fazla olması öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.					
5.	Konulardan yüzeysel olarak bahsedilmesi öğrencileri araştırmaya sevk etmektedir.					
6.	Yeni programla bir çok duyu organın hitap edilmektedir.					
7.	Yeni programla bilgiler birbiri üzerine bina edilmektedir.					
8.	Öğrencilere kısa zamanda çok bilgi yüklemesi yapılıyor.					
9.	Öğretim programı çok geniş fakat konular çok yüzeysel işleniyor.					
10.	Yeni Öğretim Programı'nın konuları daha güncel ve hayatla daha uyumludur.					
11.	6. Sınıf Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim.					
12.	7. Sınıf Öğretim Programı'nı zamanında yetiştirebilmekteyim.					
13.	Yeni bilgiler daha önce yapılmış bilgiler üzerine bina edilir.					
14.	Programda bireysel ve bölgesel farklılıklar dikkate alınmamıştır.					

15.	Sınıf mevcutlarının kalabalık olması programın uygulanmasını zorlaştırmaktadır.					
16.	Yeni öğretim programında Atatürkçülük konularına yeterince yer verilmemiş.					
17.	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinlikler kazanımları tam karşılamıyor.					
18.	Okullarımızdaki teknolojik imkanlar etkinlikleri uygulamak için yeterlidir.					
19.	Kazanımların gerçekleştirilmesi için kendim etkinlikler hazırlamaktayım.					
20.	Milli Eğitim Bakanlığının kaynak CD'ler hazırlaması faydalı olacaktır.					
21.	Yeni program öğrencilerde eleştirel düşünme ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmektedir.					
22.	Öğrencilerde işbirlikli öğrenme alışkanlığını artırmaktadır.					
23.	Yazılı yoklamalarda çok fazla soru türü kullanmaktayım.					
24.	Derslerde süreci değerlendirerek dönüt almaktayım.					
25.	Performans ödevleri öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.					
26.	Her öğrencin ürün dosyası hazırlamasına yardımcı olurum.					
27.	Anketler hazırlayarak öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlarım.					
28.	Her ünitenin sonunda öğrenci gözlem formu oluştururum.					
29.	Konuların içeriğine göre öğrencilerin oturma düzenini değiştirmekteyim.					
30.	Her öğrenci dersi anlayabiliyor.					
31.	Öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin tamamını uygulamaya çalışıyorum.					
32.	Öğrencilerle beraber araç gereç ve materyal hazırlamaktayım					
33.	Her öğrencinin öğrenebileceği bir ortam oluşturmaya çalışıyorum.					
34.	Öğrencilerde araştırarak, keşfederek öğrenme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmektedir.					
35.	Haftalık ders saati yetersiz kalmaktadır.					
36.	Derslerde aktif öğrenme yöntemlerine daha çok yer vermekteyim.					
37.	Tarih konularının çok yüzeysel olması öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.					
38.	Yeni programda birinci el kaynaklara daha fazla yer verilmektedir.					
39.	Yeni programda hedef davranış yerine yapılandırmacı yaklaşım olması öğrencilerde daha üst düzeyde öğrenmelerini sağlamaktadır.					
40.	Yeni program ile öğrenciler bilgilerini daha kolay transfer edebiliyorlar.					
41.	Yeni program ile değerler ön plana çıkartılarak etkin bir vatandaş oluşturulmaya çalışılıyor.					
42.	Yeni program ile kavramlar daha ön plana çıkartılarak kavramlar, öğrencilerin seviyesine göre kazandırılmaya çalışılıyor.					
43.	Diğer dersler ve programlarla bir bütün olarak işlenmesi ile eşgüdüm sağlanmıştır.					
44.	Yeni program ile hazırlanan ders kitapları içerik, şekil yönünden öğrencilerin daha çok ilgisini çekmektedir.					
45.	Öğrenci başarısının yazılı ve sözlüler dışında performansa göre değerlendirilmesinin daha etkili olduğunu düşünüyorum.					
46.	Yeni programla ilgili eklemek istediklerinizi aşağıya ekleyebilirsiniz					

EK 3.

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.43.00.05.510/ **07716**

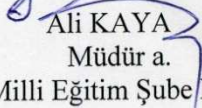
14 MAY 2009

Konu : Tez (Anket) Çalışması

VALİLİK MAKAMINA
Sayın : Mustafa BAŞOĞLU
Dumlupınar Üniversitesi
Sosyal Bilimler Fakültesi
KÜTAHYA

- İlgi : a) İlgili Yönergenin 5.maddesinin (O) bendi.
b) Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 29/04/2009 Tarihli ve 7681 Sayılı Yazısı.
c) Valilik Makamının 14/05/2009 Tarihli ve 7681 Sayılı Onayı

İlimiz Merkez İlköğretim Okullarında Tez çalışması yapmak isteğinize ilişkin Valilik Makamının alınan ilgi (c) onayı elden tarafınıza verilmiş olup, yapılacak Tez çalışmasının 1 örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüze teslim edilmesini önemle rica ederim.

Ali KAYA
Müdür a.
İl Milli Eğitim Şube Müdürü

EKLER:
1-Onay (1 adet)

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.43.00.05.510/ 07681

04 MAY 2009

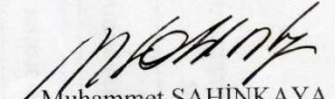
Konu : Tez Çalışması

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) MEB.bağlı Okul ve Kurumlarda yapılacak Araştırma Desteğine Yönelik izin ve Uygulama Yönergesi.
b) Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 29.04.2009 tarihli ve 1128 sayılı yazısı.

Bakanlığımızın İlgi (a) Yönergesi doğrultusunda Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği tezli yüksek Lisans öğrencisi Mustafa BAŞOĞLU ilimiz Merkez İlköğretim Okullarında “2005 Sosyal Bilgiler 6.ve 7.sınıf programının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” ” konulu Tez çalışması yapmak istemektedir.

Eğitim-öğretimi aksatmadan, konunun dışına çıkmamaları, bütün sorumluluğun ilgililere ve Okul Müdürlüğüne ait olmak üzere yukarıda belirtilen Tez çalışmasının yapılmasını; Takdirlerinize arz ederim.

Muhammet ŞAHİNKAYA
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR:

14./05/2009

Günay ÖZDEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü
(Eğitim Öğretim Bölümü)
Valilik Binası - KÜTAHYA
E-Posta : kutahyamem@meb.gov.tr
İnternet : <http://kutahya.meb.gov.tr>
Tel : 0274 223 62 41
Fax : 0274 223 62 54

EGİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek!

7
çok
geç!

Ayrıntılı Bilgi:
Gülner ZENGİN - Tel :124

EGİTİMDE
%100
DESTEK

KAYNAKÇA

- ALTUNÖZ, Seray, (2008), '*İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Hakkında Öğretmen ve Müfettiş Görüşleri*', **Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.**
- ARSLAN, Mehmet, (2007), 'Eğitimde Yapılandırmacı Yaklaşımlar', **Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Fak. Dergisi**, c.40, s.1, ss.41-61, Ankara.
- ASLAN, Derviş, (2009), '*İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*', **Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.**
- AYKAÇ, Necdet, (2007), '*İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Eğitim Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri*', www.esosder.org
ISSN:1304-0278 Güz-2007 C.6 S.22 (46-73)
- BALAY, Refik, (2004), 'Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim', **Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Dergisi**, cilt: 37, sayı: 2, Ankara, ss.61-82.
- BALCI, Ali, (2005), '**Sosyal Bilimlerde Araştırma**', Pegema yayınları, Ankara.
- BARTH, James ve DEMİRTAŞ, Abdullah, (1997), '**İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi**', YÖK Yayınları, Ankara.
- BERK, Fatih, (2008), '*Eski ve Yeni İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Tarih Konularının Karşılaştırılması*', **Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.**
- CAN, Gürhan, (Ed.), (1998), '**Sosyal Bilgiler Öğretimi**', Anadolu Üniv. Yayınları, Eskişehir.
- ÇATAK, Kerim, (2008), '*6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Programındaki Öğretme Öğrenme Süreçlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri*', **Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.**
- ÇELİKÖZ, Nadir, (2004), 'Yeni Program Geliştirme Anlayışına Dayalı Olarak Geliştirilen Bir Program Tasarımının Öğrenci Başarısına Etkisi', **Gazi Üniv. Eğitim Fak. Dergisi**, c.24, s.1, Ankara, 99-113.

- ÇETİN, Aysun, (2008), ‘ 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının (2005) Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenip Değerlendirilmesi’, **Kocatepe Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Afyonkarahisar.
- ÇİÇEK, Ali İhsan, (2005), ‘Yeni Öğretim Programları ve Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımları’ www.pdrforum.net/index.php?topic=1573.0, Kastamonu.
- ÇINAR, O., TEYFÜR M. ve TEYFÜR E., (2006), ‘İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticilerinin Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı ve Programı Hakkındaki Görüşleri’ **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi** Cilt:7 Sayı:11
- DEMİRCİ, Ali, TAŞ, H.İbrahim ve ÖZEL, Ali, (2007), *Türkiye’de Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Teknoloji Kullanımı*, **Marmara Coğrafya Dergisi**, İstanbul, sayı: 15
- DEMİREL, Özcan, (2007), **Eğitimde Program Geliştirme**, Pegema Yayıncılık. Ankara
- DEMİREL, Özcan ve ERDEM, Eda, (2002), ‘*Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı*’, **Hacettepe Ün. Eğitim Fak. Dergisi**, s.23, ss.81-87, Ankara.
- DEVECİ, Handan, (2009), ‘**Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yararlanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi**’, www.esosder.org, c.8, s.28, Eskişehir, ss.001-019.
- DURSUN, Fevzi ve EŞGİ, Necmi, (2008), ‘4. Ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretimi Ders Kitaplarının Görsel Tasarım İlkelerine Göre Değerlendirilmesi’, **Gazi Ün. Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fak. Dergisi**, sayı:22, ss.21-34. Ankara.
- EKİNCİ, Arzu (2007), ‘İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi’, **Yüksek lisans tezi, Osmangazi Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Eskişehir.
- ERDEN, Münire, (1998), **Eğitimde Program Geliştirme**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ERDEN, Münire ve FİDAN, Nurettin. (1994), **Eğitime Giriş**, Hacettepe Ün. Eğitim Fak. Yayınları, Ankara.
- GENÇ, SalihZeki ve ERYAMAN, M.Yunus,(2006),
<http://www.sosbil.aku.edu.tr/makale/c9s1m6.pdf>

- GÜLÜM, Kamile ve ULUSOY, Kadir, (2008), ‘**Sosyal Bilgiler Dersinde Göç Konusunun İşlenişinde Halk Türkülerinin Kullanılması**’, *www.esosder.org, c.7, s.26, Adıyaman, ss.112-127.*
- GÜLTEKİN, Mehmet ve KARADAĞ Ruhan,(2007), ‘Yapılandırmacılık ve Öğretim Uygulamalarına Yansımaları’, **Anadolu Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi**, c.7, sayı.2, Eskişehir, ss.503-528.
- GÜRŞİMŞEK, Işık, (1998), ‘Öğretmen Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar’, **Hacettepe Üniv. Eğitim Fak. Dergisi**, c.14 Ankara, ss.25-28.
- GÜVEN, İsmail, (2004), Etkili Bir Öğretim İçin Öğretmenden Beklenenler, **MEB Dergisi**, s:164
- KABACA, Tolga, (2002), ‘**Bir Öğrenme ve Öğretme Yaklaşımı: Yapılandırmacılık**’, Doktora Ders Ödevi, Gazi Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- KAN, Çiğdem, (2006),Etkili Sosyal Bilgiler Öğretimi Arayışı, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, c:14ss:537-544
- KARAKAYA, Şerafettin ve BAY, Erdal, (2009), ‘**Öğretmen Eğitiminde Yapılandırmacı Yaklaşımın Dayalı Uygulamaların Etkinliğinin Değerlendirilmesi**’, *www.esosder.org, c.8, s.28, Erzurum, ss.40-55.*
- KARAKUŞ, Fazilet, (2009),’Sosyal Bilgiler Öğretiminde Oluşturmacı Öğrenme ve Otantik Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına ve Kalıcılığına Etkisi’, **Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**,Cilt.03 No:36
- KARASAR, Niyazi, 1998. “**Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler**”, Sekizinci Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara,
- KAYA , Niyazi ve ÖNAL, Hakan, ‘**Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının 4. Ve 5. Sınıf Değerlendirilmesi**’*www.sbe.balikesir.edu.tr/e-dergi/c.9, s.16/makale/c.9,s.16 m.2.pdf.*, Balıkesir.
- KAYA, Niyazi ve KOYUNCU, M. ve ÖZCAN, A. ve POLAT, M. (2007), **İlköğretim Sosyal Bilgiler 7 Öğretmen Kitabı**, MEB Yayınları, İstanbul.

- KOLUKISA, Enver A. ve TOKCAN, Halil ve AKBABA, Bülent, (2007), **İlköğretim Sosyal Bilgiler 6 Öğretmen kılavuz kitabı**, A Yayınları, Ankara.
- ORUÇ, Şahin ve ULUSOY, Kadir, (2008), ‘Sosyal Bilgiler Alanında Yapılan Tez Çalışmaları’, **Selçuk Üniv. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fak. Dergisi**, sayı 26, Konya, ss.121-132.
- ÖZEL, Ali ve BAŞOĞLU, Mustafa, (2007), *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Coğrafya Dersleriyle İlgili Görüşleri*, **Marmara Coğrafya Dergisi**, İstanbul s:15.
- ÖZEL, Ali, (2004), Kütahya İlinde Okul Öncesi, İlköğretime ve Ortaöğretime Genel Bir Bakış, Dumlupınar Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi, Kütahya, s: 10.
- ÖZEL, A., BAYINDIR, N., ÖZEL, E., UNGAN,S., (2007), Teacher’s Opinions about Educational Leaderships of school Managers and Leader Manager Paradigms, International Journal of Enviromental&Sience Education, s: 2(4)
- ÖZEL, A., BAYINDIR, N., UŞAK, M., BAHAR, M., (2007), The Instruction of Learning Strategies and Theri Reflection on Cognitive Processes Elementary Teacher and student in Turkey, Journal of Applied Sciences s: 7(18).
- ÖZEL, Ali, (2007), How Social Science and Geography Teachers Perceive Educational Tecnologies that Have Been Integrated in Educational Program, Journal of Applied Sciences, s: 7(21).
- ÖZEL, A., BAYINDIR, N., İNAN, H.Z., UNGAN, S., (2008), Turkish Secondary School Studens Perceptions of Violence and Crime,And The Relationship betweenTheir Perceptions and Demographics, International Journal of Enviromental& science Education, 3(2).
- ÖZERBAŞ, M. Arif, (2007), *Yapılandırmacı Öğrenme Ortamının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Kalıcılığa Etkisi*, **Türk Eğitim Dergisi**, c:5 s:4
- ÖZTÜRK, Cemil,(Ed.), (2006), **Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**, Pegema Yayınları, Ankara.

- SAFRAN, Mustafa ve komisyon, (2006), **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6.Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu**, MEB Yayınları, Ankara.
- SÖNMEZ, Veysel, (1994), **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ŞAŞAN, Hasan,(2002), ‘Yapılandırmacı Öğrenme’, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, 74-75, Ankara, ss.49-52.
- ŞİMŞEK, Nihat, AYDINÖZÜ, Duran ve İBRET B.Ünal, ‘**Yeni İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı Hakkında Müfettiş Tutumları**’, *Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:17 No:2*
- TOKCAN, Halil, (2007), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bütünsel Beyin Yaklaşımının Akademik Başarı Üzerinde Etkisi*, TSA, Yıl:11, Sayı:3
- ÜNLÜER, Gülbeyaz, (2008), Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi, **Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Eskişehir.
- VARIŞ, Fatma, (1998), Eğitimde Program Geliştirme:Teori ve Teknikleri, Ankara Üniversitesi Yayınları,,No:157 Ankara
- YURDAKUL, Bünyamin, (2008), *Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Sosyal Bilgiler İçsel Bağlamda Bilgi Oluşturmaya Katkısı*, **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, c:11,s:20
- YÜCE, Sinan, (2008), ‘*Taşınmalı Eğitim Öğretim Yapan İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi*’, **Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Ankara.
- YÜCEL, Ayhan, (2008), *İlköğretim 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Verilen Performans Ödevleri Hakkında Öğretmen – Veli –Öğrenci Görüşleri*, **Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Konya

İNTERNET KAYNAKLARI

www.meb.gov.tr (18.05.2009)

www.esosder.org.tr (15.05.2009)

www.yok.gov.tr (17.05.2009)

www.dönüşümkonağı.net (18.05.2009)

www.ttkb.meb.gov.tr (17.05.2009)

DİZİN

B

- beceri.....xiv, 5, 16, 26, 32, 36
 Beceri32
 bilgi xiii, xiv, 1, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 22,
 25, 26, 27, 31, 36, 42, 43, 50, 56, 58, 60, 69,
 72, 77, 78, 83, 96, 97, 101, 105
 bilişsel 7, 8, 11, 12, 15, 18, 32

D

- değerlendirme. xv, 13, 20, 33, 44, 51, 57, 62, 64,
 70, 74, 80, 86, 96, 98, 103
 demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi...37
 dönüt 8, 12, 13, 21, 62, 63, 70, 73, 80, 85, 93, 98
 duyuşsal..... 7, 12, 19

E

- eğitim52, 68, 71, 76, 82
 eleştirel düşünme.. 19, 44, 45, 51, 52, 57, 62, 63,
 70, 73, 79, 85, 89, 91, 96, 98
 etkinlik20, 36, 63, 74, 93

İ

- içerik xv, 65, 68, 71, 75, 82, 88, 98
 ilköğretim v, xx
 işbirlikli öğrenme 62, 63, 70, 73, 79, 85, 98

K

- Kazanım . xiii, ix, xiv, xv, 16, 17, 22, 33, 34, 37,
 47, 52, 62, 63, 69, 73, 79, 85, 90, 98

M

- materyal. 3, 20, 22, 41, 65, 66, 70, 75, 81, 87, 98

O

- okulxx

Ö

- öğrenme – öğretme xv, 47, 52, 54, 57
 Öğretim Programı ... v, ix, x, xiii, xiv, xv, xx, 25,
 30, 32, 33, 34, 39, 41, 43, 44, 54, 57, 58, 59,
 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 71, 76, 82, 88,
 95, 101, 102, 105
 Öğretmen .v, ii, iii, x, xiv, xv, 10, 13, 15, 16, 18,
 19, 22, 69, 71, 88, 91, 101, 102, 103, 104,
 105

P

- performans ödevi 33

S

- sarmal eğitim 58, 69, 72, 76, 83, 84, 97
 Sosyal Bilgiler ..i, ii, iii, iv, v, ix, x, xiii, xiv, xv,
 xvi, xix, xx, xxi, 2, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32,
 33, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49,
 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62,
 63, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 76, 82, 83, 84, 85,
 86, 87, 88, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 101, 102,
 103, 104, 105

- süreç..... xv, 3, 5, 7, 11, 12, 36

V

- Vatandaşlık xiii, 2, 20, 25, 26, 27, 29, 30, 32,
 38, 39, 46, 53, 54, 58, 59, 69, 72, 76, 83, 84,
 89, 95, 97

Y

- OYapılandırmacılık vii, 8, 9, 14, 18, 22, 29, 102,
 103

- yaratıcılık 62, 63, 70, 73, 79, 85, 89, 98